

Besluit van gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland datum, kenmerk, tot vaststelling van beleidsregels voor de uitvoering van het geurhinderbeleid van de provincie Zuid-Holland (Beleidsregel Geurhinder Provincie Zuid-Holland 2026)

Gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland;

Overwegende dat het wenselijk is de beleidsregels over de uitvoering van het geurhinderbeleid bij milieubelastende activiteiten van de provincie Zuid-Holland te actualiseren;

Gelet op de artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, artikelen 5.1 en 18.18 van de Omgevingswet en artikelen 2.2, 2.11 en 2.13 van het Besluit activiteiten leefomgeving;

besluiten vast te stellen de volgende beleidsregel:

Beleidsregel Geurhinder Provincie Zuid-Holland 2026

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:

aard van een geur	mate van (on)aangenaamheid van een geur;
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving;
BBT	Beste Beschikbare Technieken;
BBT-conclusies	document met de conclusies over beste beschikbare technieken zoals vastgesteld door de Europese Commissie;
Bkl	Besluit kwaliteit leefomgeving;
BREF's	BBT Reference Documents;
geurconcentratie	hoeveelheid Europese geureenheden per kubieke meter lucht (ouE/m ³) onder standaardcondities;
geurgevoeligheid	mate waarin een gebouw of locatie geurgevoelig is en beschermd wordt tegen geurhinder.

Artikel 2. Toepassingsbereik

Deze beleidsregel is van toepassing op de uitoefening door gedeputeerde staten van hun bevoegdheden ter voorkoming of beperking van geur in verband met milieubelastende activiteiten, voor zover het betreft:

- a. het beslissen op aanvragen om een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit;
- b. het wijzigen van voorschriften die aan een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit zijn verbonden;
- c. het stellen, wijzigen of intrekken van maatwerkvoorschriften met betrekking tot een milieubelastende activiteit;
- d. het toezicht op en de bestuursrechtelijke handhaving van de naleving van voorschriften die zijn verbonden aan een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en van maatwerkvoorschriften als bedoeld onder c;
- e. het toezicht op en de bestuursrechtelijke handhaving van de specifieke zorgplicht, bedoeld in artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel 3. Uitgangspunten geurhinderbeleid

Gedeputeerde staten hanteren bij de beoordeling van geurhinder de volgende uitgangspunten:

- a. nieuwe geurhinder wordt voorkomen en bestaande geurhinder wordt beperkt;
- b. bij een geur-emitterende milieubelastende activiteit worden, bij toepassing van de specifieke zorgplicht, bedoeld in artikel 2.11 van het Bal, ten minste de BBT toegepast om geurhinder voor de omgeving te voorkomen dan wel te beperken.

Artikel 4. Redelijk vermoeden

1. indien gedeputeerde staten bij de beoordeling van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit redelijkerwijs vermoeden dat de aangevraagde activiteit kan leiden tot geurhinder, kunnen zij de aanvrager verzoeken aanvullende gegevens en bescheiden in de vorm van een geuronderzoek te verstrekken, voor zover deze gegevens en bescheiden noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag.
2. Bij de beoordeling van het geuronderzoek, bedoeld in het eerste lid, hanteren gedeputeerde staten NTA 9065, deel I en II, en [de artikelen/hoofdstuk x van] deze beleidsregel.

Artikel 5. Aanvaardbaar geurhinderniveau

1. Gedeputeerde staten stellen in het belang van de bescherming van het milieu bij toepassing van hun bevoegdheid, bedoeld in artikel 2, het aanvaardbaar hinderniveau vast voor geurhinder in de omgeving van een milieubelastende activiteit.
2. Gedeputeerde staten hanteren de specifieke zorgplicht, bedoeld in artikel 2.11 van het Bal, en betrekken bij de vergunningverlening en het stellen van maatwerk in ieder geval de voorschriften uit hoofdstuk 4 en 5 van het Bal alsmede Europeesrechtelijke verplichtingen, BBT-conclusies en BREF's.

3. Gedeputeerde staten hanteren voor bestaande situaties als afwegingsgebied voor het aanvaardbaar geurhinderniveau het gebied tussen de standaardwaarde (hindergrens) en de ernstige hindergrens zoals opgenomen in tabel 1 van bijlage 1, behorende bij deze beleidsregel.
4. Gedeputeerde staten hanteren voor nieuwe situaties als afwegingsgebied voor het aanvaardbaar geurhinderniveau het gebied tussen de streefwaarde en de standaardwaarde (hindergrens) zoals opgenomen in tabel 1 van bijlage 1, behoorden bij deze beleidsregel. Gedeputeerde staten streven voor nieuwe situaties naar de streefwaarde als aanvaardbaar geurhinderniveau.
5. Gedeputeerde staten kunnen voor de bepaling van de hindergrenzen, bedoeld in het derde lid, in ieder geval de volgende objectieve hulpmiddelen hanteren:
 - a. klachtenregistratie en –analyse; en
 - b. aard van de geur binnen een hinderlijkheidsklasse.
6. Bij de toepassing van het vijfde lid hechten gedeputeerde staten in beginsel meer gewicht aan klachtenregistratie en –analyse dan aan de aard van de geur.

Artikel 6. Onderscheid meest geurgevoelige, minder geurgevoelige en licht geurgevoelige bestemmingen

1. Gedeputeerde staten beschouwen in ieder geval de volgende gebouwen en locaties als geurgevoelige bestemmingen die moeten worden beschermd tegen niet aanvaardbare geurhinder:
 - a. gebouwen als genoemd in artikel 5.91 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
 - b. gebouwen en locaties opgenomen in tabel 2 van bijlage 1, behorende bij deze beleidsregel.
2. Gedeputeerde staten onderscheiden geurgevoelige gebouwen en locaties opgenomen in tabel 2 van bijlage 1, behorende bij deze beleidsregel:
 - a. type 1: meest geurgevoelige gebouwen en locaties;
 - b. type 2: minder geurgevoelige gebouwen en locaties;
 - c. type 3: licht geurgevoelige gebouwen en locaties.
3. Gedeputeerde staten hanteren bij het onderscheid, bedoeld in het tweede lid, de volgende uitgangspunten:
 - a. type 1: in bestaande situaties wordt voldaan aan artikel 5, derde lid, en in nieuwe situaties aan artikel 5, vierde lid, van deze beleidsregel;
 - b. type 2: gelijk aan onderdeel a. Voor type 2–bestemmingen is de toelaatbare geurbelasting driemaal de toelaatbare geurbelasting die geldt voor type 1–bestemmingen en niet hoger dan de ernstige hindergrens (tabel 1 van bijlage 1, behorend bij deze beleidsregel);
 - c. type 3: de maximaal toelaatbare geurbelasting bedraagt 2 keer de grenswaarde zoals opgenomen in tabel 1 van bijlage 1, behorend bij deze beleidsregel.

Artikel 7. Onderscheid aard van een geur

1. Gedeputeerde staten beschouwen een geur standaard als hinderlijk, tenzij gemotiveerd en onderbouwd kan worden dat de geur qua karakter tot een lagere hinderlijkheidsklasse behoort.
2. Gedeputeerde staten onderscheiden de onaangenaamheid van een geur in de volgende hinderlijkheidsklassen, overeenkomstig tabel 1 van bijlage 1 bij deze beleidsregel:
 - a. klasse 1: standaard hinderlijke geuren;
 - b. klasse 2: minder hinderlijke geuren;

- c. klasse 3: neutraal/aangename geuren.

Artikel 8. Beoordeling geursituatie

1. Gedeputeerde staten hanteren bij het beoordelen van een geursituatie de kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden die zijn beschreven in de NTA 9065 (deel I en II).
2. De belangrijkste aspecten bij het beoordelen van de geursituatie zijn:
 - a. de frequentie waarin er geur waarneembaar is in de omgeving;
 - b. de geurconcentratie;
 - c. de aard van de geur binnen een hinderlijkheidsklasse;
 - d. piekmissies t.g.v. discontinue en/of fluctuerende bronnen;
 - e. geurgevoeligheid van de bestemming, bedoeld in artikel 6 van deze beleidsregel;
 - f. het onderscheid tussen de nieuwe of bestaande geursituatie, bedoeld in artikel 9 van deze beleidsregel;
 - g. cumulatie ten gevolge van geuremissies van meerdere activiteiten;
 - h. paragraaf 3.4 Beoordelingskader aanvaardbaar geurhinderniveau van bijlage 2, behorende bij deze beleidsregel.

Artikel 9. Nieuwe of bestaande situatie

1. Gedeputeerde staten toetsen de volgende situaties als een nieuwe situatie:
 - a. het oprichten van een nieuw complex bedrijf, een nieuwe milieubelastende activiteit, een nieuwe installatie of de introductie van een nieuwe geurbron;
 - b. de verandering of uitbreiding van een bestaande activiteit die leidt tot een significante toename van de geuremissie of -immissie ten opzichte van de bestaande situatie (bv 25% toename).
2. Gedeputeerde staten toetsen een vergunningaanvraag of maatwerkvoorschrift voor een milieubelastende activiteit waarbij geen sprake is van een nieuwe situatie als bedoeld in het eerste lid als bestaande situatie waarbij geurhinder moet worden beperkt.

Artikel 10. Toepassing BBT

Gedeputeerde staten hanteren voor de toepassing van BBT voor geur het uitgangspunt dat de meest strenge kant van de BBT wordt voorgeschreven. Indien dat om technische of economische redenen niet haalbaar is, of integraal bezien niet doelmatig is, kan hiervan worden afgeweken.

Artikel 11. Cumulatie van geurbronnen

1. Gedeputeerde staten hanteren voor de beoordeling van cumulatie van geurbronnen paragraaf 3.4.2 beoordelingskader cumulatie geur (meerdere bedrijven) van bijlage 2, behorend bij deze beleidsregel.

2. De cumulatieve geurbelasting wordt beoordeeld aan de hand van een toetsingskader binnen dit beleid en kan door gedeputeerde staten worden betrokken in de afweging of de geurbelasting nog als aanvaardbaar kan worden beschouwd.

Artikel 12. Aanpak in het kerngebied Rijnmond

1. Gedeputeerde staten hanteren voor de toetsing van geurhinder in het kerngebied Rijnmond hoofdstuk 5 en bijlagen II, III en IV van bijlage 2, behorende bij deze beleidsregel.
2. Artikel 11 is niet van toepassing op de toetsing van geurhinder in het kerngebied Rijnmond.

Artikel 13. Geurneutralisatiemiddelen

Gedeputeerde staten hanteren voor toetsing voor het toestaan van het gebruik van geurneutralisatiemiddelen hoofdstuk 6 en bijlage VI van bijlage 2, behorende bij deze beleidsregel.

Artikel 14. Intrekking oude beleidsregel

De beleidsregel Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland Actualisatie 2024 wordt ingetrokken met ingang van de datum waarop deze beleidsregel in werking treedt.

Artikel 15. Inwerkingtreding en citeertitel

1. De beleidsregel treedt in werking met ingang van de eerste dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin deze worden geplaatst en werkt terug tot en met datum.
2. De beleidsregel worden aangehaald als: Beleidsregel geurhinder Provincie Zuid-Holland 2026.

Den Haag, datum

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

Secretaris,

voorzitter,

M.J.A van Bijnen

A.W. Kolff

Bijlage 1. behorende bij artikel 5, 6 en 7 van de Beleidsregel geurhinder Provincie Zuid-Holland Actualisatie 2026

Tabel 1: Ligging Streefwaarde, Standaardwaarde (Hindergrens) en Ernstige Hindergrens

Aard van de geur ¹	Bron	Streefwaarde	Standaardwaarde (Hindergrens)	Ernstige Hindergrens
Hinderlijk	continue	0,5 ouE/m ³ als 99,5-percentiel	0,5 ouE/m ³ als 98-percentiel	1,5 ouE/m ³ als 98-percentiel
	discontinue en/of fluctuerend	1,0 ouE/m ³ als 99,9-percentiel	2,0 ouE/m ³ als 99,9-percentiel	6 ouE/m ³ als 99,9-percentiel
Minder Hinderlijk	continue	0,5 ouE/m ³ als 99,5-percentiel	0,5 ouE/m ³ als 98-percentiel	3,0 ouE/m ³ als 98-percentiel
	discontinue en/of fluctuerend	1,0 ouE/m ³ als 99,9-percentiel	2,0 ouE/m ³ als 99,9-percentiel	12 ouE/m ³ als 99,9-percentiel
Neutraal/aangenaam	continue	0,5 ouE/m ³ als 99,5-percentiel	0,5 ouE/m ³ als 98-percentiel	5,0 ouE/m ³ als 98-percentiel
	discontinue en/of fluctuerend	1,0 ouE/m ³ als 99,9-percentiel	2,0 ouE/m ³ als 99,9-percentiel	20 ouE/m ³ als 99,9-percentiel ²

¹ Gedeputeerde staten hanteren voor het bepalen van de aard van de geur bijlage A3 van de Handreiking Geur en Industrie (mei 2025) [ref.1].

² Een geurbelasting van 5,0 ouE/m³ (98-percentiel) en 20 ouE/m³ (99,9-percentiel) wordt- ongeacht de aard van de geur-beschouwd als de grenswaarde

Tabel 2: Niet-limitatieve lijst van geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties

Type 1: meest geurgevoelig	type 2: minder geurgevoelig	type 3: licht geurgevoelig
Woonwijk, lintbebouwing	bedrijfswoningen	bedrijfsterreinen en industriegebieden
(ziekenhuizen, sanatoria, bejaarden- en verpleegthuizen)	woningen in het landelijk gebied, verspreid liggende woningen	
recreatiegebieden (verblijfsrecreatie)	recreatiegebieden (dagrecreatie)	
Woonwagenterreinen	kantoren	
Woonboten	winkels	
Scholen		
Dagverblijven		

Bijlage 2 Toelichting behorende bij artikel 4, 7, 8, 9, 10 en 11 van de Beleidsregel geurhinder Provincie Zuid-Holland Actualisatie 2026

Inhoudelijk is het de beleidsregel niet ingrijpend gewijzigd ten opzichte van de beleidsregel Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland Actualisatie 2024. Er is sprake van een beperkte versoepeling bij de beoordeling van piekmissies en een lichte aanscherping bij de beoordeling van nieuwe situaties en bij situaties waarin sprake is van cumulatie van geur afkomstig van meerdere bedrijven. Deze wijziging bevat beleid wijzigende elementen die bijdragen aan een zorgvuldiger beoordeling van geurhinder en slechts in beperkte mate gevolgen hebben voor de vaststelling van het aanvaardbaar geurhinderniveau.

Deze beleidsregel wordt vooral gebruikt in de dagelijkse praktijk van uitvoering van milieutaken. Gebruikers van dit document kunnen zijn: vergunningverleners, handhavers, adviesbureaus en planontwikkelaars. De inhoud van dit beleidsdocument kan ook worden gebruikt door gemeenten, bijvoorbeeld als toetsingskader of als basis om eigen besluiten te nemen als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

In het eerste hoofdstuk van deze toelichting wordt de doelstelling en de afbakening van de beleidsregel geformuleerd en wordt het juridisch kader uiteengezet.

In hoofdstuk twee wordt het provinciale beleid uitgewerkt, waarbij wordt ingegaan op recente ontwikkelingen en de doorwerking hiervan, en wordt er een relatie gelegd met gezondheid.

In hoofdstuk drie wordt het beoordelingskader beschreven en specifiek ingegaan op de totstandkoming van het zogenaamde aanvaardbaar hinderniveau. Dit hoofdstuk bevat de basis van de geursystematiek zoals deze door de provincie wordt gehanteerd om tot de bepaling van het aanvaardbare hinderniveau te komen.

De rol van de provincie in het geurhinderbeleid is vooral gericht op de aanvraag voor een vergunning, aanvraag voor maatwerk of melding, en handhaving voor de milieubelastende activiteiten. In hoofdstuk vier is daartoe de geursystematiek nader uitgewerkt. In de meeste gevallen is er geen sprake van een direct provinciaal belang bij de beoordeling van geurhinder in relatie tot ruimtelijke plannen. De afwegingen hierover worden dan ook in de regel op gemeentelijk niveau gemaakt. Paragraaf 4.5 bevat hiervoor een richtlijn ter ondersteuning.

Hoofdstuk vijf behandelt het specifieke geurhinderbeleid voor het kerngebied Rijnmond waarbij specifiek rekening gehouden wordt met cumulatie van geuren en waarbij voor geurrelevante milieubelastende activiteiten een specifiek maatregelniveau kan worden opgelegd.

Hoofdstuk zes gaat over geurneutralisatiemiddelen. In dit hoofdstuk wordt aangegeven wanneer in uitzonderlijke gevallen en onder specifieke voorwaarden geurneutralisatiemiddelen mogen worden ingezet.

Bijlage I behandelt de manier waarop geur gemeten moet worden.

Bijlage II wordt ingegaan op het kerngebied Rijnmond en wordt aangegeven waarom hier gebruik gemaakt wordt van cumulatie van geuren.

Bijlage III beschrijft het vooronderzoek dat moet worden uitgevoerd voor vergunningverlening en voor het stellen van maatwerk in het kerngebied Rijnmond.

In Bijlage IV zijn een enkele voorbeelden opgenomen van (vergunning)voorschriften die gelden in het kerngebied Rijnmond.

Bijlage V, ten slotte, bevat een afbeelding van het stappenschema dat gevolgd moet worden voor het mogen gebruiken van geurneutralisatiemiddelen.

Bijlage VI bevat een verklarende woordenlijst

Bijlage VII bevat een aantal referenties.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding en juridisch kader.....	13
1.1.	Algemeen.....	13
1.2.	Doelstelling en afbakening	13
1.3.	Juridisch Kader	14
2.	Geurhinderbeleid	16
2.1.	Rijksbeleid	16
2.2.	Historie geurhinderbeleid in provincie Zuid-Holland	17
2.3.	Ruimtelijke ordening	17
2.4.	Hedonische waarde van een geur: NVN 2818:2019.....	18
2.5.	Relatie geur en gezondheid.....	18
2.6.	Cumulatie ten gevolge van meerder geurbronnen	19
2.7.	Streefwaarde geur voor nieuwe activiteiten.....	19
3.	Beoordelingskader voor het aanvaardbaar geurhinderniveau provincie Zuid-Holland	20
3.1.	Afbakening.....	20
3.2.	Inleiding	20
3.3.	Relevante aspecten bij beoordeling geursituatie	21
3.3.1.	Frequentie.....	22
3.3.2.	Geurconcentratie	24
3.3.3.	Aard van de geur	24
3.3.4.	Geurgevoelige gebouwen en locaties	24
3.3.5.	Nieuwe of bestaande situaties	26
3.3.6.	Cumulatie	26
3.4.	Beoordelingskader aanvaardbaar geurhinderniveau	26
3.4.1.	Afwegingsgebied aanvaardbaar geurhinderniveau	26
3.4.2.	(Ontwerp)beoordelingskader cumulatie geur (meerdere bedrijven).....	31
3.5.	Samenvatting beoordelingskader geurbelasting	34
4.	Toepassing van het Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland	37
4.1.	Inleiding	37

4.2. Geurhinderbeleid en milieuvoorschriften	37
4.2.1. Bestaande of nieuwe situatie	40
4.2.2. Cumulatie.....	41
4.2.3. Voorschriften	41
4.2.4. Gemotiveerd afwijken is mogelijk	42
4.3. Geurhinderbeleid en Geurneutralisatiemiddelen	43
4.4. Geurhinderbeleid en handhaving	43
4.5. Provinciaal Geurhinderbeleid en Ruimtelijke Plannen	45
5. Geurproblematiek en aanpak in het kerngebied van Rijnmond.....	48
5.1. Een speciale geuraanpak voor het kerngebied van de Rijnmond.....	48
5.2. Uitwerking scenario's voor de geuraanpak kerngebied Rijnmond	49
5.3. Vergunningverlening	51
5.4. Codevoorschriften.....	57
5.5. Handhaving	58
6. Geurneutralisatiemiddelen	60
6.1. Inleiding	60
6.2. Europees stoffenbeleid	61
6.3. Nationaal stoffenbeleid.....	62
6.3.1. Risico's	62
6.3.2. Wettelijk kader	62
6.4. Milieukwaliteitsnormen.....	64
6.5. Het Geurneutralisatiemiddel beleid	64
6.5.1. Algemene uitgangspunten	64
6.5.2. Uitvoering	65
6.5.3. Stappenschema.....	68
6.5.4. GNM toelaatbaar voor aangevraagde situatie	71
Bijlage I Achtergronddocument geur.....	72
Bijlage II Werkgebied van de DCMR en kerngebied geuraanpak.....	75
Bijlage III Vooronderzoek (kerngebied Rijnmond)	77
Bijlage IV Voorbeelden vergunningvoorschriften (kerngebied Rijnmond)	81

Bijlage V Stappenschema voor toepassing Geurneutralisatiemiddelen	84
Bijlage VI Verklarende woordenlijst.....	85
Bijlage VII Lijst met referenties.....	88

1. Inleiding en juridisch kader

1.1. Algemeen

Dit beleidsdocument is een actualisering van het Provinciaal geurhinderbeleid dat is vastgesteld op 1 januari 2024.

Met de intrekking van de NVN 2818:2019 'Geurkwaliteit – Sensorische bepaling van de hedonische waarden van een geur met een olfactometer' in 2024 is een methodiek komen te vervallen die door Gedeputeerde Staten werd gehanteerd bij de beoordeling en vastlegging van het aanvaardbaar geurhinderniveau.

Op grond van artikel 5.92, eerste lid van het Bkl, onderkennen Gedeputeerde Staten bovendien de noodzaak tot verdere concretisering van het beoordelingskader voor geurhinder in cumulatieve situaties waarbij meerdere bedrijven betrokken zijn.

Tevens is sprake van een breed gedragen landelijke behoefte aan betere afstemming tussen de verschillende geurbeleidskaders die in Nederland worden toegepast, in het bijzonder ten aanzien van de toe te passen numerieke percentielwaarden als toetswaarden en de onderlinge verhoudingen daarvan.

De actualisatie van het Provinciaal geurhinderbeleid is gebaseerd op de Handreiking Geur en Industrie [ref. 1.], deze biedt onder meer voor de hiervoor genoemde aspecten concrete handvatten voor het maken van beleidsmatige afwegingen inzake geur in het omgevingsplan, alsmede voor de ontwikkeling en toepassing van geurbeleid en bijbehorende beleidsregels.

Dit document is vooral bedoeld als een toelichting op de hierboven genoemde beleidsregels voor geur in de Provincie Zuid-Holland. In dit document wordt zowel aandacht besteed aan het algemene geurhinderbeleid voor de Provincie Zuid-Holland als aan de geuraanpak in het kerngebied Rijnmond.

1.2. Doelstelling en afbakening

Doelstelling

Dit beleidsdocument heeft tot doel het geurhinderbeleid te actualiseren op basis van bruikbare uitgangspunten uit de Handreiking Geur en Industrie.

Het provinciale geurhinderbeleid is, in lijn met artikelen 2.2 en 2.11 van het Bal, erop gericht bestaande hinder terug te dringen en nieuwe hinder te voorkomen. De moeilijkheid is gelegen in het vaststellen welke mate van hinder nog acceptabel of aanvaardbaar is (aanvaardbaar hinderniveau). De geursystematiek die in dit document wordt beschreven, is de methode waarmee door de provincie Zuid-Holland het aanvaardbaar hinderniveau wordt vastgesteld. Deze methode is toepasbaar bij de vergunningverlening voor milieubelastende activiteiten die onder provinciaal bevoegd gezag vallen, evenals bij het stellen van maatwerk.

Dit beleid geeft daarmee de uitgangspunten van de provincie weer bij het uitvoeren van haar taken en het formuleren van haar belangen als het gaat om het beschermen van geurgevoelige gebouwen en locaties en het respecteren van de rechten van bedrijven.

Afbakening

De beleidsregel Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland Actualisatie 2026 en deze toelichting hebben betrekking op geur afkomstig van bedrijfsmatige activiteiten waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, met uitzondering van veehouderijen. Bovendien gaat deze nota alleen maar over geur die in de leefomgeving rondom een geur veroorzakende milieubelastende activiteit ruikbaar is en heeft geen betrekking op de geur in bedrijfsruimten zelf.

1.3. Juridisch Kader

Internationale regelgeving

Implementatie Rie (Richtlijn industriële emissies) en aanverwante regelgeving in de Omgevingswet: De specifieke zorgplicht van de Omgevingswet schrijft voor dat degene die verantwoordelijk is voor een activiteit, de beste beschikbare technieken (BBT) voor die activiteit gebruikt. Daarnaast zijn de regels voor complexe bedrijven bijeengebracht in afdeling 3.3 van het Bal, waaronder regels die vanwege Europeesrechtelijke verplichtingen zijn gesteld. De Rie verplicht de lidstaten van de EU onder andere om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de beste beschikbare technieken (BBT).

Landelijke regelgeving

De Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) diende voorheen als grondslag voor geurhinderbeleid, maar is per 1 januari 2016 niet langer aangewezen als BBT-document. Het aspect geurhinder wordt nu gereguleerd via het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). In essentie regelen deze besluiten dat sprake moet zijn van een aanvaardbaar geurhinderniveau bij geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties. Het stelt eisen aan de beoordeling van het aspect geurhinder bij milieubelastende activiteiten en de maatregelen die worden toegepast om geurhinder van milieubelastende activiteiten te voorkomen of beperken.

Provinciaal uitvoeringsbeleid geurhinder

Onder de Omgevingswet blijft artikel 4.81, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) een bestuursorgaan het recht geven om beleidsregels op te stellen. Hiervan maakt de provincie Zuid-Holland gebruik door bovenstaande beleidsregels voor geur te formuleren voor vergunningverlening, voor het stellen van maatwerk, alsmede voor toezicht en handhaving bij milieubelastende activiteiten waar zij bevoegd gezag voor is.

Daarnaast, vanwege de hoge concentratie van bedrijven en het probleem van cumulatie van geur, is er voor het kerngebied van Rijnmond een aparte aanpak geformuleerd. Voor het kerngebied van Rijnmond geldt een speciale aanpak die is beschreven in hoofdstuk 5 van deze toelichting.

Overig provinciaal beleid

In artikel 7.52, lid 1, van de Zuid-Hollandse omgevingsverordening van 18 februari 2025 is het volgende opgenomen:

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een bedrijventerrein als bedoeld in artikel 7.51c laat bedrijven toe met de grootst mogelijke gebruiksruimte voor geluid en geur per bedrijf, vastgelegd in een hoogst mogelijke geluidruimte zone en geurruimte zone of vergelijkbare milieuzonering, passend bij de omgeving van het bedrijventerrein, waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen die zijn opgenomen in een onherroepelijk omgevingsplan of ontwikkelingen als bedoeld in artikel 7.47.

In de beleidskeuze *Concurrerende en toekomstbestendige bedrijventerreinen* wordt ook verwezen naar geur:

De Provincie Zuid-Holland versterkt samen met andere overheden, ondernemers en kennisinstellingen Zuid-Holland als economische topregio. Dit doet zij omdat de taken voor ruimtelijke ordening en regionale economie (en daarmee het beleid voor bedrijventerreinen) gedecentraliseerd zijn volgens het bestuursakkoord 2011–2015 tussen Rijk, IPO, VNG en UvW. Hierdoor is de provincie verantwoordelijk voor de regionale planning en programmering van bedrijventerreinen en andere werklocaties. Daarnaast is de bedrijventerreinenmarkt voornamelijk een regionale markt. Circa 90% van de bedrijfsverplaatsingen vindt namelijk op regionale schaal plaats. Bovendien speelt op de bedrijventerreinenmarkt een aantal uitdagingen op regionaal of provinciaal niveau, zoals de noodzaak vraag en aanbod in balans te brengen, bedrijven vanaf milieucategorie 3 of overeenkomstige milieuzones voor geur en geluid, watergebonden bedrijvigheid, circulariteit en het principe 'not in my backyard' (NIMBY).

In de Nota vergunningverlening, toezicht en handhaving (Nota VTH) wordt verwezen naar voorliggend dit provinciale geurhinderbeleid.

2. Geurhinderbeleid

Het vervallen van de NVN 2818:2019 en andere recente ontwikkelingen op het gebied van geur maken een actualisatie van het provinciale geurhinderbeleid noodzakelijk. Hieronder zijn de belangrijkste uitgangspunten en recente ontwikkelingen in het kort beschreven.

2.1. Rijksbeleid

Het Zuid-Hollands geurhinderbeleid is een nadere uitwerking van de bepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Het algemeen uitgangspunt van het Bal en Bkl is het voorkómen van nieuwe geurhinder en het beperken van bestaande hinder. Daarvan afgeleid is de volgende beleidslijn te geven:

- het verspreiden van geur door een activiteit wordt zo veel als redelijkerwijs mogelijk voorkomen, beperkt, ongedaan gemaakt en achterwege gelaten. Dit betekent dat voor relevante geurbronnen tenminste de beste beschikbare technieken toegepast moeten worden (BBT);
- met een beroep op de specifieke zorgplicht kan het toepassen van die technieken of treffen van die maatregelen zo nodig in een voorschrift worden vastgelegd. Ook in een situatie dat er geen geurgevoelige gebouwen in de nabijheid zijn gelegen;
- Indien er wél geurgevoelige gebouwen in de nabijheid zijn gelegen of zijn toegestaan, kan het aanvullend gaan om het treffen van maatregelen die, gelet op de omstandigheden van het geval, in redelijkheid mogen worden verlangd;
- de mate van hinder kan onder andere worden bepaald op grond van belevingsonderzoeken, hinderenquêtes, klachtenregistraties etc.;
- het bevoegde bestuursorgaan stelt de mate van hinder vast die nog aanvaardbaar is;
- ernstige geurhinder moet worden voorkomen en moet, indien zij zich voordoet, worden bestreden.

In hoofdstuk 3 van het Bal worden milieubelastende activiteiten gedefinieerd. In hoofdstuk 4 en 5 van het Bal staan de algemene regels voor deze milieubelastende activiteiten. De regels voor complexe bedrijven zijn bij elkaar gebracht in afdeling 3.3 van het Bal. Richtingaanwijzers in deze afdeling worden beperkt tot regels die specifiek op deze bedrijven zijn gericht en vooral vanwege Europeesrechtelijke verplichtingen zijn gesteld. Echter, ook hoofdstuk 4 en 5 uit het Bal bevatten relevante informatie voor bevoegd gezag en complex bedrijf. De vergunning voor een complex bedrijf zal er namelijk in moeten voorzien dat de beste beschikbare technieken worden toegepast en die best beschikbare technieken worden beschreven in hoofdstuk 4 en 5 van het Bal.

2.2. Historie geurhinderbeleid in provincie Zuid-Holland

In de geïndustrialiseerde gebieden van Zuid-Holland speelt geurhinder een belangrijke rol in de milieubeleving van mensen. In 1995 is door de provincie Zuid-Holland het document 'Uitvoering Stankbeleid, plan van aanpak' [ref. 2.] opgesteld. In aanvulling daarop is in 2002 de 'module stank' van de 'Handreiking Luchtkwaliteit en Ruimtelijke Ordening' gepubliceerd [ref. 3.]. Het doel van de handreiking was om planvormers en planbeoordelaars bij gemeenten en de provincie Zuid-Holland een goede en eenduidige afweging te kunnen laten maken ten aanzien van nieuw te ontwikkelen geurgevoelige bestemmingen in de nabijheid van geur-emitterende bronnen.

De basiselementen van de in deze documenten beschreven aanpak zijn nog steeds actueel en vormen daarom nog steeds de grondslag van het geurhinderbeleid dat is beschreven in voorliggende beleidsregel Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland Actualisatie 2026 en deze toelichting.

Voor het kerngebied Rijnmond is in 2005 een lokale/regionale geuraanpak vastgesteld. Deze geuraanpak is toegesneden op de bijzondere situatie in het haven- en industriegebied Rijnmond. Daar is, meer dan in andere delen van de provincie, sprake van veel bronnen en cumulatie van geurhinder. Het geurhinderbeleid voor het kerngebied Rijnmond is vastgelegd in hoofdstuk 5 van deze toelichting en heeft met name betrekking op milieuvergunningverlening.

2.3. Ruimtelijke ordening

De Omgevingsverordening Zuid-Holland bevat instructieregels voor gemeenten om op daarvoor aangewezen bedrijventerreinen de beschikbare milieugebruiksruimte voor onder meer geur en geluid zo goed mogelijk te behouden voor bedrijven die deze ruimte daadwerkelijk nodig hebben. Daarmee wordt beoogd schaarse milieuruimte op bedrijventerreinen duurzaam beschikbaar te houden voor zwaardere bedrijvigheid en te voorkomen dat deze onnodig wordt beperkt door ruimtelijke ontwikkelingen of vestiging van bedrijven die deze milieuruimte niet nodig hebben.

In de beleidskeuze *Concurrerende en toekomstbestendige bedrijventerreinen* wordt ook verwezen naar geur:

De Provincie Zuid-Holland versterkt samen met andere overheden, ondernemers en kennisinstellingen Zuid-Holland als economische topregio. Dit doet zij omdat de taken voor ruimtelijke ordening en regionale economie (en daarmee het beleid voor bedrijventerreinen) gedecentraliseerd zijn volgens het bestuursakkoord 2011–2015 tussen Rijk, IPO, VNG en UvW. Hierdoor is de provincie verantwoordelijk voor de regionale planning en programmering van bedrijventerreinen en andere werklocaties. Daarnaast is de bedrijventerreinenmarkt voornamelijk een regionale markt. Circa 90% van de bedrijfsverplaatsingen vindt namelijk op regionale schaal plaats. Bovendien speelt op de bedrijventerreinenmarkt een aantal uitdagingen op regionaal of provinciaal niveau, zoals de noodzaak vraag en aanbod in balans te brengen, bedrijven vanaf milieucategorie 3 of overeenkomstige

milieuzones voor geur en geluid, watergebonden bedrijvigheid, circulariteit en het principe 'not in my backyard' (NIMBY).

Voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties vormt een goede ruimtelijke ordening het centrale instrument. In het kader van geur betekent dit dat geurgebruiksruimte doelgericht wordt toegewezen of gereserveerd aan specifieke gebieden, met het oog op een optimaal en zorgvuldig ruimtegebruik. De provincie Zuid-Holland waarborgt op deze manier voldoende ruimte voor bedrijven in hoge milieucategorieën, milieuzones en watergebonden bedrijven. Tegelijkertijd blijft de provincie erop toezien dat woningbouwplannen van gemeenten niet conflicteren met de aanwezigheid van deze bedrijven.

Om voldoende ruimte voor bedrijvigheid te behouden, te creëren en slim ruimtegebruik te stimuleren, zet de provincie in op functiemenging en meervoudig ruimtegebruik (naast de inzet van specifieke regels voor bedrijventerreinen).

De provincie Zuid-Holland heeft in principe geen direct provinciaal belang bij de beoordeling van geurhinder in relatie tot ruimtelijke plannen. Dit betekent dat de afwegingen omtrent geurhinder en ruimtelijke ordening in de regel worden gemaakt op gemeentelijk niveau. Paragraaf 4.5 bevat hiervoor een richtlijn ter ondersteuning.

2.4. Hedonische waarde van een geur: NVN 2818:2019

Binnen vrijwel alle geurbeleidskaders in Nederland – waaronder het geurhinderbeleid van de provincie Zuid-Holland – werd tot op heden bij de beoordeling en vaststelling van een aanvaardbaar hinderniveau gebruikgemaakt van de hedonische waarde van een geur. De hedonische waarde geeft de mate van (on)aangenaamheid van een geur weer en werd vastgesteld aan de hand van de NVN 2818:2019 'Geurkwaliteit – Sensorische bepaling van de hedonische waarden van een geur met een olfactometer'. In 2024 heeft de normcommissie Geurmetingen van het NEN besloten de NVN 2818:2019 in te trekken, omdat de onderliggende meetmethode onvoldoende betrouwbaar is gebleken.

Als alternatief reikt de Handreiking Geur en Industrie (mei 2025) een methode aan om bij de beoordeling van geursituaties – zowel bij bestaande als nieuw voorgenomen industriële activiteiten – rekening te houden met de aard van de geur. Binnen deze systematiek worden geuren ingedeeld in drie hinderlijkheidsklassen: standaard hinderlijk, minder hinderlijk en neutraal/aangenaam. Het uitgangspunt is dat een geur standaard als hinderlijk wordt beschouwd, tenzij gemotiveerd en onderbouwd kan worden dat de geur qua karakter tot een lagere hinderlijkheidsklasse behoort.

Gedeputeerde Staten onderschrijven deze benadering en hanteren deze als uitgangspunt voor beleidsmatige beoordeling.

2.5. Relatie geur en gezondheid

Geurhinder wordt beschouwd als een omgevingsfactor die de gezondheid negatief kan beïnvloeden (zie GGD-richtlijn Geur en Gezondheid 2015 [ref. 4.]). De waarneming van geur kan leiden tot zowel fysieke klachten (zoals hoofdpijn en misselijkheid) als psychische klachten (zoals stress, prikkelbaarheid en

gevoelens van onbehagen). Ook kan langdurige geurhinder leiden tot aantasting van het de gezondheid en het woon- en leefklimaat van omwonenden (art 2.11, tweede lid, onder b van het Bal). De mate van ervaren hinder kan worden versterkt door bezorgdheid over de mogelijke aanwezigheid van gezondheidsbedreigende stoffen, met name zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Het is echter van belang te onderkennen dat geur op zichzelf geen directe indicatie hoeft te zijn voor toxiciteit of gevaar: sommige hinderlijke geuren zijn niet schadelijk, terwijl sommige gevaarlijke stoffen – zoals koolmonoxide – geurloos zijn. De mogelijke blootstelling aan toxische stoffen valt buiten het geurbeleid en wordt geborgd binnen het bestaande kader van de ZZS-regelgeving.

2.6. Cumulatie ten gevolge van meerder geurbronnen

Op grond van artikel 5.92, eerste lid, van het Bkl dient er rekening te worden gehouden met de geur door activiteiten op geurgevoelig gebouwen. Dit brengt met zich mee dat in de besluitvorming ook de mogelijke cumulatieve effecten van meerdere geurbronnen in beschouwing moeten worden genomen.

De *Handreiking Geur en Industrie 2025* [ref. 1.] in combinatie met de memo “voorstel voor de 90-percentiel toetsingswaarden in cumulatiesituaties” [ref. 6.] biedt een inhoudelijke basis voor de ontwikkeling van een toetsingskader ten behoeve van de beoordeling van geurhinder in cumulatieve situaties met meerdere bedrijven. Op deze uitgangspunten is door Gedeputeerde staten verder voortgebouwd, waarbij een (ontwerp)toetsingskader nader is gespecificeerd.

2.7. Streefwaarde geur voor nieuwe activiteiten

In Nederland wordt voor de geurbelasting op een geurgevoelig object, veroorzaakt door een activiteit met een constante emissie, in veel gevallen uitgegaan van een standaardwaarde van 0,5 ouE/m³ als het 98-percentiel. Deze standaardwaarde is eveneens opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en geldt daar voor het exploiteren van een zuiveringstechnisch werk (artikel 5.100 Bkl). Voor nieuwe activiteiten wordt regelmatig een strengere waarde toegepast om het ontstaan van (extra) geurhinder zoveel mogelijk te voorkomen. Deze strengere norm wordt aangeduid als de streefwaarde. In navolging van de Nota stankbeleid 1994 kan hierbij een streefwaarde van 0,5 ouE/m³ als het 99,5-percentiel worden nagestreefd voor een nieuwe activiteit met een constante geuremissie.

3. Beoordelingskader voor het aanvaardbaar geurhinderniveau provincie Zuid-Holland

3.1. Afbakening

De Beleidsnota is van belang voor milieuvergunningverlening voor milieubelastende activiteiten waarvoor de provincie Zuid-Holland het bevoegde gezag is en voor het stellen van maatwerk. Voor gemeenten kan het Zuid-Hollands geurhinderbeleid een handvat zijn bij maatwerk – en milieuvergunningprocedures waarvoor zij zelf het bevoegde gezag zijn. En ook voor het vaststellen van het omgevingsplan of voor ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening waarbij geurhinder vanwege bedrijven een rol speelt (zie paragraaf 4.5). In het rijksbeleid geur is het uitgangspunt dat nieuwe hinder moet worden voorkomen en bestaande hinder moet worden beperkt.

Vanwege de specifieke geurproblematiek in en rond het havengebied van Rijnmond heeft de provincie Zuid-Holland voor dit gebied (het 'kerngebied Rijnmond' genoemd), in 2005 een lokale/regionale geuraanpak vastgesteld. De geuraanpak is toegesneden op de bijzondere situatie in Rijnmond. De situatie in het kerngebied Rijnmond is bijzonder omdat daar sprake is van cumulatie van geurhinder in een groot gebied. Het geurhinderbeleid voor het kerngebied Rijnmond is vastgelegd in hoofdstuk 5 van deze toelichting en heeft met name betrekking op milieuvergunningverlening. Het hierna gepresenteerde geurhinderbeleid geldt daarom niet voor het kerngebied Rijnmond.

3.2. Inleiding

Op lokaal niveau staat bij de uitvoering van het geurhinderbeleid een afwegingsproces centraal dat is gericht op het vaststellen van het aanvaardbaar hinderniveau. Dit niveau wordt **per situatie** vastgesteld door het bevoegd gezag.

Als hulpmiddel bij het bepalen van het aanvaardbaar hinderniveau geeft het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) een aantal aspecten mee bij het bepalen van het aanvaardbaar hinderniveau van geur. De lokale geurhinderbeleidskaders wegen hierbij zwaar. Deze systematiek laat het bevoegd gezag ruimte om te komen tot een eigen locatie-specifieke afweging. Het bevoegd gezag dient in dit afwegingsproces een antwoord te geven op onder andere de volgende punten:

- welke geurrelevante emissies zijn er;
- kan er geurhinder worden veroorzaakt en zo ja, wordt er geurhinder veroorzaakt door een continue dan wel een discontinue en/of fluctuerende bron;
- de mate van hinder die nog aanvaardbaar is;
- het bevoegd gezag stelt vast welke (geurgevoelige) gebouwen en geurgevoelige locaties beschermd moeten worden tegen geurhinder;

- het bevoegd gezag stelt vast wat het benodigde beschermingsniveau is voor de geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties.

Hoe wordt nu op lokaal niveau en in een specifieke situatie bepaald welke mate van hinder nog aanvaardbaar is? In dit hoofdstuk wordt daarvoor een beoordelingskader aangereikt.

3.3. Relevante aspecten bij beoordeling geursituatie

Bij het beoordelen van een geursituatie spelen meerdere aspecten een rol. De manier waarop kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeken moeten worden uitgevoerd, wordt uitvoerig beschreven in de NTA 9065 (deel I en II). Voor een groot aantal bedrijven geldt dat zij bij een vergunningaanvraag, als onderdeel van de indieningsvereisten, een geuronderzoek moeten overleggen. In die gevallen is artikel 4 niet van toepassing, aangezien het vereiste geuronderzoek al onderdeel is van de vergunningaanvraag.

De belangrijkste aspecten die een rol spelen bij het beoordelen van de geursituatie, zijn:

1. frequentie:	hoe vaak is er geur waarneembaar in de omgeving;
2. geurconcentratie:	hoe sterk is de geur waarneembaar;
3. aard van een geur:	de waardering ((on)aangenaamheid) van een geur (type geur). De waardering (aard) van een geur speelt mee bij de mate van hinder. Een gelijke hoeveelheid geur van bijvoorbeeld een destructiebedrijf zal tot meer hinder leiden dan de geur van een broodbakkerij. Verondersteld wordt dat een geur standaard hinderlijk is, tenzij anders gemotiveerd kan worden aangetoond;
4. geurgevoeligheid van de bestemming:	het type bestemmingen dat in het ontvangende gebied rond een geurbron aanwezig is;
5. nieuwe of bestaande geursituatie:	bij het ontwikkelen van een nieuwe situatie (bv. een nieuwe milieubelastende activiteit of bv de introductie van een nieuwe geurbron) kan vooraf

rekening worden gehouden met de geursituatie.
In bestaande situaties kan een zekere mate van
hinder niet altijd worden voorkomen;

6 cumulatie van geur: cumulatie van geur treedt op als de totale
geurbelasting bestaat uit de individuele bijdrage
van verschillende geurbronnen;

7 geurhinder: het aspect geurhinder wordt uitgewerkt in
paragraaf 3.4. 'Beoordelingskader aanvaardbaar
geurhinderniveau'

In de volgende paragrafen worden de parameters 1–6 nader toegelicht.

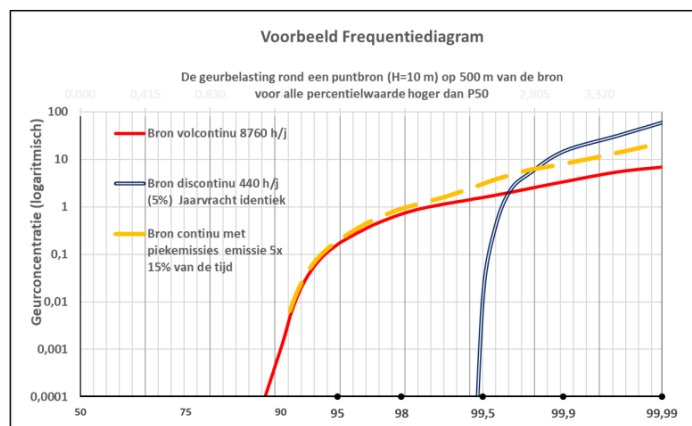
3.3.1. Frequentie

De door een bepaalde bron uitgeworpen geur zal zich in de omgeving verspreiden. De geurconcentratie die daarbij op een bepaalde plaats wordt waargenomen is niet constant. De concentratie zal sterk fluctueren, omdat de windsnelheid en windrichting en ook de overige weersomstandigheden de concentratie beïnvloeden. Ook de geurbron zelf hoeft geen constante emissie te hebben, waardoor de concentraties in de omgeving fluctueren. De frequentie (c.q. het aantal uren per jaar) van de aanwezigheid van geur tezamen met de hoogte van deze blootstelling (c.q. de concentratie) bepalen of er sprake kan zijn van geurhinder.

Als toetsingswaarden worden de zogenoemde hogere percentielwaarden gehanteerd, omdat deze percentielen de beste correlatie geven met de ondervonden geurhinder. Gemiddelden doen er voor geur zelden toe. Landelijk is het gebruikelijk om de 98-percentielwaarde te nemen. De geurbelasting als 98-percentiel waarde wordt als volgt bepaald. Een verspreidingsmodel berekent uurgemiddelde geurconcentraties op basis van tien jaar meteorologische gegevens (bijvoorbeeld 2014–2023). Voor elke locatie worden circa 87.600 (10 jaar maal circa 8760 uur per jaar is) geurconcentraties berekend, die worden gerangschikt op grootte. De 98-percentielwaarde is de concentratie waarbij 98% van de waarden lager zijn en 2% hoger. Bijvoorbeeld, een geurbelasting van $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel geeft een locatie aan waar 2% van de tijd (176 uren per jaar) de concentratie hoger is dan $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Ook de 95-, 99,5 99,9 en 99,99-percentielwaarden worden in de praktijk toegepast. Deze geven de locaties aan waar respectievelijk gedurende 5% van de tijd (438 uren per jaar), 0,5% van de tijd (44 uren per jaar), 0,1% van de tijd (9 uren per jaar) en 0,01% van de tijd (minder dan 1 uur per jaar) hoger is dan een bepaalde geurconcentratie. Omdat de 99,99-percentiel sterk afhankelijk is van de kwaliteit van de invoergegevens over de bron en de meteorologie wordt het gebruik van de 99,99-percentiel op landelijk niveau ontraden.

Als toetsingswaarden worden de zogenoemde hogere percentielwaarden gehanteerd, omdat deze percentielen de beste correlatie geven met de ondervonden geurhinder. Gemiddelden doen er voor geur zelden toe. Landelijk is het gebruikelijk om de 98-percentielwaarde te nemen. Een 98-percentiel geeft de waarde aan die 98% van de tijd niet wordt overschreden en dus 2% van de tijd wel mag worden overschreden (bij een gemiddeld meteorjaar). Een geurbelasting van 1 oue/m³ als 98-percentiel geeft een locatie aan waar 2% van de tijd (176 uren per jaar) de concentratie van 1 oue/m³ wordt overschreden. Ook de 95-, 99,5 99,9 en 99,99-percentielwaarden worden in de praktijk toegepast. Deze geven de locaties aan waar respectievelijk gedurende 5% van de tijd (438 uren per jaar), 0,5% van de tijd (44 uren per jaar), 0,1% van de tijd (9 uren per jaar) en 0,01% van de tijd (minder dan 1 uur per jaar) een bepaalde geurconcentratie wordt overschreden. Omdat de 99,99-percentiel sterk afhankelijk is van de kwaliteit van de invoergegevens over de bron en de meteorologie wordt het gebruik van de 99,99-percentiel op landelijk niveau ontraden.

Het optreden van hinder en klachten is niet gekoppeld aan slechts één percentielwaarde, zoals het 98-percentiel, maar aan het verloop van alle percentielen tezamen. Het frequentiediagram vormt hierbij een belangrijk instrument om dit integrale beeld inzichtelijk te maken. Het geurverspreidingsmodel NNM genereert standaard alle gegevens die benodigd zijn voor het opstellen van een frequentiediagram. Afbeelding 3.1 toont een voorbeeld van zo'n diagram, waarin verschillende bron- en emissiesituaties zijn weergegeven. De oppervlakte onder de grafiek kan in dit verband worden beschouwd als een indicatie voor de totale geurbelasting, en daarmee als maat voor de potentiële hinder.

Afbeelding 3.1: voorbeeld frequentiediagram

Onderzoek toont aan dat het 98-percentiel bij continue bronnen doorgaans goed overeenkomt met de ervaren hinder. Bij discontinue of fluctuerende bronnen geven hogere percentielen (zoals het 99,5- of 99,9-percentiel) echter een betere indicatie, omdat hierdoor rekening wordt gehouden met piekbelastingen. Afbeelding 3.1 illustreert dat toetsing uitsluitend aan het 98-percentiel bij dit type

bronnen onvoldoende is. Vergelijk hiervoor bijvoorbeeld de oppervlakte onder de rode lijn (beperkte potentiële hinder) met de gele lijn (een groter oppervlakte en dus een hogere hinderverwachting). Daarom moeten bij de beoordeling van discontinue en/of fluctuerende bronnen ook hogere percentielen worden betrokken, waarbij een correctiefactor ten opzichte van het 98-percentiel wordt toegepast.

De provincie Zuid-Holland hanteert als toetsingskader bij geurgevoelige objecten in principe een toetsingslijn, waarbij niet slechts één percentielwaarde leidend is, maar het gehele frequentiediagram als basis dient. In de praktijk wordt echter veelal volstaan met een vereenvoudigde benadering:

- Voor continue bronnen wordt getoetst op het 98-percentiel
- Voor discontinue en/of fluctuerende bronnen wordt getoetst op zowel het 98- als het 99,9-percentiel

3.3.2. Geurconcentratie

De geurconcentratie geeft aan hoe sterk een bepaalde geur waarneembaar is. De geurconcentratie wordt uitgedrukt in Europese odour units per kubieke meter (ou_e/m^3). Voor het bepalen van geurconcentraties is een gestandaardiseerde meetmethode ontwikkeld (NEN-EN 13725), waarbij de geurconcentratie in een laboratorium wordt bepaald met een olfactometer en een geselecteerd geurpaneel. Meer informatie over het meten van geur is opgenomen in bijlage I.

3.3.3. Aard van de geur

Voor een minder onaangename geur kan een hogere concentratie toelaatbaar zijn dan voor een meer onaangename geur. Om hier rekening mee te houden, worden geuren ingedeeld in drie hinderlijkheidsklassen: standaard hinderlijk, minder hinderlijk en neutraal/aangenaam. Het uitgangspunt is dat een geur standaard als hinderlijk wordt beschouwd, tenzij gemotiveerd en onderbouwd kan worden dat de geur qua karakter tot een lagere hinderlijkheidsklasse behoort.

In bijlage A3 van de Handreiking Geur en Industrie 2025 [ref.1.] is een overzichtstabel opgenomen met de classificatie van geurstoffen naar hinderlijkheidsklasse. Deze indeling wordt beheerd en periodiek geactualiseerd door de OD-NL (Omgevingsdiensten Nederland).

3.3.4. Geurgevoelige gebouwen en locaties

Het bevoegd gezag stelt in een specifieke situatie vast welke gebouwen en locaties beschermd moeten worden tegen geurhinder. Dit betreft woningen en andere locaties waar mensen zich bevinden en waar blootstelling aan geur tot hinder kan leiden. In rijksbeleid zijn dergelijke gebouwen en locaties vermeld in artikel 5.91 van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Hoewel in principe alle geurgevoelige gebouwen beschermd horen te worden tegen geurhinder, kunnen wel verschillen in het niveau van bescherming worden gehanteerd. De mate van bescherming wordt daarbij

vastgelegd met bebouwingscontouren in omgevingsplannen. Voor een bedrijfswoning kan bijvoorbeeld een hogere geurbelasting toegestaan worden dan voor aaneengesloten woonbebouwing. In dergelijke situaties is de afweging tussen de te verwachten vermindering van de hinder en de redelijkheid van het uitvoeren van maatregelen belangrijk.

Voor het vaststellen van het benodigde beschermingsniveau zijn de volgende criteria van belang:

- verblijfsduur;
- omvang van de groep;
- functie van de omgeving;
- aanwezigheid van gevoelige groepen;
- bijzondere bestemmingen.

Een aantal voorbeelden van te beschermen gebouwen en locaties is hieronder vermeld. De lijst is niet-limitatief. Bij het vaststellen of het om een geurgevoelig gebouw of geurgevoelige locatie gaat en bij het vaststellen van de mate van bescherming zijn vooral de hierboven genoemde criteria van belang. In de lijst in tabel 2 van bijlage 1 zijn de bestemmingen van type 1 het meest geurgevoelig, type 2 minder geurgevoelig en type 3 het minst geurgevoelig. Uit onderzoek blijkt dat type 2- en type 3- bestemmingen bij gelijke geurbelasting minder hinder ondervinden dan type 1 bestemmingen.

Tabel 3.1. Niet-limitatieve lijst met geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties

type 1	type 2	type 3
- woonwijk, lintbebouwing	- bedrijfswoningen	- bedrijfsterreinen en industriegebieden
- ziekenhuizen, sanatoria, bejaarden- en verpleegtehuizen	- woningen in het landelijk gebied, verspreid liggende woningen	- ...
- recreatiegebieden (verblijfsrecreatie)	- recreatiegebieden (dagrecreatie)	
- woonwagenterreinen	- kantoren	
- woonboten	- winkels	
- asielzoekerscentra	- ...	
- scholen		
- dagverblijven		
- ...		

3.3.5. Nieuwe of bestaande situaties

Analoog aan het landelijk geurhinderbeleid is in Zuid-Holland bij nieuwe situaties het voorkómen van nieuwe hinder het uitgangspunt en bij bestaande situaties het beperken van bestaande hinder.

3.3.6. Cumulatie

Op grond van artikel 5.92, eerste lid, van het Bkl dient er rekening te worden gehouden met de geur door activiteiten op geurgevoelig gebouwen. Dit brengt met zich mee dat in de besluitvorming ook de mogelijke cumulatieve effecten van meerdere geurbronnen in beschouwing moeten worden genomen. In paragraaf 3.4.2 wordt hiervoor een (ontwerp)beoordelingskader aangereikt.

3.4. Beoordelingskader aanvaardbaar geurhinderniveau

3.4.1. Afwegingsgebied aanvaardbaar geurhinderniveau

Gedeputeerde staten hanteren voor nieuwe situaties als afwegingsgebied voor het aanvaardbaar geurhinderniveau het gebied tussen de streefwaarde en de standaardwaarde (hindergrens). Gedeputeerde staten streven voor nieuwe situaties naar de streefwaarde als aanvaardbaar geurhinderniveau.

In Zuid-Holland worden bij bestaande situaties in het afwegingsproces ten behoeve van de vaststelling van het aanvaardbaar hinderniveau de volgende twee grenzen gehanteerd:

de Hindergrens, de geurbelasting (in $\text{ou}\epsilon/\text{m}^3$ bij een bepaald percentiel) waar beneden geurhinder verwaarloosbaar is (0% hinder). Deze waarde fungeert als de standaardwaarde voor geur. Vanaf deze geurbelasting begint in feite de geurhinder;

de Ernstige Hindergrens, de geurbelasting (in $\text{ou}\epsilon/\text{m}^3$ bij een bepaald percentiel) waar boven ernstige geurhinder waarschijnlijk is. Boven deze geurbelasting is de geurhinder voor geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties op voorhand onacceptabel. Klachten³ nemen zeer sterk toe als de geurbelasting toeneemt boven deze Ernstige Hindergrens.

Voor de bepaling van de hindergrenzen worden door de provincie Zuid-Holland met name de volgende objectieve hulpmiddelen gebruikt: klachtenregistratie/-analyse en de aard van een geur. Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst meerdere objectieve hulpmiddelen hun waarde bewijzen, daar dient ruimte voor te blijven. Momenteel wordt ter ondersteuning van het tegengaan van geurhinder de zogenaamde eNose ingezet. Dit is een instrument dat veranderingen in de luchtsamenstelling registreert en kan worden gebruikt ter onderbouwing van klachten.

³ Uit analyse van klachtenregistraties blijkt dat minder dan 0,5 % van de geurgehinderden daadwerkelijk een geurklacht indient. Het aantal geurgehinderden is dus een veelvoud van het aantal klagers.

De provincie Zuid-Holland heeft in het verleden dosis-effectrelaties bepaald rond een aantal bedrijven, waarbij een relatie is gelegd tussen geurbelasting en hinder/klachten. Op basis van deze relaties, de dosis-effectrelatie geur zoals vastgesteld door Miedema [ref. 7.] en de milieukwaliteitsschaal van het RIVM (zie bijlage I), is het beoordelingskader voor het aanvaardbaar geurhinderniveau van de provincie Zuid-Holland tot stand gekomen.

De hoofdconclusies zijn

bestaande situatie:

het afwegingsgebied voor het aanvaardbaar geurhinderniveau voor een continue emissiebron bevindt zich tussen de volgende grenzen:

- Hindergrens (i.e. standaardwaarde): deze ligt op een berekende geurconcentratie van 0,5 ouE/m³ als 98-percentiel;
- Ernstige hindergrens: boven een concentratie van 5,0 ouE/m³ als 98-percentiel –de als grenswaarde voorgestelde waarde in de Handreiking Geur en Industrie– treedt altijd ernstige hinder op. Dit betekent dat deze waarde nimmer mag worden overschreden. Afhankelijk van de hinderlijkheidsklasse kan ernstige hinder eerder optreden:
 - Neutraal/aangenaam: 5,0 ouE/m³ als 98-percentiel,
 - Minder hinderlijk: 3,0 ouE/m³ als 98-percentiel,
 - Hinderlijk: 1,5 ouE/m³ als 98-percentiel

Afgeleid beoordelingskader:

Zoals eerder beschreven, hanteert de provincie Zuid-Holland in principe een toetsingslijn als beoordelingskader. Daarbij wordt niet getoetst op één enkele percentielwaarde, maar op het volledige frequentiediagram (zie afbeelding 3.1). In de praktijk wordt echter vaak volstaan met een vereenvoudigde toetsing: voor continue bronnen op het 98-percentiel, en voor discontinue bronnen op zowel het 98- als het 99,9-percentiel.

Het afwegingsgebied (bestaande situaties):

Het aanvaardbaar hinderniveau in een specifieke situatie ligt in het gebied tussen de standaardwaarde (Hindergrens) en de Ernstige Hindergrens. Dit is in Afbeelding 3.2 schematisch weergegeven.

Afbeelding 3.2. Hindergrenzen en afwegingsgebied aanvaardbaar geurhinderniveau (bestaande situatie)

Nieuwe en bestaande situaties

Bij een nieuwe geurveroorzakende situatie wordt nieuwe hinder voorkomen door te streven naar de streefwaarde in plaats van de standaardwaarde. Nieuwe activiteiten worden hiermee zodanig vormgegeven of ruimtelijk geprojecteerd dat geurgevoelige bestemmingen zich ruim onder de standaardwaarde (hindergrens) bevinden. Afwijking van deze standaardwaarde (hindergrens) is mogelijk conform artikel 4:84 Awb, mits gemotiveerd en passend binnen het afwegingskader voor het vaststellen van een aanvaardbaar geurhinderniveau waarbij in eerste instantie wordt uitgegaan van de standaardwaarde (hindergrens).

Het oprichten van een nieuw complex bedrijf, een nieuwe milieubelastende activiteit, een nieuwe installatie, of de introductie van een nieuwe geurbron is uiteraard een nieuwe situatie. Ook een uitbreiding en/of een verandering van een bestaande activiteit die leidt tot een significante toename van de geuremissie ten opzichte van de bestaande situatie (bv. 25% toename) wordt als een nieuwe situatie beschouwd waarvoor het aanvaardbaar hinderniveau opnieuw moet worden vastgesteld. Zo kan bijvoorbeeld de overstap van een geurloos ingrediënt naar een geurintensief ingrediënt worden gezien als de introductie van een nieuwe geurbron, en daarmee als een nieuwe situatie.

In bestaande situaties is het beschermingsniveau overeenkomstig de standaardwaarde echter dikwijls niet haalbaar. Bij het beperken van bestaande hinder bevindt zich het afwegingsgebied voor het aanvaardbaar geurhinderniveau tussen de Hindergrens en de Ernstige Hindergrens waarbij het streven is om zo dicht mogelijk bij de hindergrens uit te komen.

Ook bij het projecteren van nieuwe geurgevoelige functies nabij een of meerdere geur veroorzakende bedrijven dient nieuwe hinder voorkomen te worden. De verantwoordelijkheid voor deze ruimtelijke

afweging ligt primair bij de gemeentelijke overheden. In paragraaf 4.5 wordt hiervoor richting gegeven in de vorm van een instructie.

De hoofdconclusie is

nieuwe situatie:

Bij activiteiten met een continue emissie wordt de streefwaarde gehanteerd van 0,5 ouE/m³ als 99,5-percentiel;

Geurgevoelige gebouwen en locaties

Voor bestaande situaties ligt het aanvaardbaar geurhinderniveau voor zowel type 1 – als type 2 – bestemmingen tussen de standaardwaarde en de ernstige hindergrens, waarbij voor beide typen wordt gestreefd om zo dicht mogelijk bij de standaardwaarde te blijven. Voor type 2 – bestemmingen kan echter een hogere geurbelasting dan voor type 1 – bestemmingen als aanvaardbaar worden beschouwd, aangezien deze minder gevoelig zijn voor geurhinder. Voor "bij type-2 is de toelaatbare geurbelasting driemaal de toelaatbare geurbelasting die geldt voor type-1" en voor borging overschrijden van ernstige hindergrens.

Voor nieuwe situaties ligt het aanvaardbaar geurhinderniveau voor zowel type 1 – als type 2 – bestemmingen tussen de streefwaarde en de standaardwaarde, waarbij voor beide typen wordt gestreefd om zo dicht mogelijk bij de streefwaarde te blijven. Ook hier kan voor type 2 – bestemmingen een hogere geurbelasting dan voor type 1 – bestemmingen als aanvaardbaar worden beschouwd, vanwege hun geringere gevoeligheid voor geurhinder.

Voor type 3 – bestemmingen kan—ongeacht of sprake is van een nieuwe of bestaande situatie—een groter risico op ernstige geurhinder worden geaccepteerd. In lijn de Handreiking Geur en Industrie hanteert het bevoegd gezag voor deze categorie een maximaal toelaatbare geurbelasting van tweemaal de grenswaarde (per activiteit).

Discontinue en/of fluctuerende bronnen: piekemissies

Sommige fluctuerende bronnen vertonen een patroon van sterk wisselende emissieniveaus binnen één emissie-uur, waarvan het verloop vooraf niet voorspelbaar is. Dergelijke emissies hebben vaak een incidenteel karakter, zoals een korte piek gevolgd door een snelle afname. Voorbeelden hiervan zijn het laden en lossen of het openen van deuren van een loods.

De meest extreme vorm van een fluctuerende bron is een emissie als gevolg van een niet-representatieve bedrijfsomstandigheid, zoals een ongeval of een incident. De incidentgevoeligheid van een bedrijf is lastig te bepalen en hangt onder meer samen met de mate van 'good housekeeping' binnen het bedrijf.

In verspreidingsberekeningen wordt de bijdrage van dit type bronnen aan geurhinder vaak onderschat. Dit komt doordat de geurcontouren worden gebaseerd op uurgemiddelde concentraties of doordat de bron geheel buiten beschouwing wordt gelaten.

Ook bij bronnen met een van uur tot uur fluctuerend en/of discontinu emissiepatroon (waarbij de emissie minder dan 3.500 uur per jaar optreedt), biedt het 98-percentiel onvoldoende inzicht in de mate van hinder of klachten. Dit komt doordat de berekende immissiecontour de werkelijke impact op de leefomgeving onderschat. Hogere percentielen geven een beter beeld van de piekconcentraties die bij dergelijke bronnen kunnen optreden. Voor deze broncategorie wordt daarom niet alleen het 98-percentiel als toetsingswaarde gehanteerd, maar ook hogere percentielen.

De provincie Zuid-Holland hanteert, in lijn met de Handreiking Geur en Industrie, als uitgangspunt dat er ten gevolge van discontinue en/of fluctuerende bronnen geen hinder te verwachten is indien de volgende factoren worden toegepast ten opzichte van de concentratie als 98-percentiel. Het hoogste percentiel is daarbij maatgevend.

Tabel 3.2. Factoren behorende bij de Hindergrens bij discontinue en/of fluctuerende bronnen	
1	ouE/m ³ als 98-percentiel
2	ouE/m ³ als 99,5-percentiel
4	ouE/m ³ als 99,9-percentiel

Voor discontinue en/of fluctuerende bronnen (van een bestaande activiteit) gelden daarom naast de 98-percentiel grenzen ook de volgende grenzen als 99,9-percentiel:

- de Hindergrens ligt op 2 ouE/m³ als 99,9-percentiel;
- Ernstige hindergrens: boven een concentratie van 20 ouE/m³ als 99,9-percentiel –de als grenswaarde vastgestelde waarde– treedt altijd ernstige hinder op. Afhankelijk van de hinderlijkheidsklasse kan ernstige hinder eerder optreden:
 - Neutraal/aangenaam: 20 ouE/m³ als 99,9-percentiel,
 - Minder hinderlijk: 12 ouE/m³ als 99,9-percentiel,
 - Hinderlijk: 6 ouE/m³ als 99,9-percentiel

Voor discontinue en/of fluctuerende bronnen bij een nieuwe activiteit geldt, naast de streefwaarde van 0,5 ouE/m³ als 99,5-percentiel, ook een aanvullende streefwaarde van 1,0 ouE/m³ als 99,9-percentiel.

Geurhindercontouren rond geurbronnen

De provincie Zuid-Holland heeft eerder dosis-effectrelaties vastgesteld voor enkele bedrijven, waarbij geurbelasting is gekoppeld aan hinder/klachten. In combinatie met de door Miedema vastgestelde dosis-effectrelatie [ref. 7.] en de RIVM-milieukwaliteitsschaal (bijlage I) kan vervolgens voor bestaande en nieuwe milieubelastende activiteiten via berekeningen worden bepaald waar in de omgeving welke mate van geurhinder is te verwachten. Bij vergunningprocedures moet de aanvraag hiervoor voldoende informatie bevatten; ontbreekt deze, dan is de aanvraag op het aspect geur niet ontvankelijk.

Verwaarloosbare geurhinder (leefomgevingskwaliteit: goed)

- er is nauwelijks of geen geur waarneembaar die hinderlijk sterk is, geurklachten zijn niet te verwachten, de geurbelasting is lager dan $0,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel.

Aanvaardbare geurhinder (leefomgevingskwaliteit: redelijk tot matig)

- redelijk: er is wel eens geur waarneembaar, die door sommigen als hinderlijk wordt ervaren, maar geurklachten zijn weinig waarschijnlijk.
- matig: er is regelmatig geur waarneembaar die aanleiding geeft tot hinder, maar niet of nauwelijks tot ernstige hinder. Er kunnen geurklachten zijn.
- in dit gebied correleert de hinder met een hinderniveau tussen circa 0 – 20 % gehinderden (soms/vaak last van geur).

Ernstige geurhinder (leefomgevingskwaliteit: slecht)

- er is vaak een sterke geur waarneembaar, die als erg hinderlijk wordt ervaren;
- er zullen doorgaans veel geurklachten zijn;
- voor hinderlijke geuren is de geurbelasting hoger dan of gelijk aan $1,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel. Voor minder hinderlijke geuren is de geurbelasting hoger dan of gelijk aan $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel. Voor neutraal/aangename geuren is de geurbelasting hoger dan of gelijk aan $5,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel. Ongeacht de hinderlijkheidsklasse van de geur is er sprake van ernstige geurhinder bij geurbelastingen hoger dan of gelijk aan $5,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel (de grenswaarde);

Aan deze drie gradaties van afnemende milieukwaliteit zijn hindercontouren gekoppeld. Een voorbeeld van deze geurcontouren is opgenomen in Afbeelding 3.2.

- buiten de hindergrens (groene contour) is het gebied waar geurhinder verwaarloosbaar is. Verwaarloosbare hinder betekent echter niet dat er nooit geur kan worden waargenomen;
- de ernstige-hindergrens wordt aangegeven met een rode contour rond een milieubelastende activiteit. Deze contour geeft de grens rond een milieubelastende activiteit aan waarbinnen ernstige geurhinder waarschijnlijk is.

3.4.2. Beoordelingskader cumulatie geur (meerdere bedrijven)

Op grond van artikel 5.92, eerste lid, van het Bkl dient er rekening te worden gehouden met de geur door activiteiten op geurgevoelig gebouwen. Dit brengt met zich mee dat ook de mogelijke cumulatieve effecten van meerdere geurbronnen in beschouwing moeten worden genomen.

Een individueel bedrijf

Wanneer op één locatie meerdere activiteiten worden uitgevoerd die elkaar functioneel ondersteunen of rechtstreeks met elkaar samenhangen en verbonden zijn, worden alle relevante geurbronnen in onderlinge samenhang beschouwd en getoetst als één individueel bedrijf. Bij vergelijkbare typen geuren kunnen de bronnen gezamenlijk worden ingevoerd in het verspreidingsmodel, waarna een (cumulatieve) geurcontour wordt berekend. Voor verschillende typen geuren geldt dat deze pas gemodelleerd kunnen worden nadat de emissies zijn gecorrigeerd met een wegingsfactor die rekening houdt met de aard van de geuren. Om deze wegingsfactor in de berekening mee te nemen, worden de emissies genormaliseerd ten opzichte van de bron die als het meest aangenaam wordt ervaren.

Voorbeeld I:

	Geur A	Geur B	Geur C
geuremissie (ouE/uur)	100	100	25
aard van de geur	hinderlijk	minder hinderlijk	neutraal
wegingsfactor	3,33	1.66	1
genormaliseerde geuremissie (ouE/uur)	333	166	25

Voorbeeld II:

	Geur A	Geur B
geuremissie (ouE/uur)	100	100
aard van de geur	hinderlijk	minder hinderlijk
wegingsfactor	2	1
genormaliseerde geuremissie (ouE/uur)	200	100

Bij het vaststellen van het beoordelingskader voor het aanvaardbaar geurhinderniveau is de waardering van de bron die het meest aangenaam wordt gevonden maatgevend (geur C in voorbeeld I en geur B in voorbeeld II).

Meerdere bedrijven

De *Handreiking Geur en Industrie 2025* in combinatie met de memo "voorstel voor de 90-percentiel toetsingswaarden in cumulatiesituaties" biedt een inhoudelijke basis voor de ontwikkeling van een toetsingskader ten behoeve van de beoordeling van geurhinder in cumulatieve situaties met meerdere

bedrijven. Op deze uitgangspunten is in het navolgende verder voortgebouwd, waarbij het (ontwerp)toetsingskader nader is gespecificeerd.

De mate van geurhinder wordt in belangrijke mate bepaald door zowel de frequentie (aantal uren waarin geur optreedt) als de intensiteit in die perioden. In situaties waarbij meerdere bronnen zich binnen dezelfde windrichting ten opzichte van een geurgevoelig object bevinden, leidt cumulatie voornamelijk tot een verhoging van de geurintensiteit tijdens reeds belaste uren. Indien de bronnen verspreid zijn over verschillende windrichtingen, manifesteert de cumulatie zich eerder in een toename van het aantal uren waarin geur wordt waargenomen. In het eerste geval vertaalt dit zich grotendeels in een stijging van de 98-percentielwaarde, terwijl in het tweede geval met name een verhoging van de 90-percentielwaarde optreedt. Deze effecten blijken uit verspreidingsberekeningen met het NNM.

Bij de beoordeling van geurhinder als gevolg van cumulatie is het van belang om zowel de toename in intensiteit als in frequentie in onderlinge samenhang te beschouwen. Deze integrale benadering dient plaats te vinden in het licht van het aanvaardbaar hinderniveau en de nagestreefde omgevingskwaliteit. Voor het bepalen van toetswaarden voor cumulatie op basis van de 98- en 90-percentielwaarden, is de centrale vraag welke mate van toename als gevolg van cumulatie daadwerkelijk relevant is voor het ervaren van hinder. De beschikbare kennis hierover is momenteel beperkt.

Wel blijkt uit onderzoek van GGD en IRAS (Geelen et al., 2015) dat voor de cumulatieve geurbelasting op basis van de 98-percentielwaarde een blootstellings-hinderrelatie kan worden vastgesteld. Deze studies suggereren dat een verdubbeling van de cumulatieve 98-percentielwaarde – als gevolg van bijdragen van meerdere bedrijven – in de praktijk niet leidt tot een significant hogere hinderbeleving ten opzichte van de 98-percentielwaarde van een individueel bedrijf.

Opvallend is dat in de beschikbare studies tot op heden geen empirisch onderbouwde dosis-effectrelatie is vastgesteld voor geurhinder op basis van cumulatie in termen van de 90-percentielwaarde. In afwachting van nadere wetenschappelijke onderbouwing wordt daarom voorlopig een conservatief benadering gehanteerd. Deze houdt in dat bij cumulatie van meerdere geurbronnen geen sprake is van een significante toename van geurhinder op lokaal niveau, mits de gecumuleerde geurbelasting als 90-percentiel, niet meer dan een factor 0,3 bedraagt ten opzichte van de 98-percentielwaarde van het afzonderlijke bedrijf.

Het onderstaande voorstel voor een (ontwerp)toetsingskader heeft geen bindend karakter, maar is bedoeld ter ondersteuning van de besluitvorming. Bij het bepalen van de gecumuleerde geurbelasting worden uitsluitend activiteiten meegenomen die de toegestane hindergrens (0,5 ouE/m³ als 98-percentiel) overschrijden.

Tabel 3.3. Factoren behorende bij Cumulatie (meerdere bedrijven)

1	Individueel ouE/m ³ als 98-percentiel
2	Cumulatief ouE/m ³ als 98-percentiel
0,3	Cumulatief ouE/m ³ als 90-percentiel

Ter illustratie: in een situatie waarin het aanvaardbaar hinderniveau voor een individueel bedrijf bijvoorbeeld is vastgesteld op $2,0 \text{ ouE/m}^3$ als 98-percentiel, mag de gecumuleerde geurbelasting (98-percentiel) als gevolg van meerdere bedrijven niet hoger zijn dan $4,0 \text{ ouE/m}^3$. De bijbehorende gecumuleerde geurbelasting als 90-percentiel mag in dat geval niet meer bedragen dan $0,6 \text{ ouE/m}^3$.

3.5. Samenvatting beoordelingskader geurbelasting

In Tabel 3.4 is een schematische samenvatting gegeven van het beoordelingskader zoals dit in Zuid-Holland wordt gehanteerd. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen geurtypen (hinderlijk, minder hinderlijk en neutraal/aangenaam) en tussen brontypen (continue bronnen, discontinue en/of fluctuerende bronnen). In de tabellen zijn de milieukwaliteitsniveaus samengevat van de zones rond een geur-emitterende bron en worden de twee verschillende contouren benoemd:

- Standaardwaarde;
- Ernstige hindergrens.

Voor nieuwe situatie wordt uitgegaan van de aangescherpte streefwaarde in plaats van de standaardwaarde.

Tabel 3.4. Samenvatting beoordelingskader aanvaardbaar geurhinderniveau provincie Zuid-Holland								
leef omgeving kwaliteit	verwachte geurhinder	geurklachten	geurimmissie toetsingswaarden					
			Hinderlijk		Minder Hinderlijk		Neutraal/Aangenaam	
			continue bronnen	discontinue en/of fluctuerende bronnen	continue bronnen	discontinue en/of fluctuerende bronnen	continue bronnen	discontinue en/of fluctuerende bronnen
GOED	geurhinder verwaarloosbaar	niet te verwachten	$C_{98} < 0,5$ ouE/m ³	$C_{99,9} < 2,0$ ouE/m ³	$C_{98} < 0,5$ ouE/m ³	$C_{99,9} < 2,0$ ouE/m ³	$C_{98} < 0,5$ ouE/m ³	$C_{99,9} < 2,0$ ouE/m ³
Hinder grens (standaardwaarde)			$C_{98} = 0,5$ ouE/m ³	$C_{99,9} = 2,0$ ouE/m ³	$C_{98} = 0,5$ ouE/m ³	$C_{99,9} = 2,0$ ouE/m ³	$C_{98} = 0,5$ ouE/m ³	$C_{99,9} = 2,0$ ouE/m ³
REDELIJK	0-12 % geurgehinderden maar géén ernstige hinder	mogelijk						
TOT								
MATIG	12-20 % geurgehinderden maar géén ernstige hinder	waarschijnlijk						
Ernstige hinder grens			$C_{98} = 1,5$ ouE/m ³	$C_{99,9} = 6,0$ ouE/m ³	$C_{98} = 3,0$ ouE/m ³	$C_{99,9} = 12$ ouE/m ³	$C_{98} = 5,0$ ouE/m ³	$C_{99,9} = 20$ ouE/m ³
SLECHT	> 20 % geurgehinderden en ernstige hinder	doorgaans veel geurklachten	$C_{98} \geq 1,5$ ouE/m ³	$C_{99,9} \geq 6,0$ ouE/m ³	$C_{98} \geq 3,0$ ouE/m ³	$C_{99,9} \geq 12$ ouE/m ³	$C_{98} \geq 5,0$ ouE/m ³	$C_{99,9} \geq 20$ ouE/m ³

Toelichting en opmerking:

C_{98} = geurconcentratie als 98-percentiel, $C_{99,9}$ = geurconcentratie als 99,9-percentiel

Voor nieuwe situaties worden de volgende streefwaarden gehanteerd:

- Continue bronnen: 0,5 ouE/m³ als 99,5-percentiel
- Discontinue en/of fluctuerende bronnen: 0,5 ouE/m³ als 99,5- en 1,0 als 99,9-percentiel

Voor de beoordeling van cumulatieve geurbelasting als gevolg van meerdere bedrijven wordt geadviseerd de volgende factoren te hanteren:

- 1: individueel als 98-percentiel
- 2: cumulatief als 98-percentiel
- 0,3: cumulatief als 90-percentiel

4. Toepassing van het beleidsregel geurhinder Provincie Zuid-Holland 2026

4.1. Inleiding

In de praktijk maakt de provincie Zuid-Holland bij besluitvorming gebruik van de bepalingen voor geur in het Besluit activiteit leefomgeving (Bal), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en het beoordelingskader voor het aanvaardbaar geurhinderniveau provincie Zuid-Holland zoals hierboven beschreven. In dit hoofdstuk is de toepassing in milieuvoorschriften (vergunning- en maatwerkvoorschriften) en handhaving nader uitgewerkt. Het geuronderzoek is een onderdeel van de (vergunning)aanvraag en dient conform de NTA 9065 (deel I en II) te zijn uitgevoerd. Ten slotte biedt dit hoofdstuk een richtlijn ter ondersteuning van gemeenten bij het maken van gemotiveerde keuzes ten aanzien van geur en ruimtelijke ordening in het kader van hun omgevingsplannen.

Het algemene uitgangspunt is het voorkómen van nieuwe hinder en het beperken van bestaande hinder.

4.2. Geurhinderbeleid en milieuvoorschriften

Indien een milieubelastende activiteit potentieel geur veroorzaakt is, stelt het bevoegde gezag het aanvaardbaar hinderniveau vast op basis van de door het bedrijf voorgestelde geurbestrijdingsmaatregelen en de volgens de systematische aanpak verkregen gegevens over de geurbelasting in relatie tot de hinder. Aspecten die bij dit proces een rol kunnen spelen zijn de historie van het bedrijf in zijn omgeving, de aard en de waardering van de geur, het klachtenpatroon en andere beschikbare informatie over de hinder en (mogelijke) emissies, de technische en financiële consequenties van mogelijke maatregelen en de consequenties voor de werkgelegenheid. De resultante van dit uitgebreide afwegingsproces is dan het zogenaamde aanvaardbaar hinderniveau.

Het aanvaardbaar hinderniveau

Milieubelastende activiteiten waar geuremissies bij vrijkomen moeten ten minste voldoen aan voorschriften uit het Bal. Bij het bestrijden van geuremissie moet het bedrijf ten minste de Beste Beschikbare Technieken (BBT) toepassen. Het uitgangspunt is dat de meest strenge kant van de BBT wordt voorgeschreven. Indien dat om technische of economische redenen niet haalbaar is, of integraal bezien niet doelmatig, kan hiervan worden afgeweken.

Een bedrijf mag een andere techniek of maatregel toepassen dan de standaard BBT, zolang die alternatieve methode een minimaal hetzelfde niveau van milieubescherming garandeert. Het bevoegd gezag beoordeelt of deze alternatieve techniek daadwerkelijk gelijkwaardig is, waarbij het de specifieke omstandigheden van de bedrijfsvoering meeweegt, zoals de grootte van het bedrijf en de technische en economische haalbaarheid.

Bij het doorlopen van de cyclus voor het toetsen van de actualiteit van een omgevingsvergunning wordt beoordeeld of de vergunningvoorschriften moeten worden aangescherpt op basis van de nieuwste inzichten met betrekking tot BBT. Indien het onduidelijk is of een verdere vermindering van de milieugevolgen mogelijk is, zal een onderzoekverplichting worden opgenomen in een ambtshalve wijziging van de vergunning. Dit geldt evenzo voor maatwerk.

Het bevoegd gezag bepaalt de mate van geurhinder die nog aanvaardbaar is bij geurgevoelige gebouwen en locaties (artikel 5.92, tweede lid, Bkl). Aspecten die het bevoegd gezag hier tenminste meeweegt zijn:

- Bestaande toetsingskaders, waaronder lokaal geurhinderbeleid;
- De geurbelasting ter plaatse van geurgevoelige gebouwen of geurgevoelige locaties;
- De aard, omvang en waardering van de geur die vrijkomt bij de milieubelastende activiteit;
- De historie van het bedrijf en het klachtenpatroon;
- De bestaande en verwachte geurhinder van die activiteit;
- De kosten en baten van technische voorzieningen en gedragsregels.

De ontvankelijke aanvraag:

De initiatiefnemer geeft in de aanvraag inzicht in de geursituatie als gevolg van het initiatief. Daarbij dient aangegeven te worden welke emissiebeperkende maatregelen mogelijk zijn en welk effect daarvan mag worden verwacht. Om te komen tot een ontvankelijke aanvraag op basis waarvan een aanvaardbaar hinderniveau kan worden vastgesteld, is onderstaande BBT-stappenplan (Tabel 4.1) ontwikkeld.

Tabel 4.1 BBT-stappenplan

stap 1	aan te vragen activiteit: Stel aanvraag Ow op. Inventarisatie van geurrelevante milieubelastende activiteiten en bedrijfsomstandigheden.	Voor geur expliciet aangeven onder welke verschillende bedrijfsomstandigheden (procesparameters behorende bij de productie) geur vrijkomt. Capaciteit van verschillende activiteiten benoemen.
stap 2	geuremissie: inventarisatie van geurbronnen/bepalen van geuremissie	Bron met vermelding van de bronsterkte en wijze van bepalen van de bronsterkte: - kritische beschouwing over representativiteit van bronsterkte in relatie tot aan te vragen bedrijfsomstandigheden en capaciteiten; - alle bronnen $> 0,5 \cdot 10^6$ oue/uur; bronnen $< 0,5 \cdot 10^6$ oue/uur zijn verwaarloosbaar - concentratie, debiet en vracht per uur; - tijdsduur per dag (dagdeel) en aantal dagen per jaar van de bron;
stap 3	beoordelingskader aanvaardbaar hinderniveau: Relatie tussen geurimmissie en hinder. Het ontwikkelen/vaststellen van het beoordelingskader. klachtensituatie: registratie en analyse	Bepaling relevante geurcontouren als 98-percentiel; Bepaling relevante geurcontouren als 99,9-percentiel. Bepaal bij welk 98- (c.q. 99,9-) percentiel de hinder en de ernstige hinder begint. Maak daarbij (mogelijk) gebruik van, de aard van de geur en klachten. Registratie en analyse: Geef de gevalideerde klachten weer op een grafische kaart. Analyseer de relatie tussen klachten en bron/product/proces. Bijvoorbeeld aantal klachten in relatie tot geurtype processen/producten; Bijvoorbeeld aantal klachten in relatie tot jaarcapaciteit.
stap 4	geurimmissie: Berekenen met het verspreidingsmodel NNM	Geurbelasting op leefniveau: - geef een beschouwing over de wijze waarop verspreiding moet worden berekend; versie rekenpakket vermelden

		- bepaal het immissiemaximum en geef de maximale waarde - bereken en presenteer de contouren als 98- en 99,9-percentiel (Hindergrens en Ernstige Hindergrens) - geef de aard en de omvang weer van de geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties binnen de contouren, indeling type 1 en type 2 conform tabel 3.1.
stap 5	(mogelijke) maatregelen	Uitwerking en motivering mogelijke maatregelen: - technische haalbaarheid (onder andere voor- en nadelen); - rendement; - kosten; totale netto jaarlijkse kosten. 'Beschrijving van de methodiek kosteneffectiviteit'; - gevolgen voor andere milieucompartimenten.
stap 6	maatregelenscenario's	Breng ten minste in beeld de oude, eerder vergunde, situatie alsmede de aangevraagde situatie.
	Effecten scenario's op immissieniveau	Motiveer (techniek en kosten) waarom verdergaande maatregelen niet wenselijk zijn.
	Effecten scenario's op hinder	
stap 7	evaluatie van de effecten	Na het verwezenlijken van de maatregelen wordt mede op basis van toezicht en handhaving nagegaan of deze maatregelen voldoende effectief zijn.

Het gevolg van het stappenplan met de evaluatie is dat het vóórkomen van hinder en klachten keer op keer aanleiding is om bronnen op te sporen en af te wegen of maatregelen noodzakelijk zijn.

4.2.1. Bestaande of nieuwe situatie

Een van de belangrijkste uitgangspunten in het landelijk geurhinderbeleid is het voorkomen van nieuwe hinder. Bij het vaststellen van het aanvaardbaar hinderniveau is het daarom van belang of een bepaalde geursituatie moet worden beschouwd als een reeds bestaande situatie of als een nieuwe situatie. Voor een nieuwe situatie wordt het ontstaan van (nieuwe of extra) hinder voorkomen door niet uit te gaan van de standaardwaarde maar van de streefwaarde als uitgangspunt. Het oprichten van een nieuw complex bedrijf, een nieuwe milieubelastende activiteit, een nieuwe installatie, of de introductie van een nieuwe geurbron is uiteraard een nieuwe situatie. Ook een uitbreiding en/of een verandering van een bestaande activiteit die leidt tot een significante toename van de geuremissie ten opzichte van de bestaande situatie (bv. 25 % toename) wordt als een nieuwe situatie beschouwd waarvoor het aanvaardbaar hinderniveau opnieuw moet worden vastgesteld.

Afwijking van deze streefwaarde is mogelijk conform artikel 4:84 Awb, mits deze goed gemotiveerd is en past binnen het afwegingskader voor het vaststellen van het aanvaardbaar geurhinderniveau, waarbij in eerste instantie wordt uitgegaan van de hindergrens.

4.2.2. Cumulatie

Wanneer op één locatie meerdere samenhangende activiteiten plaatsvinden, worden alle geurbronnen als één individueel bedrijf beschouwd en gezamenlijk beoordeeld. Bij vergelijkbare geuren kunnen de bronnen direct worden samengevoegd in het model. Voor verschillende typen geuren worden de emissies eerst gewogen op basis van hun geurkarakter, door deze te normaliseren ten opzichte van de meest aangename geurbron.

Bij de beoordeling van geurhinder als gevolg van cumulatie van meerdere bedrijven wordt het (ontwerp)toetsingskader, zoals beschreven in artikel 11 en paragraaf 3.4.2, gehanteerd. Bij het bepalen van de gecumuleerde geurbelasting worden uitsluitend activiteiten meegenomen die de toegestane hindergrens ($0,5 \text{ ouE/m}^3$ als 98-percentiel) overschrijden. Of al dan niet aan het (ontwerp)toetsingskader voor cumulatie wordt voldaan, wordt meegewogen in de beoordeling.

4.2.3. Voorschriften

Het afwegingsproces resulteert in het vaststellen van een aanvaardbaar geurhinderniveau en, inherent daaraan, in het opnemen van specifieke (vergunning danwel maatwerk)voorschriften. Hierbij kunnen zowel (technische) middelvoorschriften als doelvoorschriften worden opgenomen, waarmee naar verwachting de reguliere geuremissies tot een aanvaardbaar geurhinderniveau zijn teruggebracht.

Toch kan het voorkomen dat in de praktijk meer geurhinder wordt ervaren dan vooraf werd ingeschat. Mogelijke oorzaken zijn een onjuiste inschatting van de aard van de geurbron of van de effectiviteit van de getroffen maatregelen.

Om voorbereid te zijn op dergelijke onvoorziene situaties, wordt naast doel- en/of middelvoorschriften standaard een zorgplicht met nadere eis opgenomen. Deze zorgplicht biedt het bevoegd gezag de mogelijkheid om, indien nodig, het proces opnieuw te doorlopen en aanvullende of aangepaste maatregelen op te leggen wanneer het bestaande pakket van doel- en middelvoorschriften onvoldoende blijkt. Op deze wijze vormt de zorgplicht met nadere eis een belangrijk onderdeel van stap 7 – Evaluatie van effecten – uit tabel 4.1.

Zorgplicht met nadere eis

Het bedrijf treft alle maatregelen en voorzieningen die redelijkerwijs mogelijk zijn om te voldoen aan het vastgestelde aanvaardbaar geurhinderniveau. Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen met betrekking tot:

- a. het doen van onderzoek naar de mogelijkheid voor aanvullende maatregelen of voorzieningen ter naleving van het vastgestelde aanvaardbaar geurhinderniveau;

- b. het treffen van aanvullende maatregelen of voorzieningen om te voldoen aan het vastgestelde aanvaardbaar geurhinderniveau.

Toelichting: Dit voorschrift legt de zorgplicht vast voor het bedrijf om voortdurend aandacht te besteden aan het voorkomen dan wel beperken van geurhinder. Onder mogelijke maatregelen worden bijvoorbeeld verstaan:

- bronmaatregelen (gebruik van andere grondstoffen e.d.);
- emissiebeperkende voorzieningen;
- organisatorische maatregelen ter voorkoming van diffuse emissies.

In situaties waarin de geur in de praktijk vaker of sterker aanwezig blijkt dan verwacht — veelal op basis van klachtenregistratie, klachtenanalyses, eNose-waarnemingen of veldwaarnemingen (alle volgens NTA 9065 (deel I)) — kan het bevoegd gezag aanvullend onderzoek en/of aanvullende maatregelen eisen.

4.2.4. Gemotiveerd afwijken is mogelijk

In uitzonderlijke gevallen, waarin sprake is van gegronde redenen, kan conform artikel 4:84 Awb — na een bestuurlijke afweging — worden afgeweken van de in dit beleidsdocument gehanteerde methodiek. Een dergelijke afwijking is uitsluitend toegestaan tot maximaal de grens voor ernstige hinder en wordt vastgesteld in maatwerk. Overigens kan ook geconcludeerd worden dat de activiteit niet op die plaats kan worden toegelaten. Een verzoek wordt dan (gemotiveerd) afgewezen.

In de afweging of het hinderniveau aanvaardbaar is, zijn onder andere de volgende aspecten van belang:

- de mate van hinder;
- de aard en waardering van de geur;
- omvang van de blootstelling;
- het klachtenpatroon;
- andere informatie over de hinder en mogelijke emissies;
- zijn geur reducerende maatregelen overeenkomstig BBT getroffen?;
- technische en financiële consequenties;
- informatie over mogelijke extra geur reducerende maatregelen;
- de lokale situatie waarin onder meer de planologische situatie en de sociaaleconomische aspecten (bv. werkgelegenheid) een rol spelen;
- de historie van het bedrijf in zijn omgeving;
- de aanwezigheid van lokaal (gemeentelijk) geurhinderbeleid: De gemeente bepaalt zelf of en welke regels ze hiervoor opneemt in het omgevingsplan. Wel geldt dat de gemeente moet zorgen voor een aanvaardbaar geurhinderniveau bij geurgevoelige gebouwen en locaties;
- te verwachten toekomstige aantoonbare ontwikkelingen zoals de op termijn te verwachten geurmaatregelen aan de bron, het afbreken van geurgevoelige gebouwen.

4.3. Geurhinderbeleid en Geurneutralisatiemiddelen

Om geuremissies terug te dringen, worden uiteenlopende maatregelen toegepast. Vaak zijn deze maatregelen wel specifiek toegespitst op standaard processen of activiteiten en is de effectiviteit van de maatregelen reeds lange tijd in de praktijk bewezen. Bij nieuwe processen wordt de voorkeur gegeven aan proces geïntegreerde maatregelen. Helaas worden maatregelen vaak pas toegepast nadat overlast blijkt op te treden. Bij bestaande processen is het dan vaak niet meer mogelijk om proces geïntegreerde maatregelen voor te schrijven of heeft dit niet het gewenste effect. Wanneer dit laatste het geval is, worden dikwijls 'end-of-pipe maatregelen' toegepast. Deze maatregelen kunnen bestaan uit het toepassen van emissiebeperkende technieken, het verbeteren van de dispersie, zoals door het plaatsen van een schoorsteen, of door beide. Ook worden soms beperkingen opgelegd van activiteiten tijdens bepaalde (meteorologische) omstandigheden (zogenaamde codevoorschriften).

Wanneer deze maatregelen niet tot voldoende resultaat leiden, is het in sommige gevallen mogelijk om neutralisatiemiddelen voor geur toe te passen om de hinder te verminderen. Voor de toepassing van geurneutralisatiemiddelen is tot nu toe geen (landelijk) beleid ontwikkeld. Als houvast voor haar eigen vergunningverleners, voor bedrijven die vergunningen aanvragen en voor leveranciers van geurneutralisatiemiddelen heeft de provincie Zuid-Holland beleid geformuleerd. Het beleid ten aanzien van geurneutralisatiemiddelen maakt onderdeel uit van het Zuid-Hollands Geurhinderbeleid en is opgenomen als hoofdstuk 6 in deze toelichting.

De provincie Zuid-Holland is terughoudend bij het toestaan van het gebruik van geurneutralisatiemiddelen. Dergelijke middelen mogen nu en in de toekomst geen schadelijke effecten hebben op mensen en op het milieu. De afwezigheid van de kans op schadelijke effecten zal bij de toepassing van nieuwe ontwikkelingen, zoals geurneutralisatiemiddelen, moeten worden aangetoond. Er bestaat op dit moment, voor de stoffen die bij geurneutralisatiemiddelen worden toegepast, geen regeling voor toelating tot de markt of voor certificering. Het beleid heeft als uitgangspunt dat moet worden voorkomen dat stoffen in het milieu worden toegevoegd, die niet in die hoeveelheden of concentraties in het natuurlijk milieu aanwezig zijn en schade kunnen veroorzaken.

4.4. Geurhinderbeleid en handhaving

Handhaving van de voorschriften en/of de zorgplicht moet ten eerste gericht zijn op controle van de omvang van de emissie van geur, de omvang van de geurbelasting en op de eventuele aanwezigheid en de goede werking van voorzieningen. Handhaving kan ook gebeuren op basis wat in de aanvraag is gesteld of wat het bedrijf heeft gemeld bij de aanvang van de activiteiten.

Een geurwaarneming, die bruikbaar is voor verder handhaving, wordt ten alle tijden uitgevoerd door twee toezichthouders, die met een goed gevolg de kwalificatiemeting voor geuranalyses op basis van de Europese Norm EN 13725:2003 'Air quality – Determination of odour concentration by dynamix olfactometry' hebben afgelegd.

De geur moet bij een geurgevoelig gebouw minimaal regelmatig en duidelijk waarneembaar zijn om te kunnen spreken van 'onaanvaardbare geurhinder'. Onder regelmatig en duidelijk waarneembaar wordt verstaan: minimaal 3 keer onafgebroken, gedurende een minuut binnen een tijdsbestek van 15 minuten (constant) of 5 keer een vlaag binnen een minuut binnen een tijdsbestek van 15 minuten die duidelijk, zeer duidelijk of sterk zijn. De waarnemingen worden door de toezichthouders onafhankelijk van elkaar gedaan en vastgelegd op een invulblad.

Bij gebleken tekortkomingen in de naleving wordt overeenkomstig de handhavingsstrategie een traject ingezet om de situatie in overeenstemming te brengen met de voorschriften dan wel melding activiteiten.

Wanneer in de praktijk blijkt dat geurhinder vaker optreedt dan verwacht, kan het bevoegd gezag ook aanvullend onderzoek en/of extra maatregelen eisen via handhaving op de zorgplicht met nadere eis. Klachtenregistratie- en analyse spelen hier een belangrijke rol. Zij vormen een belangrijk onderdeel van het 'beoordelingskader voor het aanvaardbaar geurhinderniveau provincie Zuid-Holland' en het BBT-stappenplan Tabel 4.1.).

Klachtenbehandeling

Met behulp van klachten die zijn gemeld kan worden vastgesteld of een milieubelastende activiteit – of een andere bron – hinder veroorzaakt. Verder wordt een indicatie verkregen over het vóórkomen van hinder en van de oorzaken. De gemelde klachten worden geregistreerd en geanalyseerd, hieruit volgt een prioriteitsstelling van de aanpak van de oorzaken.

Het actief behandelen van geurhinderklachten zal niet op korte termijn leiden tot een oplossing van de stankproblematiek. Het is immers inherent aan klachtenmeldingen dat hinder al heeft plaatsgevonden voordat actie wordt ondernomen. Ook is het herleiden van de oorzaak van klachten niet altijd eenvoudig. Dit speelt vooral in gebieden waar meerdere bronnen aanwezig zijn.

Door het actief behandelen van klachten wordt meer inzicht verkregen in (incidentele) emissiepunten. Ook bevordert een adequate klachtenbehandeling de contacten tussen bevolking en overheid, hierdoor en bijvoorbeeld door publicaties in de media wordt de bevolking ervan op de hoogte gesteld dat er wordt gewerkt aan de oplossing van de stankproblematiek.

Bij het melden van klachten wordt zoveel mogelijk informatie over de klacht gevraagd, bijvoorbeeld wat de aard van de geur is en op welke tijdstippen de geur werd waargenomen. Ook wordt gevraagd of de klager meer informatie wil over het verdere verloop van de gemelde klacht, in dat geval krijgt de klager in principe een terugmelding via de e-mail.

De volgende stappen kunnen na het melden van (een golf van) geurhinderklachten worden ondernomen:

- het achterhalen veroorzaker en veroorzakende bron;

- het verzoek aan het bedrijf wordt om de betreffende handeling te staken; de geur veroorzakende activiteit wordt getoetst aan geldende middel- en/of doelvoorschriften: indien niet aan deze voorschriften wordt voldaan kan een Proces Verbaal of een dwangsom volgen;
- indien wel aan bovengenoemde voorschriften wordt voldaan wordt nagegaan of de geurhinderklachten dermate veelvuldig voorkomen dat handhaving op de zorgplicht en nadere eis van toepassing nodig is. Aanvullend onderzoek en/of aanvullende maatregelen kunnen dan wenselijk zijn;
- de grootste veroorzakers van geurhinderklachten worden actief in de publiciteit gebracht.

Een effectieve behandeling van klachten en het opsporen van oorzaken vereist een passende organisatorische reactie. Om dit te waarborgen worden de klachtenregistratie, het klachtenonderzoek en de klachtenanalyse uitgevoerd conform NTA 9065 (deel 1).

4.5. Provinciaal Geurhinderbeleid en Ruimtelijke Plannen

Voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties vormt een goede ruimtelijke ordening het centrale instrument. In het kader van geur betekent dit dat geurgebruiksruimte doelgericht wordt toegewezen of gereserveerd aan specifieke gebieden, met het oog op een optimaal en zorgvuldig ruimtegebruik.

In de meeste gevallen is er geen sprake van een direct provinciaal belang bij de beoordeling van geurhinder in relatie tot ruimtelijke plannen. De afwegingen hierover worden dan ook in de regel op gemeentelijk niveau gemaakt. Voor bedrijventerreinen met een provinciaal belang heeft de provincie geurzones vastgelegd in de omgevingsverordening, om zo voldoende ontwikkelruimte voor bedrijven te borgen.

Deze richtlijn is opgesteld ter ondersteuning van gemeenten bij het maken van gemotiveerde keuzes ten aanzien van geur in relatie tot ruimtelijke plannen binnen hun omgevingsplannen.

Binnen het omgevingsplan en bij het wijzigen of afwijken daarvan moet sprake zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Milieuzonering vormt daarbij een essentieel afwegingsaspect. Milieuzonering maakt ruimte voor milieubelastende (bedrijfs)activiteiten, terwijl tegelijkertijd de bescherming van de woon- en leefomgeving wordt gewaarborgd.

De VNG-handreiking Activiteiten en milieuzonering (2024) [ref. 8.] biedt handvatten voor de uitvoeringspraktijk bij het maken van keuzes over de toelaatbaarheid en ruimtelijke inpassing van zogenoemde 'milieuhinderlijke activiteiten' (een andere categorie dan milieubelastende activiteiten) onder de Omgevingswet. Gemeenten kunnen de handreiking benutten bij het opnemen van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen in het omgevingsplan.

Geurgebruikersruimte

Op grond van artikel 5.93, derde lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), kan in het omgevingsplan worden bepaald dat een waarde voor geur door een activiteit niet uitsluitend ter plaatse van de geurgevoelige functie hoeft te gelden. Het is toegestaan om deze waarde te laten gelden op een toetspunt dat dicht bij de milieubelastende activiteit is gelegen.

Deze bepaling biedt de mogelijkheid om te voorkomen dat een geurveroorzakende activiteit een onevenredig grote gebruiksruimte voor geur inneemt, met name in situaties waarin zich in de directe omgeving geen geurgevoelige functies bevinden. Voor dergelijke gevallen wordt aanbevolen om de standaardwaarden zoals opgenomen in tabel 1 van het Geurbeleid van Zuid-Holland te hanteren.

De VNG-handreiking Activiteiten en milieuzonering adviseert voor bedrijventerreinen een afstand van 50 of 100 meter als toetspunt voor het bepalen van de gebruiksruimte. Afhankelijk van de aard en omvang van het bedrijventerrein kunnen ook grotere afstanden worden gehanteerd. In specifieke situaties kan een afstand van 200 meter passend zijn, bijvoorbeeld op grotere industrieterreinen. Voor zeer grootschalige terreinen kan een toetspunt op een afstand van meer dan 200 meter worden overwogen. De waarden voor de gekozen toetspunt geldt voor elke beoordelingshoogte.

Welke afstand als toetspunt wordt gekozen, is contextafhankelijk en dient gemotiveerd te worden op basis van de ruimtelijke situatie en het lokale beleid.

Bij het projecteren van nieuwe geurgevoelige functies in de nabijheid van geurveroorzakende bedrijven geldt, conform het rijksbeleid, het uitgangspunt dat nieuwe hinder moet worden voorkomen. Daarom dient bij de beoordeling van ruimtelijke plannen nadrukkelijk rekening te worden gehouden met de toegestane situatie van de betreffende geurveroorzakende activiteiten.

Het afwegingskader voor een aanvaardbaar niveau van geurhinder bij ruimtelijke ontwikkelingen ligt tussen de standaardwaarde en de ernstige hindergrens. Het streven is om bij voorkeur te voldoen aan de standaardwaarde. In dit kader wordt aangesloten bij de opgenomen toets waarden in tabel 1 van bijlage 1.

Bij het projecteren van geurgevoelige functies nabij een of meerdere geur veroorzakende activiteiten wordt geadviseerd de volgende punten in overweging te nemen:

- Per bedrijf
 1. Bij het projecteren van een geurgevoelige gebouwen wordt in de planologische afweging rekening gehouden met concrete en voldoende onderbouwde toekomstplannen van de geurveroorzakende activiteit. Dit impliceert niet dat dergelijke plannen zonder meer worden gehonoreerd. Per geval is sprake van maatwerk, waarbij een belangenafweging plaatsvindt tussen enerzijds de bedrijfsbelangen van de geurveroorzakende activiteit en anderzijds de belangen van woningbouw, in relatie tot het aanvaardbaar geurhinderniveau.
 2. Ter borging van de bestaande rechten van een geurveroorzakende activiteit, wordt – voor zover de geurbelasting op een nieuw te realiseren geurgevoelige functie hoger is dan de geurbelasting die op grond van een bestaand voorschrift is toegestaan ten aanzien van een reeds bestaande geurgevoelige functie – die hogere geurbelasting met een maatwerkvoorschrift als toelaatbaar

vastgesteld. Indien er geen bestaand voorschrift aanwezig is, wordt het aanvaardbaar hinderniveau in ieder geval vastgelegd via een maatwerkvoorschrift.

3. Indien in een ruimtelijk plan de mogelijkheid wordt geboden om geurgevoelige functies te realiseren binnen de geldende geurhindercontour, komen de kosten van geurbeperkende maatregelen die uitstijgen boven het niveau van de Beste Beschikbare Technieken (BBT), in beginsel ten laste van de plankosten.
- Cumulatie
 4. Bij het bepalen van cumulatie wordt uitsluitend rekening gehouden met geurveroorzakende activiteiten die op het betreffende geurgevoelige gebouw een toegestane geurbelasting veroorzaken die hoger is dan de standaardwaarde.
 5. Het al dan niet voldoen aan het (ontwerp)toetsingskader voor cumulatie wordt betrokken bij het besluit tot projecteren van geurgevoelige functies.
- Bij de ontvanger
 6. Voor nieuwe geurgevoelige gebouwen geldt als voorwaarde dat deze worden voorzien van balansventilatie, indien de verwachte geurbelasting de standaardwaarde overschrijdt.

Het Zuid-Hollands geurhinderbeleid is een uitwerking van het geurhinderbeleid van het Rijk. Uitgangspunt is het zoveel mogelijk beperken van geurhinder. Onder de Omgevingswet kunnen lokale overheden in hun omgevingsplannen een afweging maken van het acceptabel hinderniveau, zodat zij rekening kunnen houden met alle relevante belangen om tot een duurzame kwaliteit van de leefomgeving te komen. Voor de provincie Zuid-Holland is het beleidskader nader uitgewerkt in de Beleidsnota Geurhinderbeleid Zuid-Holland. Het beleidskader legt de systematiek vast waarmee de grens van hinder en ernstige hinder wordt bepaald. Indien een gemeentelijk omgevingsplan (nog) niet beschikt over een afwegingskader inzake geurhinder zal, voor wat betreft milieubelastende activiteiten die onder bevoegd gezag vallen van GS, gebruik worden gemaakt van de Beleidsnota Geurhinderbeleid Zuid-Holland. Indien er wel geurbeleid in het omgevingsplan is opgenomen, is dat leidend voor maatwerk en vergunningverlening"

5. Geurproblematiek en aanpak in het kerngebied van Rijnmond

5.1. Een speciale geuraanpak voor het kerngebied van de Rijnmond

In het provinciaal beleid van Zuid-Holland is nadrukkelijk uitgesproken dat een speciale aanpak nodig is voor complexe industriegebieden zoals o.a. het Rijnmondgebied. De geuraanpak kerngebied Rijnmond is een nadere invulling van het provinciale stankbeleid voor het kerngebied Rijnmond, zie bijlage II. Voor het overige deel van het Rijnmondgebied geldt deze nadere invulling niet. De belangrijkste reden om voor dit gebied een aanvullend stankbeleid te formuleren is dat de in de rest van de provincie gebruikte aanpak onvoldoende rekening houdt met cumulatie van geuren die afkomstig zijn van de vele bedrijven die in de directe omgeving van elkaar zijn gelegen.

In het Rijnmondgebied zijn bedrijven zo dicht bij elkaar gesitueerd dat er sprake is van cumulatie van geur. Het is onwenselijk dat in dit complexe bronnengebied elke milieubelastende activiteit afzonderlijk een emissieruimte vergund krijgt. Dit geldt dan niet alleen voor de grote industrieën aan de linkerkant van de Nieuwe Waterweg, maar ook voor de kleinere bedrijven die dicht bij de woonbebouwing liggen, maar nog wel binnen de invloedssfeer van de grote industrie. Zij dragen immers met hun milieubelastende activiteiten ook bij aan de totale geurbelasting in het gebied.

Vooral uit de klachtenregistratie en uit hinderonderzoeken uit het verleden blijkt dat in het Rijnmondgebied een hoge geurbelasting heerst. Er komen nog steeds veel klachten binnen bij de meldkamer van de DCMR die worden toegeschreven aan de industrie. Dit duidt erop dat de geurbelasting in het kerngebied Rijnmond onverminderd hoog is en nauw samenhangt met de omvang en concentratie van bedrijvigheid in het gebied.

Deze constatering wordt ondersteund door een onderzoek uit 2009 [ref. 9.] waarin de cumulatieve geurbelasting van 95 bedrijven is geanalyseerd. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat gecumuleerde geurcontouren beter overeenkomen met de ruimtelijke verdeling van geurklachten dan individuele geurcontouren. Bovendien werd een duidelijke relatie vastgesteld tussen de berekende cumulatieve geurbelasting en de ervaren geurhinder in de regio, op basis van zowel klachtencijfers als uitkomsten van milieubelevingsonderzoeken.

Uitgangspunt van de specifieke zorgplicht voor milieubelastende activiteiten (Bal artikel 2.11) en het provinciaal beleid is het voorkomen van nieuwe hinder. Dit wordt voor het kerngebied nader vertaald in "het voorkomen van (nieuwe) hinder t.g.v. cumulatie van meerdere geurbronnen". Als gevolg van deze nadere vertaling/invulling verschillen de diverse stappen die in het beleid worden gezet. In de provincie, exclusief het kerngebied Rijnmond, wordt een milieubelastende activiteit individueel getoetst op het veroorzaken van geurhinder. Deze systematiek is vastgelegd in paragraaf 3.4 'Beoordeling aanvaardbaar geurhinderniveau' van het Provinciaal Geurbeleid. De beoordeling is erop gericht om, ten minste door toepassing van ten minste de Beste Beschikbare Technieken (BBT), een zodanige emissiereductie te realiseren dat de door de inrichting veroorzaakte geurhinder wordt beperkt tot een aanvaardbaar niveau. De gehanteerde standaardwaarde en ernstige hindergrens zijn hierbij afgeleid van dosis-effectrelaties die zijn gebaseerd op geurhinder als gevolg van de geurbelasting van een individueel bedrijf.

Voor het kerngebied Rijnmond geldt een afwijkende situatie. In dit gebied is reeds sprake van aanzienlijke geurhinder als gevolg van de cumulatie van emissies van een groot aantal geurbronnen. Om een extra bijdrage aan die bestaande hinder te voorkomen is het daarom nodig om te kijken of een milieubelastende activiteit potentieel geur veroorzaakt en daarmee de al aanwezige hinder zal beïnvloeden. De individuele beoordeling op basis van de hinder- en ernstige hindergrens, zoals elders in de provincie wordt toegepast, is hier niet toereikend vanwege de reeds hoge mate van geurhinder. De afweging om maatregelen te treffen in het kerngebied is daarom primair gebaseerd op de potentiële bijdrage van een individuele inrichting aan de totale geurbelasting in het gebied, en niet uitsluitend op de geurhinder die de inrichting op zichzelf veroorzaakt. Het maatregelenpakket wordt wel per individueel bedrijf vastgelegd en is niet afhankelijk van geuremissie van milieubelastende activiteiten in de omgeving. De cumulatieve afweging vindt dus niet, zoals in de Omgevingswet voor fijn stof en NO₂, achteraf plaats via een cumulatieve getalsnorm voor de totale emissie.

Uitgangspunt bij vergunningverlening in het kerngebied Rijnmond is het toepassen van ten minste de beste beschikbare technieken (BBT), conform de Rie-richtlijn. Daarbij geldt dat waar in de verdere tekst wordt gesproken over 'vergunningverlening', dit ook het stellen van maatwerk omvat. Het toepassen van de beste beschikbare technieken moet leiden tot het gebruik van die techniek die een zodanige emissiereductie tot gevolg heeft dat (complexe) bedrijven hun eventuele aanwezige bijdragen van geur van hun milieubelastende activiteit(en) aan de reeds aanwezige hoge geurbelasting in het Rijnmondgebied minimaliseren. Hierbij wordt het streven gehanteerd dat buiten de terreingrens geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit(en) waarneembaar mag zijn. Toepassing van ten minste BBT waarbij de lokale omstandigheden in acht moeten worden genomen leidt in het Rijnmondgebied, zolang de geurhinder zich op een te hoog niveau bevindt, tot verdergaande maatregelen dan elders. Het is de verwachting dat deze aanpak zal leiden tot een verdere vermindering van de geurbelasting in het Rijnmondgebied.

5.2. Uitwerking scenario's voor de geuraanpak kerngebied Rijnmond

Gewenst maatregelniveau

Als streven van de geuraanpak kerngebied Rijnmond is vastgelegd dat "buiten de terreingrens geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar mag zijn". Dit streven geldt voor elke milieubelastende activiteit gelegen binnen het kerngebied en wordt als zodanig meegenomen bij elk (start)overleg tussen het bevoegd gezag en het bedrijf dat de milieubelastende activiteit uitvoert.

Het streven "buiten de terreingrens mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn" kan bereikt worden middels het hanteren van de werkwijze waarbij alle geuremissies van een milieubelastende activiteit onder normale bedrijfsomstandigheden geminimaliseerd zijn. Ook wordt het streven onderschreven door in elke vergunning een algemene zorgplichtbepaling en/of een

mogelijkheid tot het stellen van nadere eisen (aanvullend onderzoek/maatregelen) op te nemen. De zorgplichtbepaling stelt dat van elk bedrijf verwacht wordt dat het permanent werkt aan het (verder) minimaliseren van de emissies. Daarnaast geldt in het kerngebied Rijnmond dat alle geuren in beginsel als hinderlijk worden beschouwd.

Aan het uitgangspunt "het voorkomen van additionele bijdragen van geur(hinder) aan de reeds aanwezige hoge geurbelasting in het Rijnmondgebied" wordt invulling gegeven door het voorkómen van geurwaarneming en/of geuroverlast zoals beschreven in drie maatregelniveaus die hieronder zullen worden toegelicht.

Voor de complexe bedrijven in het kerngebied wordt uitgegaan van de beste beschikbare technieken conform de IPPC-richtlijn. Bij het vaststellen van wat 'beschikbaar' is spelen economische en technische haalbaarheid een belangrijke rol. In overeenstemming met de IPPC-richtlijn en de Wet milieubeheer vindt de beoordeling van de beste beschikbare technieken plaats op het niveau van installaties, waarbij rekening wordt gehouden met de lokale omstandigheden. Immers er zijn situaties dat een bedrijf, zelfs met de huidige best beschikbare technieken, de geuremissies van een activiteit niet zodanig kan beperken dat deze geur buiten de terreingrens niet meer waarneembaar is. Daarom dient het bevoegd gezag een gemotiveerde afweging te maken waarbij het streven "buiten de terreingrens mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn" in ogenschouw wordt genomen naast alle andere aspecten voor de specifieke geursituatie. De afweging gebeurt in zorgvuldig overleg en kan leiden tot het vastleggen van een ander, lager maatregelniveau. In afnemende bescherming worden de volgende maatregelniveaus gehanteerd in de Rijnmond geuraanpak:

Maatregelniveau I:	"Buiten de terreingrens mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn
Maatregelniveau II	"Ter plaatse van een geurgevoelig gebouw of geurgevoelige locatie mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn."
Maatregelniveau III	"Ter plaatse van een geurgevoelig gebouw of geurgevoelige locatie mag geen geuroverlast veroorzaakt worden door de milieubelastende activiteit."

Voor het geval dat in een bestaande situatie een bedrijf niet aan maatregelniveau III kan voldoen, zal een plan van aanpak moeten worden opgesteld in overeenstemming met het geurhinderbeleid van de provincie. Als voor een specifieke situatie de zorgvuldige afwegingsprocedure leidt tot het selecteren van een lager maatregelniveau (II of III), zal invoering van het bedachte maatregelenpakket moeten leiden tot het

behalen van *minimaal* deze bescherming. De feitelijke gerealiseerde bescherming behoort namelijk altijd zo dicht mogelijk te liggen bij het voorafgaande maatregelniveau (respectievelijk I of II).

Voor elke situatie, naar aanleiding van een oprichtings-, revisie- of veranderingsaanvraag of eventueel naar aanleiding van klachten, moet een zorgvuldige afweging worden gemaakt en moet(en) één of meerdere voor de situatie geschikt maatregelniveau(s) worden vastgelegd. Een voor de situatie geschikt maatregelniveau wordt in een vergunning vastgelegd door middel van het opnemen van een vangnetvoorschrift (zie bijlage IV). Dit vangnetvoorschrift, samen met de zorgplichtbepaling, stelt het bevoegd gezag in staat de vergunning te handhaven dan wel een onderzoek verplichting op te leggen. Zo nodig kan het bevoegd gezag aanvullende voorschriften verbinden aan de vergunning waarmee naar verwachting het beoogde maatregelniveau wel gehaald wordt. In de vergunning zal ook omschreven moeten worden hoe de waarneembaarheid, c.q. de overlast, moet worden vastgesteld.

5.3. Vergunningverlening

Een bedrijf moet zo zijn ontworpen dat er geen structurele emissies zijn die kunnen bijdragen aan de reeds aanwezige geurhinder in het kerngebied van de Rijnmond. Daarnaast resten nog incidentele emissies ten gevolge van het niet goed functioneren van het bedrijf. Deze incidentele stank dient te worden voorkomen door het toepassen van "good housekeeping".

In de vergunning zal in eerste instantie het maatregelenpakket worden voorgeschreven dat naar de verwachting van de vergunningverlener zal leiden tot het aanvaardbaar geurhinderniveau ter plaatse van de relevante gebouwen en locaties. De voorschriften zijn gebaseerd op de aanvraag en mogelijk ook op een bij de aanvraag gevoegd geurrapport. Er zullen middelen worden voorgeschreven m.b.t. installaties en er zullen algemene gedragsvoorschriften worden geformuleerd i.v.m. de werkwijze binnen de milieubelastende activiteit en de handelingen met stinkende stoffen. Bovendien zal in de vergunning omschreven moeten worden hoe de waarneembaarheid c.q. hinder van geur moet worden vastgesteld. Dit wordt in de toelichting opgenomen van het betreffende voorschrift.

In bijlage IV zijn enkele voorbeelden van vergunningvoorschriften inclusief toelichtingen opgenomen.

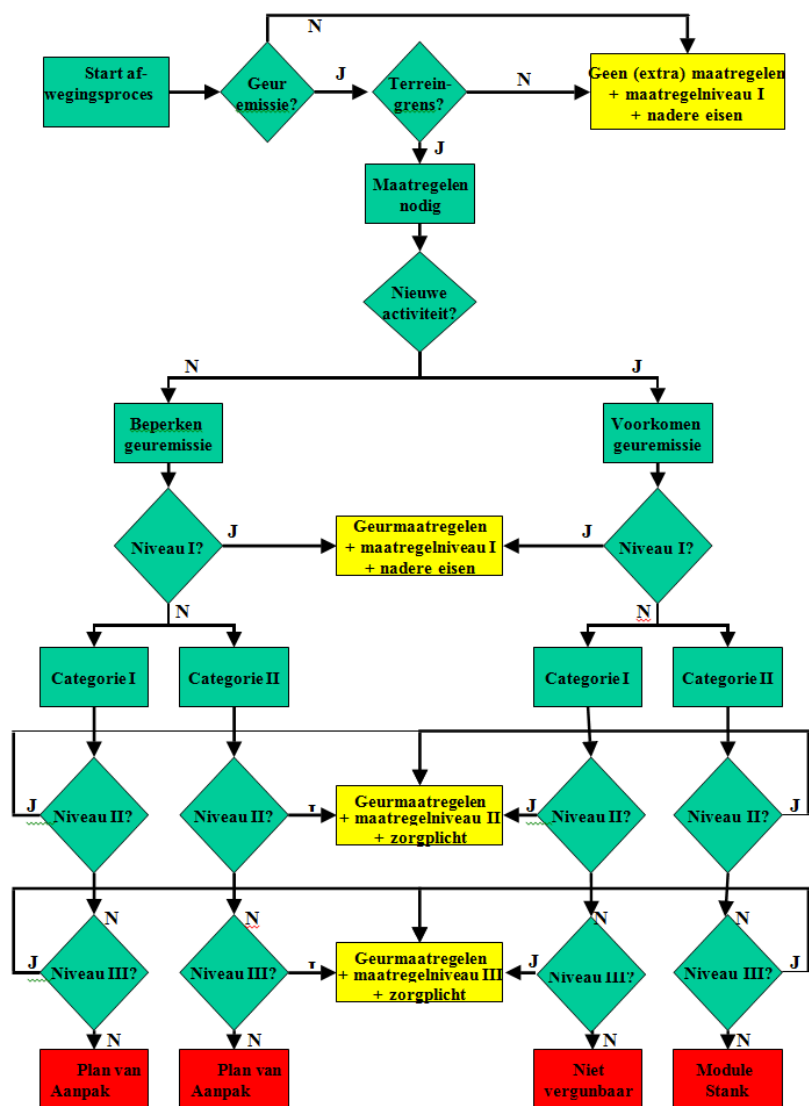
In de considerans zal het haalbaar geachte maatregelniveau zijn vastgesteld en dit zal ook in een (vangnet)voorschrift worden vastgelegd. Eventueel kan nog een onderzoeksverplichting worden opgenomen, die gericht is op het behalen van het maatregelniveau.

Naast de concrete maatregelen en het vangnetvoorschrift, zal ook altijd een voorschrift worden opgenomen waarin de **zorgplicht** wordt vastgelegd om voortdurend aandacht te besteden aan het verder minimaliseren van geuremissie.

Afwegingsprocedure

In het vergunningsproces is de afwegingsprocedure, welke nodig is voor het vastleggen van een maatregelniveau per specifieke situatie, van cruciaal belang. In bijlage III wordt een niet limitatieve opsomming gegeven van relevante aspecten die meegenomen moeten worden in de afwegingsprocedure. Een uniforme transparante werkwijze is tijdens de afwegingsprocedure een pre: de benodigde stappen worden hieronder verder uitgewerkt en in Afbeelding 5.3 is een stroomschema weergegeven. Er worden op deze manier per situatie volgens een uniform denkmodel vergunningsvoorschriften afgeleid die toegesneden zijn op de betreffende milieubelastende activiteit en de potentiële geurbelasting. Hierdoor wordt een gelijkwaardige behandeling van alle bedrijven, waarvoor de geuraanpak Rijnmond van toepassing is, gegarandeerd.

Afbeelding 5.3: Afwegingsprocedure: het stroomschema

Toelichting Stroomschema

Is er sprake van (potentiële) geuremissie?

Op grond van het vooronderzoek (zie bijlage III) wordt bepaald of de milieubelastende activiteit kan leiden tot geuremissie. De volgende grondslagen worden gehanteerd in de aanpak voor het kerngebied Rijnmond:

- Indien er geen geuremissie is, of te verwachten is, zijn maatregelen niet nodig. Voor deze situatie worden maatregelniveau I en de mogelijkheid tot het stellen van nadere eisen vastgelegd in de vergunning.
- Indien er sprake is van geuremissie, of geuremissie te verwachten is, zijn maatregelen (in principe) nodig.

Is er sprake van geurwaarneming buiten de terreingrenzen?

- Indien er sprake is van geuremissie en deze geen aanleiding geeft tot geurwaarneming buiten de terreingrenzen, zijn extra maatregelen niet nodig. Voor deze situatie worden maatregelniveau I en de mogelijkheid tot het stellen van nadere eisen vastgelegd in de vergunning.
- Als de geuremissie wel aanleiding geeft tot geurwaarneming buiten de terreingrenzen, zijn maatregelen nodig.

Betreft de geuremissie een nieuwe activiteit?

Als de geuremissie eventueel leidt tot geurwaarneming buiten de terreingrenzen dan is de geuraanpak kerngebied Rijnmond stringenter voor nieuwe activiteiten (ontstaan door nieuwe of veranderde bedrijfsactiviteiten) dan voor bestaande situaties.

De volgende grondslagen worden gehanteerd in deze geuraanpak:

- Indien er sprake is van een nieuwe geuremissie, zijn maatregelen (in principe) nodig ter voorkoming van de emissie (waarmee beoogd wordt geen geurwaarneming buiten de terreingrenzen).
- Indien er sprake is van een reeds bestaande geuremissie, zijn maatregelen (in principe) nodig ter beperking van de emissie (waarmee beoogd wordt geen geurwaarneming buiten de terreingrenzen).

Wij zullen een afweging maken waarbij het streven behorend bij maatregelniveau I (II of III) in ogenschouw wordt genomen naast de aspecten voor de specifieke geursituatie. Een aspect dat meegenomen wordt in de afweging is dat in de praktijk voor bestaande situaties het soms lastig is om proces geïntegreerde technieken toe te passen. Dit is vaak slechts mogelijk bij nieuwe installaties en nieuwe processen zoals bijvoorbeeld bij de moderne chemische industrie. Dientengevolge, ook omdat rekening gehouden kan worden met de locatiekeuze, komt het maar sporadisch voor dat bij een nieuwe

activiteit en een geurgevoelig gebouw of geurgevoelige locatie van type 1, er niet voldaan kan worden aan maatregelniveau II. In het stroomschema wordt aangegeven hoe rekening gehouden wordt met nieuwe en bestaande situaties. In bestaande situaties kunnen zich, zoals bijvoorbeeld bij de huidige floating roofs van opslagtanks, situaties voordoen waarbij maatregelniveau I en/of II niet uitvoerbaar blijken te zijn. Voor deze situaties zal maatregelniveau III van toepassing zijn.

Is maatregelniveau I haalbaar?

Als de geuremissie eventueel leidt tot geurwaarneming buiten de terreingrenzen dan moet allereerst de redelijkheid van het uitvoeren van een maatregelenpakket ter voorkoming of beperking van geuremissie getoetst worden. Uitgangspunt voor het afleiden van maatregelen is het toepassen van best beschikbare technieken. In de situatie specifieke afweging wordt het redelijkheidsprincipe gehanteerd, waarbij het aspect van de economische en technische haalbaarheid naast sociaaleconomische en lokale aspecten, zoals de cumulatieproblematiek in het kerngebied Rijnmond worden meegewogen. Het samenstellen van een toereikend maatregelenpakket is de verantwoordelijkheid van de aanvrager. Voor sommige bedrijven kunnen hiervoor brancheplannen of werkboeken in het kader van het doelgroepenbeleid geraadpleegd worden. Vervolgens moet de vraag gesteld worden of invoering van het dan voorgestelde maatregelenpakket ter voorkoming of beperking van geuremissie leidt tot een situatie waarbij voldaan wordt aan maatregelniveau I "Buiten de terreingrens mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn".

Als het antwoord op deze vraag **ja** luidt dan resulteert dit in een maatregelenpakket dat na implementatie dient te leiden tot:

- Voorkoming van de geurwaarneming buiten de terreingrens.

Op deze manier heeft het afwegingsproces geleid tot het vastleggen van het aanvaardbaar hinderniveau en inherent tot specifieke voorschriften aan de hand van de beste beschikbare technieken. Veelal wordt ervoor gekozen om bij bedrijven overwegend (technische) middelvoorschriften op te nemen in de vergunning (of besluit) waarmee naar verwachting de reguliere geur aan de terreingrens niet waarneembaar zal zijn. Het kan gebeuren dat desondanks meer geur wordt ervaren dan vooraf werd verwacht. De oorzaak hiervan kan zijn dat de aard van de geurbron of de effectiviteit van de maatregelen verkeerd is ingeschat. Echter, het opnemen van het vangnetvoorschrift behorend bij maatregelniveau I behoedt voor zulke onvoorziene situaties waarbij het bedachte maatregelenpakket van middelvoorschriften niet voldoende blijkt te zijn. In deze situatie stelt de zorgplicht het bevoegd gezag in staat om de procedure opnieuw te doorlopen en opnieuw maatregelen te eisen. In zér uitzonderlijke gevallen (zie GeurNeutralisatiemiddelen, H6) kan ervoor gekozen worden om het gebruik van geurneutralisatiemiddelen toe te staan door deze op te nemen als middelvoorschrift in de vergunning.

Als het antwoord op de vraag **nee** luidt dan bestaat de volgende stap in uiterste inspanningen leveren voor het (mogelijk) positief beantwoorden van de volgende vraag.

Is maatregelniveau II haalbaar?

Vervolgens moet de vraag gesteld worden of invoering van het voorgestelde maatregelenpakket leidt tot een situatie waarbij voldaan wordt aan maatregelniveau II "Ter plaatse van een geurgevoelig gebouw of geurgevoelige locatie mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn". Hierbij wordt, in lijn met het Provinciaal Geurhinderbeleid, onderscheid gemaakt in tenminste een tweetal gebiedscategorieën voor geurgevoelige locaties (zie bijlage IV). Immers de omgeving waar de ontvanger is gelegen bepaalt mede de beschermingsgraad. In de geuraanpak kerngebied Rijnmond kan daarom eventueel gekozen worden voor een hogere bescherming voor geurgevoelige gebouwen of geurgevoelige locaties behorend bij type 1 (bv een woonwijk) dan die uit type 2 (bv. een bedrijfswoning). Echter in eerste instantie streeft men naar een zo hoog mogelijke bescherming. In het stroomschema is te zien op welke manier in de afwegingsprocedure rekening gehouden wordt met geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties vanwege de keuze om voor verschillende locaties ook verschillende maatregelniveaus vast te leggen.

Uitgangspunt voor het afleiden van maatregelen blijft, evenals bij maatregelniveau I en III, het toepassen van best beschikbare technieken. In de situatie specifieke afweging wordt het redelijkheidprincipe gehanteerd, waarbij het aspect van de economische en technische haalbaarheid naast sociaaleconomische en lokale aspecten, zoals de cumulatieproblematiek in het kerngebied van de Rijnmond worden meegewogen.

Als het antwoord op de vraag ja luidt dan resulteert dit in een maatregelenpakket dat na implementatie dient te leiden tot:

- Voorkoming van de geurwaarneming minimaal ter plaatse van het geurgevoelige gebouw of de geurgevoelige locatie.

Het afwegingsproces heeft in dit stadium geresulteerd in het vastleggen van het aanvaardbaar hinderniveau en inherent tot specifieke voorschriften aan de hand van de beste beschikbare technieken. De zorgplichtbepaling legt hier vast dat het bedrijf permanent blijft werken aan het minimaliseren van de emissies met als doel het behalen in de toekomst van maatregelniveau I.

Het afwegingsproces kan aanleiding geven tot het opnemen van meerdere maatregelniveaus in één vergunning.

Als het antwoord op de vraag **nee** luidt dan bestaat de volgende stap in uiterste inspanningen leveren voor het (mogelijk) positief beantwoorden van de volgende vraag.

Is maatregelniveau III haalbaar?

Hier staat de vraag centraal of invoering van het voorgestelde maatregelenpakket leidt tot een situatie waarbij voldaan wordt aan maatregelniveau III "Ter plaatse van een geurgevoelig gebouw of geurgevoelige locatie mag geen geuroverlast veroorzaakt worden door de milieubelastende activiteit."

Gebruikmakend van dezelfde methodiek en uitgangspunten als boven beschreven, resulteert het **positief** beantwoorden van de vraag in een maatregelenpakket dat na implementatie dient te leiden tot

- Voorkoming van de geuroverlast minimaal ter plaatse van het geurgevoelige gebouw of de geurgevoelige locatie.

Dit maatregelenpakket en het afwegingsproces daar naartoe komen overeen met de aanpak zoals die ook in het landelijke en het provinciale beleid wordt toegepast. Het afwegingsproces heeft in dit stadium geresulteerd in het vastleggen van het aanvaardbaar hinderniveau en inherent tot specifieke voorschriften aan de hand van de beste beschikbare technieken. De zorgplichtbepaling legt in deze situatie vast dat het bedrijf permanent blijft werken aan het minimaliseren van de emissies. Het in de toekomst behalen van een hoger maatregelniveau is hierbij het doel.

Als het antwoord op de vraag **nee** luidt dan is een nieuwe activiteit, type 1 geurgevoelige gebouwen of geurgevoelige locatie, **niet** vergunbaar. Indien het gaat om een type 2 geurgevoelig object en niveau III is niet haalbaar dan moet conform paragraaf 3.3. en 3.4 van het Provinciaal Geurbeleid, een hinderniveau worden afgesproken. Echter, omdat onder andere rekening gehouden kan worden met de locatiekeuze, komt het maar sporadisch voor dat bij een nieuwe activiteit en een geurgevoelig gebouw of geurgevoelige locatie van type 2, er niet voldaan kan worden aan maatregelniveau III.

Indien er sprake is van een bestaande activiteit dan zal een plan van aanpak overeenkomstig het algemene provinciaal stankbeleid moeten worden opgesteld. Dit plan, op te stellen door de aanvrager, geeft een beeld van de geurbronnen en de omvang van de noodzakelijke emissievermindering. Op basis hiervan zullen wij een saneringstermijn bepalen.

In bijlage IV is een aantal voorbeeldvoorschriften opgenomen waarmee een op bovengenoemde wijze vastgesteld maatregelniveau kan worden vastgelegd in een vergunning.

5.4. Codevoorschriften

Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid om in omgevingsvergunningen van bepaalde categorieën bedrijven zgn. codevoorschriften stank op te nemen. 'Codevoorschriften stank' zijn voorschriften waarin is opgenomen welke maatregelen een bedrijf dient te treffen wanneer een bepaalde code door DCMR is uitgegeven. DCMR geeft een dergelijke code uit wanneer de atmosferische omstandigheden daartoe aanleiding geven. Afhankelijk van de ernst van de situatie kan een code 1, 2, 3 of 4 worden uitgegeven. De aard van de te treffen maatregelen zal afhankelijk zijn van de activiteiten en processen die bij een bedrijf plaatsvinden.

Deze codevoorschriften worden alleen opgenomen in omgevingsvergunningen van bedrijven die door het treffen van maatregelen directe invloed kunnen uitoefenen op de hoeveelheid uitgestoten stankverwekkende stoffen (bv tank op- en -overslagbedrijven, composteerders).

5.5. Handhaving

Handhaving van de vergunning gebeurt op basis van de voorschriften zoals die in de vergunning zijn opgenomen en wat in de aanvraag is gesteld. In de meeste vergunningen zijn ook middelvoorschriften opgenomen. Hierbij wordt preventief gecontroleerd of de middelen ter voorkoming en vermindering van geuremissie aanwezig zijn én op de juiste wijze worden gebruikt en onderhouden. Bij dit laatste gaat het bijvoorbeeld om het tijdig vervangen van filters, uitvoeren van processen onder de juiste procescondities (pH, temperatuur), het uitvoeren van onderhouds- en schoonmaakwerkzaamheden in gesloten systemen, het aanbrengen van emissiebeperkende voorzieningen, zoals dampretoursystemen, en regels m.b.t. starten en stoppen van installaties. Ook kan de vergunning voorschriften bevatten ten aanzien van het omgaan met stankveroorzakende stoffen of met installaties die dergelijke stoffen kunnen bevatten. Ook hierop wordt gecontroleerd. Bij gebleken tekortkomingen in de naleving wordt in overeenstemming met de handhavingsstrategie een traject ingezet om de situatie in overeenstemming te brengen met de vergunningvoorschriften.

Aangezien het aanvaardbaar hinderniveau is vastgesteld, kan worden gecontroleerd of de uitgangspunten in het afwegingsproces in overeenstemming zijn met de werkelijkheid na realisatie van de activiteiten, maatregelen en voorzieningen. Hiertoe dient naast het beoordelen van het juist functioneren van de technische vergunningvoorschriften, als daartoe voldoende aanleiding bestaat te beoordelen of het bedachte maatregelenpakket afdoende blijkt te zijn om geuremissies zodanig te reduceren dat bedrijven hun eventuele aanwezige bijdragen van geur van hun milieubelastende activiteit(en) aan de reeds aanwezige hoge geurbelasting in het kerngebied Rijnmond minimaliseren.

Binnenkomende stankklachten kunnen voor ons de aanleiding vormen om nader onderzoek in te stellen of de vergunde reguliere emissies van een milieubelastende activiteit voldoen aan het gestelde vangnetvoorschrift. Hiertoe moet hoofdzakelijk worden vastgesteld dat, ondanks dat een bedrijf de (technische) middelvoorschriften naleeft, de stankklachten veroorzaakt worden door een geur afkomstig van de milieubelastende activiteit. Hiertoe beschikt DCMR over een meldkamer die 24 uur per dag bemand is. Bij een klacht toetst de meldkamer wie de potentiële veroorzaker is, bijvoorbeeld op basis van een ingediende CIN melding, de beschrijving van de geur en/of de locatie van de klager in combinatie met de windrichting. Indien nodig beschikt DCMR over een milieupiket dat meteen onderzoek kan instellen wanneer er stankklachten binnenkomen. Dit maakt dat wij in het Rijnmondgebied beschikken over een krachtig 'meetinstrument' voor geur(hinder). Daarmee kan dan in veel gevallen met grote zekerheid worden bepaald welk bedrijf (welke milieubelastende activiteit) de oorzaak is van de klachten.

Naast het hoofdzakelijk vaststellen dat de stankklachten afkomstig zijn van een bepaald bedrijf, dient ook minimaal de geursituatie ten minste eenmaal ter plaatse "geroken" te worden. Wij beoordelen hiermee administratief of ter plaatse of het desbetreffende vangnetvoorschrift wordt overtreden. Bij deze beoordeling worden de volgende criteria gehanteerd:

Geurwaarneming:

- De geur wordt minstens eenmaal waargenomen
- De geur dient herkend te worden als een geur afkomstig van de milieubelastende activiteit en niet van andere bronnen uit de omgeving

Geuroverlast:

- De geur wordt binnen een bepaald tijdbestek langdurig of herhaaldelijk in vleugen waargenomen
- De geurbeleving wordt beoordeeld als negatief en de geur wordt daarbij als zwaar, eventueel als prikkelend of verstorend omschreven
- De geur dient herkend te worden als een geur afkomstig van de milieubelastende activiteit en niet van andere bronnen uit de omgeving

De bovenstaande beoordeling is niet van toepassing voor stankklachten veroorzaakt door incidenten.

6. Geurneutralisatiemiddelen

6.1. Inleiding

Een vergunningverlener dient per milieubelastende activiteit die in potentie geurhinder kan veroorzaken maatwerk te leveren door het vaststellen van toereikende vergunningvoorschriften. Hierbij wordt de situatie van de milieubelastende activiteit bekeken aan de hand van het vooronderzoek, de mate van potentiële hinder en of de vergunningaanvraag een bestaande dan wel nieuwe milieubelastende activiteit betreft. Hierbij kunnen eventueel ook uitgevoerde verspreidingsberekeningen gebruikt worden voor het verkrijgen van een toetsingskader. Essentieel bij een vergunningprocedure is dat er in een vroegtijdig stadium een toetsing plaatsvindt van de "optimale" geurbeperkende maatregelen (BBT) op basis van BREF's en eventueel andere bijzondere regelingen. In eerste instantie geeft de aanvrager aan welke maatregelen redelijkerwijs zullen worden genomen. Het overzicht van de mogelijk te nemen geurbeperkende maatregelen moet getoetst worden door de vergunningverlener. Er wordt een afweging gemaakt waarbij ook gekeken wordt naar de technische, financiële, sociaaleconomische en planologische aspecten voor de specifieke situatie. Deze afweging leidt uiteindelijk tot het aanvaardbaar hinderniveau en inherent tot specifieke vergunningvoorschriften aan de hand van de beste beschikbare technieken. Veelal wordt ervoor gekozen om bij bestaande bedrijven in de vergunningen overwegend (technische) middelvoorschriften op te nemen. Daarnaast kunnen er doelvoorschriften en een voor de situatie geschikt vangnetvoorschrift in de vergunning worden voorgeschreven.

In het uitzonderlijke geval waarbij het technisch en economisch niet haalbaar blijkt te zijn om geuroverlast tot een aanvaardbaar hinderniveau terug te dringen met BBT-maatregelen, kan ervoor gekozen worden om het gebruik van geurneutralisatiemiddelen (GNM) toe te staan door deze op te nemen als middelvoorschrift in de vergunning. Eenzelfde benadering kan worden gevolgd bij het stellen van maatwerkvoorschriften in een besluit.

In de praktijk gaat het om een grote verscheidenheid aan vloeistoffen die voornamelijk bestaan uit vluchtige organische stoffen. De aard van deze vloeistoffen wordt door de leveranciers vaak omschreven als maskeringsvloeistoffen, enzymen, alcoholhoudende vloeistoffen of vloeistoffen op basis van etherische oliën.

Hierbij is het soms mogelijk om een globale samenstelling van deze stoffen te verkrijgen. Daarnaast zijn er ook stoffen op de markt waarvan de aard en/of de samenstelling geheel onduidelijk is. Het geurneutralisatiemiddel moet met de afgassen of afgevoerde dampen in contact worden gebracht om geuremissies te kunnen bestrijden. De werking van deze stoffen verschilt. Het kan gaan om maskerende werking, om adsorptie aan de geurveroorzakende stof, maar ook kan sprake zijn van omzetting. Deze verschillen kunnen van belang zijn bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van een bepaalde toepassing. Er kan niet op voorhand gezegd worden dat de ene werking en toepassing altijd beter is dan een andere; dit moet van geval tot geval beoordeeld worden. Ondanks de verschillen worden alle middelen in dit document om praktische redenen aangeduid als geurneutralisatiemiddelen (GNM).

In toenemende mate verschijnen er op de markt leveranciers die voor bedrijven aanbiedingen maken voor het toepassen van GNM. Bij toepassing van GNM kunnen echter stoffen in de buitenlucht worden gebracht die er niet thuishoren. Dit kan zowel het GNM zelf zijn als de reactieproducten die ontstaan bij de toepassing van GNM. De hoeveelheden GNM en de reactieproducten die hierbij in de buitenlucht komen, zijn in het algemeen onbekend. Dit zal zeker nog worden versterkt wanneer GNM in Nederland een brede toepassing zouden krijgen.

Zonder beleid van het bevoegd gezag zal de toepassing van GNM sluipenderwijs zijn ingang vinden. In zo'n situatie kan er een onbekende en op termijn onbeheersbare hoeveelheid stoffen in de lucht worden gebracht. Een tweede zorg is dat het toepassen van bewezen emissiebeperkende technieken door de toepassing van GNM kan worden verdrongen. Daarnaast leert de praktijk dat veel van de middelen nauwelijks effectief genoeg zijn om geuremissies te bestrijden.

Dit zijn voor de provincie voldoende belangrijke argumenten om beleid te ontwikkelen voor de toepassing van GNM.

In het midden- en kleinbedrijf worden GNM inmiddels toegepast. Het beleid richt zich vooral op de toepassing van GNM bij grotere (industriële) bedrijven.

6.2. Europees stoffenbeleid

In Europees verband staat het stoffenbeleid in het teken van REACH (Registration, Evaluation and Authorization and restriction of Chemicals). Deze Europese verordening is op 1 juni 2007 in werking getreden. REACH legt de ondernemingen die chemische stoffen produceren, importeren en gebruiken de verplichting op informatie te verzamelen over de eigenschappen van een stof, de aan het gebruik verbonden risico's te beoordelen en de nodige maatregelen te nemen om de eventuele door hen geconstateerde risico's te beheren.

In het kader van REACH dienen alle stoffen die sinds 1 juni 2008 in Europa worden geproduceerd of geïmporteerd in hoeveelheden van meer dan 1 ton/jaar te worden geregistreerd bij het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA). Stoffen die sinds 18 september 1981 en vóór 1 juni 2008 zijn aangemeld en genotificeerd als Nieuwe Stoffen onder de toen geldende Europese stoffenrichtlijn 67/548/EEG, hebben in REACH de status van geregistreerd. Deze stoffen waren tot 1 juni 2008 opgenomen in de ELINCS database. De meeste overige chemische stoffen in de EU zijn Bestaande Stoffen en stonden tot 1 juni 2008 centraal geregistreerd in de Europese EINECS database. Deze groep stoffen (verreweg het grootste aantal) zijn de zgn. "phase-in" stoffen die volgens Art. 28 van REACH tussen 1 juni – 1 dec. 2008 gepre-registreerd hadden kunnen worden bij ECHA, om gebruik te kunnen maken van verlengde registratietermijnen.

Voor plantaardige extracten is het van belang te weten op welke wijze het extract is verkregen alvorens te bepalen of zij al dan niet uitgezonderd zijn van de registratieplicht volgens Bijlage IV of V van REACH. Indien plantaardige extracten zijn verkregen door fysische bewerkingsmethoden vanuit

natuurlijke grondstoffen dan zouden deze uitgezonderd kunnen zijn van de registratieplicht volgens bijlage V lid 8. Indien het extract is verkregen door een chemische bewerking dan is dit plantenextract hoogstwaarschijnlijk wél registratie plichtig (zélf te bepalen door de potentiële registrator) Voor het geval niet aan de registratieplicht wordt voldaan zal primair getoetst worden aan de ad-hoc MTR-waarde. Meer informatie over REACH kan gevonden worden via de REACH helpdesk website (<https://www.chemischestoffengoedgeregeld.nl/>).

6.3. Nationaal stoffenbeleid

Stoffen worden omschreven als chemische elementen en hun verbindingen. Stoffen kunnen voorkomen in de natuur zoals water, (keuken)zout, glucose, zetmeel, ijzererts, aardolie. Veel stoffen worden door de mens gemaakt in de chemische industrie.

6.3.1. Risico's

Stoffen kunnen gevaarlijke eigenschappen hebben. Daarom moet zorgvuldig worden omgegaan met stoffen en producten bij productie, opslag, vervoer, gebruik en afvalverwerking. Door zorgvuldig gebruik wordt voorkomen dat er risico's ontstaan voor mens en milieu. Om zicht op mogelijke risico's te krijgen, kan voor stoffen [een risicobeoordeling](#) worden gemaakt. Binnen sommige wettelijke kaders is deze risicobeoordeling verplicht.

6.3.2. Wettelijk kader

Algemene Europese wetgeving

Op deze website vindt u verwijzingen naar Europese verordeningen en richtlijnen. Daarbij is zoveel mogelijk gekozen voor geconsolideerde versies. Deze versies geven een volledig en actueel overzicht van alle wijzigingen in de wet vanaf het eerste moment van publicatie. Juridisch gezien hebben alleen de publicaties in het Publicatieblad (Official Journal) van de Europese Commissie een wettelijk bindend karakter.

REACH Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemicaliën

De REACH Verordening (EG Europese Gemeenschap) 1907/2006 regelt de verplichtingen voor bedrijven die stoffen produceren, gebruiken, verwerken en verhandelen. REACH geldt ook voor producten, mengsels en voorwerpen met de stof. Producenten en importeurs moeten hun stoffen registreren en aantonen dat de stoffen veilig worden gebruikt.

Lees meer over [REACH autorisatie en restrictie](#).

Slecht afbreekbare (persistente) stoffen

In de POP (Persistente organische stoffen Verordening (EG) 850/2004) zijn stoffen opgenomen die zeer slecht in het milieu afbreken en zich over de hele wereld kunnen verspreiden. Voor veel van deze stoffen geldt wereldwijd:

- een verbod voor alle activiteiten en handelingen
- een verbod met uitzondering van specifieke vrijstellingen
- een beperking van productie, handel en gebruik

Lees meer over [slecht afbreekbare stoffen](#) en het wereldwijde [Verdrag van Stockholm](#).

Gevaarsindeling en etikettering

De [CLP Classification, Labelling and Packaging Verordening \(EG\) 1272/2008](#) geeft regels en criteria voor de gevaarsindeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels. Alle bedrijven die stoffen en mengsels in de handel brengen, moeten deze verordening toepassen op hun handelswaar. Bijlage VI van de CLP Verordening omvat de lijst van stoffen met hun wettelijk verplichte gevaarsindeling.

Lees meer over [CLP](#).

Productveiligheid

[Richtlijn 2001/95/EG](#) is het wettelijke kader voor het waarborgen van de algemene productveiligheid in de EU Europese unie. De richtlijn heeft tot doel ervoor te zorgen dat alle op de markt gebrachte producten veilig zijn.

Algemene Nederlandse wetgeving

Europese verordeningen zijn rechtstreeks geldig in Nederland.

[Richtlijn 2011/95/EG](#) is in Nederland geïmplementeerd en nader uitgewerkt via de Warenwet.

De Warenwet is een algemene kaderwet. Specifieke regels voor specifieke stoffen en producten zijn vastgelegd in besluiten en regelingen onder de warenwet.

Daarnaast zijn de Wet milieubeheer en de Waterwet van belang voor stoffen en producten.

Specifieke wetgeving

Stoffen en producten zijn ingedeeld in groepen op basis van hun toepassing. Voor deze groepen geldt specifieke wetgeving. Zo is een verantwoorde omgang met deze stoffen en producten en beheersing van specifieke risico's gewaarborgd. Voorbeelden hiervan zijn de wetten voor speelgoed, cosmetica, biociden, en verpakkingsmaterialen voor etenswaren.

Omdat er overlap mogelijk is tussen deze groepen, kunnen voor een stof of product verschillende wettelijke kaders gelden. Ftalaten (weekmakers) worden bijvoorbeeld toegepast in cosmetica, speelgoed en verpakkingsmaterialen voor etenswaren.

Lees via de subpagina's meer over [Biociden](#), [Gewasbeschermingsmiddelen](#), [Cosmetica](#), [Diergeneesmiddelen](#), [Geneesmiddelen](#), [Speelgoed](#) en [Diervoederadditieven en –contaminanten](#). Onder het tabblad [Voedsel](#) vindt u vergelijkbare informatie over verschillende soorten stoffen die in voedsel worden toegepast.

6.4. Milieukwaliteitsnormen

Voor stoffen waarvoor geen wettelijke grenswaarden zijn vastgelegd wordt getoetst aan de milieukwaliteitsnorm voor lucht die door het bevoegd gezag wordt vastgelegd. Tot het jaar 2011 kon het bevoegd gezag het niveau van het Maximaal Toelaatbaar Risico (MTR) voor lucht als milieukwaliteitsnorm hanteren..

Als er geen gedegen milieukwaliteitsnormen beschikbaar zijn, leidt het Stoffen Expertise Centrum (SEC) van het RIVM eerst een risicogetal af volgens een gestandaardiseerde vereenvoudigde methode, die is vastgelegd in een RIVM-rapport (Handreiking voor de afleiding van indicatieve milieurisicogrenzen, interim versie, rapport nummer: 601782025/2009). Deze vereenvoudigde methode is bedoeld voor het maken van een schatting van het MTR voor de stof in kwestie. Deze waarde kan als indicatief MTR (iMTR) worden gehanteerd. De milieukwaliteitsnormen voor lucht komen tot stand door zowel naar effecten op de mens als naar de effecten op het milieu te kijken. In de berekeningen voor de mens is uitgegaan van levenslange blootstelling aan de buitenlucht. Voor het natuurlijke milieu zijn de normen gebaseerd op (eco)toxiciteitsexperimenten met verschillende soorten organismen (planten, dieren). Voor lucht zijn ecotoxiciteitsgegevens veelal zeer beperkt beschikbaar, in dat geval zal de indicatieve MTR enkel op effecten voor de mens worden gebaseerd.

De (indicatieve) milieukwaliteitsnormen die tot op heden zijn afgeleid voor GNM-componenten en eveneens beleidsmatig zijn vastgesteld door de Stuurgroep Stoffen, zijn gepubliceerd op de website Risico's van stoffen (<https://rvs.rivm.nl/>). Voor informatie over mogelijk nog niet via deze website gepubliceerde (indicatieve) gegevens over GNM-componenten kan een verzoek ingediend worden via de Helpdesk RIVM Stoffen Expertise Centrum via het vragenformulier op de website. Het is wenselijk om in de nabije toekomst een centrale databank te realiseren waarin gegevens over de reeds beoordeelde GNM-producten opgeslagen kunnen worden.

6.5. Het Geurneutralisatiemiddel beleid

6.5.1. Algemene uitgangspunten

Er bestaat op dit moment voor de meeste stoffen die bij Geurneutralisatiemiddel (GNM) worden toegepast, geen regeling voor toelating tot de markt of voor certificering. Er is geen nationaal GNM-beleid. In afwachting van de totstandkoming van een nationaal beleid heeft de provincie Zuid- Holland een eigen beleid ontwikkeld.

In het kader van besluitvorming over vergunningaanvragen en het stellen van maatwerk bij een provinciaal belang, dient de provincie, op grond van het vigerende stoffenbeleid en de geldende wettelijke verplichting ter zake van omgevingsvergunningen, voldoende inzicht te hebben om de gevolgen voor het milieu als gevolg van het gebruik van GNM onder de normale bedrijfsvoering van de milieubelastende activiteit te kunnen beoordelen.

Uitgangspunt van de provincie is dat het in het milieu toevoegen van stoffen die niet in die hoeveelheden of concentraties in het natuurlijke milieu aanwezig zijn moeten worden voorkomen c.q. moeten worden geminimaliseerd. Daarnaast dient schade te worden voorkomen.

Bovenstaand uitgangspunt is in de volgende paragraaf "Uitvoering" verder uitgewerkt teneinde het gebruik van GNM te reguleren.

6.5.2. Uitvoering

Het beleid houdt in dat bij de aanpak van geurverspreiding en de daardoor veroorzaakte hinder eerst moet worden gestreefd naar oplossingen ter eliminatie dan wel minimalisering van de geuruitworp door toepassing van BBT. Indien deze maatregelen onvoldoende effect sorteren kan worden overwogen om de resterende geuremissie te bestrijden met GNM.

Alvorens GNM mogen worden toegepast, dient te worden voldaan aan een aantal voorwaarden. Van het betreffende GNM en de mogelijk optredende reactieproducten dient een rapportage te worden overgelegd aan het bevoegd gezag. Deze rapportage betreft de samenstelling en de (potentiële) gevolgen voor de gezondheid en het milieu, inclusief de effecten van de mogelijke reactieproducten. De mogelijke effecten moeten betrekking hebben op de korte én op de lange termijn. De rapportage dient van een zodanige kwaliteit te zijn dat het bevoegd gezag de impact van het gebruik van het GNM kan controleren. Voor de beoordeling over de risico's van stoffen kan het bevoegd gezag een beroep doen op de aanwezige expertise bij RIVM/SEC (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu/Stoffen Expertise Centrum). Indien nodig kan het SEC dan indicatieve milieukwaliteitsnormen voor lucht (en zo nodig voor andere milieucompartmenten) afleiden volgens een gestandaardiseerde methode (zie hoofdstuk 4).

Er dient opgave te worden gedaan van het verbruik op jaarbasis van het betreffende GNM. Middels een immissietoets dient vervolgens bepaald te worden of het verwachte immissieniveau van de afzonderlijke componenten van het GNM in het luchtcompartiment voldoen aan de gestelde milieukwaliteitsnormen. Indien relevant, dient ook getoetst te worden aan de gestelde milieukwaliteitsnormen voor het water- en het bodemcompartiment.

Door een onafhankelijk en geaccrediteerd onderzoeksbureau moet tevens worden vastgesteld dat er sprake is van een geurneutraliserende werking.

De voorwaarden zijn vastgelegd in bijgevoegd stappenschema in paragraaf 6.5.3. Uit dit stappenschema volgen onder andere de te verstrekken gegevens, deelrapportage A tot en met D.

Deze dienen als hieronder beschreven opgebouwd en aangeleverd te worden:

Deelrapportage A moet ten minste de volgende elementen bevatten:

1. Adequate beschrijving van de werking van de toe te passen GNM;
2. BBT-emissiereductie technieken onderzoek;
3. Overzicht van de samenstelling en eventuele reactieproducten met vermelding van CAS en zo mogelijk EINECS-nummers. Naast de samenstelling is het ook nodig exact de voorkomende concentraties aan te geven. Voor preparaten waarin plantenextracten voorkomen is het niet strikt nodig de exacte samenstelling van het plantaardige deel te weten. Wel is informatie nodig van welke planten deze afkomstig is en door welke bewerking het extract tot stand is gekomen.
4. MSDS-rapporten (Material Safety Data Sheet).

Deelrapportage B moet ten minste de volgende elementen bevatten:

1. Het geurverwijderingsrendement van de praktijktest. Geurmetingen dienen te zijn uitgevoerd conform NEN-EN-13725;
2. De condities waaronder het experiment is uitgevoerd;
3. De invloed van het GNM op de onaangenaamheid van de geuremissie. Deze metingen kunnen bijvoorbeeld worden uitgevoerd volgens de NVN 2818:2019.

Deelrapportage C moet ten minste de volgende elementen bevatten:

1. (eco)Toxicologische gegevens per component:
 - a. Uit de literatuur verkregen gegevens en/of door de aanvrager verstrekte gegevens met bronvermelding zijn hier nodig. De volgende stofeigenschappen per bestanddeel zijn relevant: ecotoxiciteit bij blootstelling via lucht, toxiciteit/schadelijkheid voor de mens, carcinogeniteit, mutageniteit, reprotoxiciteit en hormoonontregelende werking.
 - b. Indien een component van het GNM-preparaat uit een plantaardig extract bestaat, zal het onwaarschijnlijk zijn dat in de literatuur gegevens voorhanden zijn. De aanvrager dient dan de (eco)toxicologische gegevens te verstrekken.
 - c. Het is ook van belang dat een aantal fysisch-chemische karakteristieken (molecuulformule en structuur, molecuulgewicht, wateroplosbaarheid, smeltpunt, kookpunt, dampdruk, log Kow, log Koc, Henry constante) wordt aangeleverd voor een inschatting van het gedrag van de

stof in het milieu. Eventueel overige gegevens die kunnen bijdragen aan de beoordeling van het GNM

Deelrapportage D moet ten minste de volgende elementen bevatten:

1. Een opgave van de hoeveelheid toe te passen GNM per tijdseenheid inclusief de gebruikte verdunning. Deze opgave dient vergezeld te gaan van het jaarverbruik en van een opgave waarin wordt vermeld onder welke omstandigheden en met welke frequentie het betreffende GNM worden toegepast.
2. Een opgave van de gemeten samenstelling van en hoeveelheid GNM in de afgasstroom, inclusief de temperatuur en het debiet van het te behandelen afgas.
3. Een immissietoets waarin het verwachte immissieniveau van de GNM in het luchtcompartiment wordt getoetst aan het bijbehorende milieukwaliteitsnormen.

De verstrekte gegevens worden door het bevoegd gezag beoordeeld op kwaliteit, kwantiteit en relevantie.

Na acceptatie van deze gegevens vormt het bevoegd gezag zich een oordeel over de aanvaardbaarheid van de voorgestelde toepassing. Middels het doorlopen van het stappenschema wordt er, op basis van hetgeen bekend is over de toepassing en de specifieke omstandigheden, een afweging gemaakt. Deze afweging en het uiteindelijke oordeel gelden alleen voor het ene specifieke geval.

Bij zijn afweging zal het bevoegd gezag letten op de gevolgen voor het milieu en op mogelijke gezondheidseffecten.

Het bevoegd gezag maakt onderscheid tussen structurele geuremissies en incidentele emissies ten gevolge van het niet goed functioneren van het bedrijf. Een bedrijf moet zo zijn ontworpen dat de structurele (continue, discontinue, fluctuerende en diffuse) geurbronnen voldoen aan het geldend geurhinderbeleid. De benodigde maatregelen hiertoe worden vastgelegd in vergunningvoorschriften. Hierbij kan toepassing van GNM mogelijkserwijs worden toegestaan onder de in dit document vermelde voorwaarden. Daarnaast geldt dat niet-voorzienbare emissies (incidenten) dienen te worden voorkomen door het toepassen van "good housekeeping". Bij niet-voorzienbare incidentele emissies (incidenten) zal het bevoegd gezag slechts bij hoge uitzondering toestaan dat geanticipeerd wordt op het gebruik van GNM. Daarvoor zijn twee redenen. De eerste is dat gebruik bij incidenten niet te controleren is. De tweede reden is dat beschikbaarheid van GNM laksheid in de preventie in de hand kan werken.

Bij vergelijkbare toepassingen (bij andere bronnen) zal de gehele procedure moeten worden herhaald. Veel informatie is dan echter reeds voorhanden en dient door de aanvrager te worden aangeleverd. Indien

niet voldoende kan worden aangetoond dat het middel in de praktijk van de vergelijkbare toepassing effectief is, kan alsnog het gebruik daarvan worden geweigerd.

6.5.3. Stappenschema

Voor het verkrijgen van toestemming voor toepassing van GNM dient het volgende stappenschema (zie stroomschema in bijlage VI) te worden doorlopen:

- **Start**

Op grond van vooronderzoek wordt bepaald of de milieubelastende activiteit kan leiden tot geuremissie.

- **Zijn de toegepaste technieken BBT?**

Eerst dient te worden onderzocht welke geurbehandelingstechnieken toepasbaar zijn in de situatie. De aanvrager is verantwoordelijk voor het onderzoek naar BBT-technieken.

In het uitzonderlijk geval waarbij het niet haalbaar blijkt te zijn om geuroverlast tot een aanvaardbaar hinderniveau terug te dringen met BBT-maatregelen, kan ervoor gekozen worden om te onderzoeken of er aanvullend met de toepassing van GNM het gewenste resultaat kan worden bereikt.

- **Is de samenstelling bekend?**

De aanvrager dient zorg te dragen voor het aanleveren van een gedetailleerde rapportage aan het bevoegd gezag. Uiteraard zal het bevoegd gezag zorgdragen voor het vertrouwelijk behandelen van de verstrekte productinformatie. De aanvrager dient daarom op de aangeleverde stukken, inclusief enveloppe, aan te geven of de informatie als vertrouwelijk dient te worden beschouwd.

Indien men niet bereid is de gevraagde productinformatie te verstrekken, kan het gebruik van het betreffende GNM niet toegestaan worden. In het geval dat aan alle voorafgaande voorwaarden wordt voldaan bestaat de mogelijkheid om de volgende twee trajecten met bijbehorende stappen gelijktijdig uit te voeren.

Traject 1

•Is de werking in de praktijk aangetoond?

Aangetoond dient te worden dat het GNM voor de betreffende toepassing de gewenste werking heeft. Dat wil zeggen dat moet worden aangetoond dat het middel in de praktijk voldoende effectief geur bestrijdt. Dit dient te gebeuren door een geuronderzoek waarin wordt aangetoond dat er een duidelijke vermindering en mogelijk een verbetering optreedt van de geuremissie. Dit laatste dient onderzocht te worden door metingen te verrichten naar de (on)aangenaamheid van de geuremissie. Er wordt dan bepaald of door toevoeging van het GNM de aard van de geur van de afgasstroom verandert. Het meetprotocol dient van tevoren goedgekeurd te worden door het bevoegd gezag. Het minimaal te behalen geurreductiepercentage bedraagt 80%.

Er dient een rapport te worden geleverd van een onafhankelijk onderzoeksbureau, waarbij de effectiviteit van het GNM is vastgesteld. Het bevoegd gezag kan hiertoe toestemming geven voor een praktijktest. Hierbij moet door een onafhankelijk bureau worden vastgesteld dat het GNM daadwerkelijk de gewenste werking heeft. Binnen twee maanden na toestemming voor de praktijktest van GNM dient de rapportage in het bezit te zijn van het bevoegd gezag.

De deelrapportage (B) moet worden opgeleverd.

•Wordt het GNM afgevangen of is de onderbouwing adequaat?

Het GNM-middel moet in principe worden afgevangen. De aanvrager moet onderbouwen waarom afvangen niet mogelijk is in de aangevraagde situatie.

Traject 2

Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het opstarten van de RIVM-beoordelingsprocedure (traject 2). Het bevoegd gezag neemt hiertoe contact op met het RIVM en zal de verstrekte rapportages overdragen. Net als het bevoegd gezag zal het RIVM zorgdragen voor het vertrouwelijk behandelen van de verstrekte productinformatie.

Op voorwaarde dat de vereiste informatie beschikbaar is, wordt er gestreefd om binnen een periode van 8 weken na de start de RIVM-procedure af te hebben. Of aan de vereiste informatievoorwaarde is voldaan, zal in een ontvankelijkheidstoets binnen 2 weken na ontvangst van de aanvraag worden vastgesteld. De aanvrager van het betreffende GNM zal maximaal twee keer in de gelegenheid gesteld worden om indien noodzakelijk aanvullende informatie te verschaffen. Indien blijkt dat na herhaald verzoek van het bevoegd gezag de benodigde informatie niet compleet is, kan het bevoegd gezag besluiten de aanvraag voor het GNM gebruik niet ontvankelijk te verklaren.

•Zijn er Milieukwaliteitsnormen?

Het bevoegd gezag zal indien er geen milieukwaliteitsnormen beschikbaar zijn voor beoordeling van eventuele risico's van het vrijkomen van het GNM een procedure starten bij RIVM.

•Is er voldoende Informatie?

Voor het afleiden van milieukwaliteitsnormen dient de aanvrager zorg te dragen voor het aanleveren van een gedetailleerde rapportage aan het bevoegd gezag.

- a. Naast reeds geleverde deelrapportages A3 en A4, moet deelrapportage C worden opgeleverd.

•Afleiden iMTR's

Indien geen milieukwaliteitsnormen beschikbaar zijn leidt RIVM indicatieve (ad hoc) MTR's af volgens de gestandaardiseerde methode.

•Quick Scan

Indien blijkt dat het voor een stof niet mogelijk is een iMTR waarde af te leiden zal bekeken worden of met behulp van een quickscan methode een expert judgement gemaakt kan worden. In dit geval is het nodig de immissiegegevens te combineren met alle verzamelde toxicologische en fysisch-chemische gegevens van de betreffende stof. Dit wordt aangegeven met stippellijnen in het stroomschema. De beoordeling via de quickscan methode kan aanleiding zijn voor het bevoegd gezag toepassing van het betreffende GNM te verbieden of toestemming te verlenen voor het gebruik van het GNM in een specifiek geval.

•Zijn er emissiegegevens?

Er dient een rapport te worden geleverd van een onafhankelijk onderzoeksbureau, waarbij de hoeveelheid GNM in de gereinigde afgassen eenduidig wordt bepaald. Het bevoegd gezag kan hiertoe toestemming geven voor een praktijktest. Het meetprotocol dient goedgekeurd te worden door het bevoegd gezag. Binnen twee maanden na de toestemming voor de praktijktest voor de toepassing van GNM dient de rapportage in het bezit te zijn van het bevoegd gezag. Indien men de gevraagde emissiegegevens niet kan verstrekken, kan het gebruik van het betreffende GNM niet toegestaan worden.

De deelrapportage (D) moet worden opgeleverd.

•Uitvoeren van een immissietoets

Uit modelberekeningen blijkt dat de minimale verdunningsfactor 1000 bedraagt. De immissietoets dient daarom alleen uitgevoerd te worden indien de factor tussen emissie en milieukwaliteitsnorm kleiner of gelijk is aan 1000. Uitgaande van de emissiegegevens dient dan bepaald te worden wat de bijbehorende immissiecijfers (jaargemiddelde) zijn. Voor deze stap van emissie- naar immissiecijfers kan gebruik gemaakt worden van de beperkte immissietoets welke is geautomatiseerd op [website van IPLQ](#). Evenzo kunnen er verspreidingsberekeningen uitgevoerd worden met de laatste versie van het [Nieuw National Model](#). Bij kortdurende emissies wordt ook getoetst aan de (i)MTR's en dient de bron, als worst case, als continu beschouwd te worden tijdens het modelleren.

•Wordt er voldaan aan de milieukwaliteitsnormen?

De verkregen immissiecijfers worden getoetst aan de milieukwaliteitsnormen. Middels deze immissietoets dient dus bepaald te worden of het verwachte immissieniveau van de afzonderlijke componenten van het GNM in het luchtcompartiment voldoen aan de gestelde milieukwaliteitsnormen. De uitkomst van de immissietoets kan aanleiding zijn voor het bevoegd gezag toepassing van het betreffende GNM te verbieden of toestemming te verlenen voor het gebruik van het GNM in een specifiek geval.

De deelrapportage (D) moet te minste het volgende element bevatten:

1. Een immissietoets waarin het verwachte immissieniveau van de GNM in het luchtcompartiment wordt getoetst aan het bijbehorende milieukwaliteitsnormen.

6.5.4. GNM toelaatbaar voor aangevraagde situatie

Na het succesvol doorlopen van het stappenschema en het voldoen aan alle gestelde voorwaarden kan het bevoegd gezag definitief toestemming verlenen voor het toepassen van GNM in de onderzochte situatie en dit als zodanig opnemen in (vergunning)voorschriften. De toestemming geldt alleen voor het specifieke geval.

Bijlage I Achtergronddocument geur

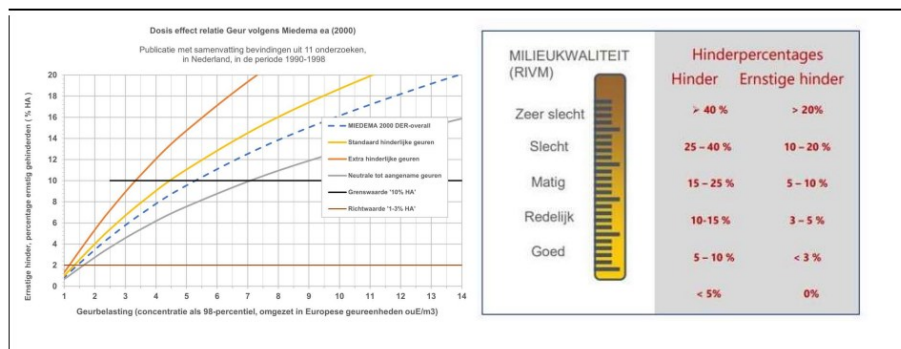
Het meten van geur

In de zeventiger en tachtiger jaren bleek steeds duidelijker uit onderzoek naar de samenstelling van geur dat de waarneembaarheid en aard/hinderlijkheid van de geur niet te meten is middels chemische analyses. De meeste geuren bestaan uit complexe mengsels van vaak honderden verschillende componenten, die in zodanig lage concentraties en in wisselende samenstelling aanwezig zijn, dat deze niet chemisch meetbaar waren en/of de meetresultaten niet vertaalbaar waren naar de waarneembaarheid en hinderlijkheid.

In de tachtiger jaren werd daarom de olfactometrie ontwikkeld tot een bruikbare methode voor milieuonderzoek, waarbij de menselijke neus als meetinstrument werd gebruikt. Het principe van olfactometrie bestaat eruit om een zak met geurhoudende lucht uit een schoorsteen (of andere geurbron) te halen, en deze middels een verdunningsapparaat (de zogenaamde olfactometer) aan een groep van panelleden ter beoordeling aan te bieden. Daarbij wordt die verdunning bepaald waarbij juist de helft van het panel de geurhoudende schoorsteenlucht weet te onderscheiden van schone lucht: bij die verdunning is per definitie 1 geureenheid per kubieke meter lucht aanwezig (1 ge/m³). Indien bijvoorbeeld de schoorsteenlucht hiertoe 1.000 keer moet worden verdund, bedraagt de geurconcentratie van het luchtmonster 1.000 ge/m³. Inmiddels is de standaardeenheid van geur gewijzigd van 'ge' in Europese odour units (ou_E). Deze worden gemeten conform de NEN-EN13725. Een concentratie van 0,5 ou_E per kubieke meter lucht is die verdunning waarbij de helft van het panel de geurhoudende lucht *met zekerheid* weet te onderscheiden van schone lucht. Met onderscheiden van de geur wordt bedoeld het detecteren van een geur (het kunnen benoemen (identificeren) van een geur treedt meestal pas op bij een hogere concentratie dan 0,5 ou_E/m³).

Bij de geurmonsternamen aan de schoorsteen wordt tevens de hoeveelheid lucht gemeten die uit de schoorsteen komt, het debiet (uitgedrukt in m³/uur). Door vermenigvuldiging van het debiet (meestal in de ordegrootte van duizenden m³/uur) met de geurconcentratie in de schoorsteen (meestal in de ordegrootte van duizenden ou_E/m³), wordt de geuruitstoot oftewel geuremissie uit de schoorsteen verkregen (veelal uitgedrukt in miljoenen ou_E per uur ($\cdot 10^6$ ou_E/uur)). De methode van olfactometrische geuranalyse is gestandaardiseerd (NEN-EN13725). Als er geuronderzoek uitgevoerd moet worden, dan wordt dat uitgevoerd volgens de systematiek beschreven in de NTA 9065 (deel I en II).

Voor het vaststellen van grenswaarden is gekeken naar de milieukwaliteitsschaal van het RIVM en is aangesloten bij een ernstig hinderpercentage tot 10% (milieukwaliteit 'matig'). Een grenswaarde van 5,0 ou_E/m³ als 98-percentiel is vervolgens gekozen op basis van de dosis effect relatie geur die door Miedema [ref. 7.] is vastgesteld op basis van 11 onderzoeken in de periode 1990-1998 overeenkomstig de blauwe lijn (MIEDEMA 2000 DER-overall). Meer recente informatie over de dosis-effect relatie gerelateerd aan de Nederlandse situatie is niet voorhanden.

Bepalen van de geurconcentratie in de omgeving en voorspellen van geurhinder

In de vorige paragraaf is uiteengezet hoe geur aan de bron (bijvoorbeeld schoorsteen) gemeten kan worden. Vervolgens wordt deze geuremissie in een verspreidingsmodel voor luchtverontreiniging ingevoerd, om de geurconcentratie in de omgeving te berekenen. Met dit model kan, rekening houdend met zowel de bronkarakteristieken (bijvoorbeeld bronhoogte, uitstroomsnelheid en emissieduur), omgevingskarakteristieken (bijvoorbeeld ruwheid van de omgeving), als wel lokale meteorologische omstandigheden zoals die zich gedurende het jaar voor zullen doen (bijvoorbeeld windrichting, windsnelheid en dergelijke) de geurconcentratie in de omgeving berekend worden (de zogenaamde geurimmissie oftewel geurbelasting). Deze wordt doorgaans uitgedrukt als percentielwaarde, waarbij bijvoorbeeld 1 ouE/m^3 als 98-percentielwaarde inhoudt dat op die plaats gedurende 98 % van de tijd van het jaar de geurconcentratie lager zal zijn dan 1 ouE/m^3 , en gedurende 2 % van de tijd de geurconcentratie hoger zal zijn. De geurbelasting in de omgeving van een geurbron wordt doorgaans op een topografische kaart van de omgeving weergegeven, door middel van een iso-geurconcentratielijn, een geurcontour.

Voor berekeningen in het kader van vergunningverlening en handhaving wordt standaard een periode van 10 jaar gebruikt, overeenkomend met ongeveer 87.600 uur (10×8.760 uur). Hiermee wordt verzekerd dat gerekend wordt met een gemiddeld meteojaar. Het hanteren van een gemiddeld meteojaar zorgt ervoor dat de mate van milieubelasting rond een bedrijf of bron niet afhankelijk is van jaarlijkse variaties in weersomstandigheden; over een periode van tien jaar middelen deze variaties uit.

Let op dat wanneer wordt gesteld dat 1 ouE/m^3 als 98-percentielwaarde betekent dat de geurconcentratie op die locatie gedurende 98% van de tijd lager is dan 1 ouE/m^3 en gedurende 2% van de tijd hoger, dit betrekking heeft op een gemiddeld meteojaar. In afzonderlijke jaren kunnen dus afwijkingen optreden.

(Vergunning)voorschriften

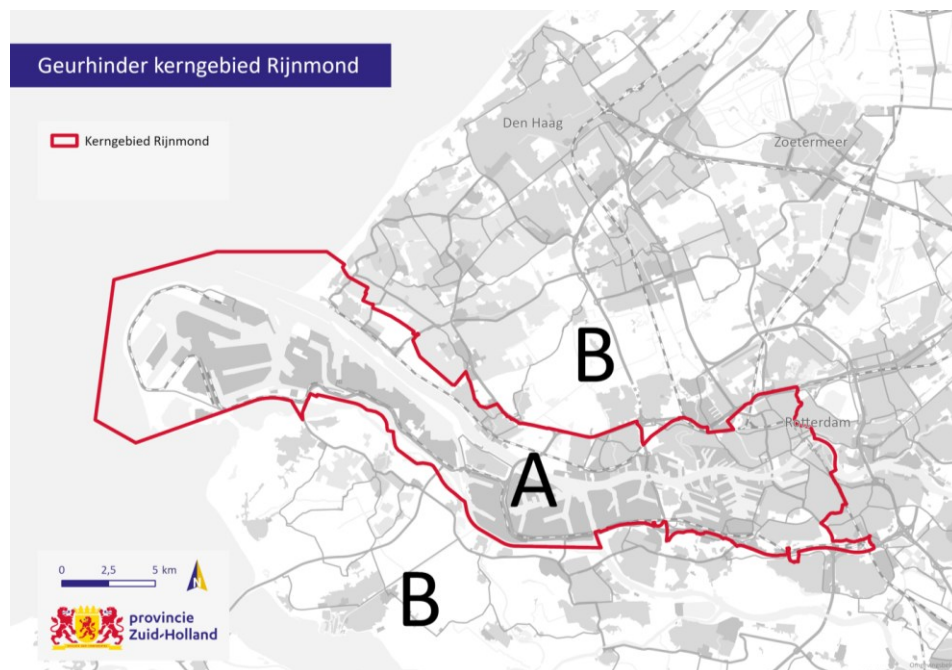
Het resultaat van de afweging om te komen tot een aanvaardbaar hinderniveau wordt vastgelegd in de considerans. Hieruit volgen voorschriften die in de vergunning (of het besluit) worden vastgelegd. De (vergunning)voorschriften kunnen verschillende vormen hebben. Voorbeelden zijn middelvoorschriften en doelvoorschriften. Bij middelvoorschriften worden de bijbehorende specificaties over het functioneren van

de te implementeren middelen aangegeven. Doelvoorschriften kunnen of een emissiegrens voorschrijven (bijvoorbeeld een te realiseren geurvracht in $\text{ou}_\text{E}/\text{uur}$) of een immissiegrens voorschrijven (bijvoorbeeld een maximale geurbelasting in $\text{ou}_\text{E}/\text{m}^3$ als een bepaalde percentielwaarde).

Een immissiegrenswaarde, oftewel een geurbelasting, die (in $\text{ou}_\text{E}/\text{m}^3$ als een bepaalde percentielwaarde) in een voorschrift is vastgelegd, wordt standaard gecontroleerd middels de combinatie van geuremissiemetingen en verspreidingsberekeningen. Indien dit tot resultaten leidt die matig tot slecht overeenkomen met de hinderbeleving bij geurgevoelige objecten, dan kan de combinatie van veldmetingen (bv pluimmetingen of gridmetingen: zie NTA 9065 (deel 1 en 2)) en verspreidingsberekeningen eventueel uitkomst bieden.

Handhaving van de voorschriften moet gericht zijn op controle op de omvang van de emissie van geur, de omvang van de geurbelasting en op de eventuele aanwezigheid en de goede werking van voorzieningen. In de considerans moet de motivatie staan voor de voorschriften. Wanneer er geen sprake is van potentiële geurhinder, moet dit in de considerans worden vastgelegd.

Bijlage II Werkgebied van de DCMR en kerngebied geuraanpak

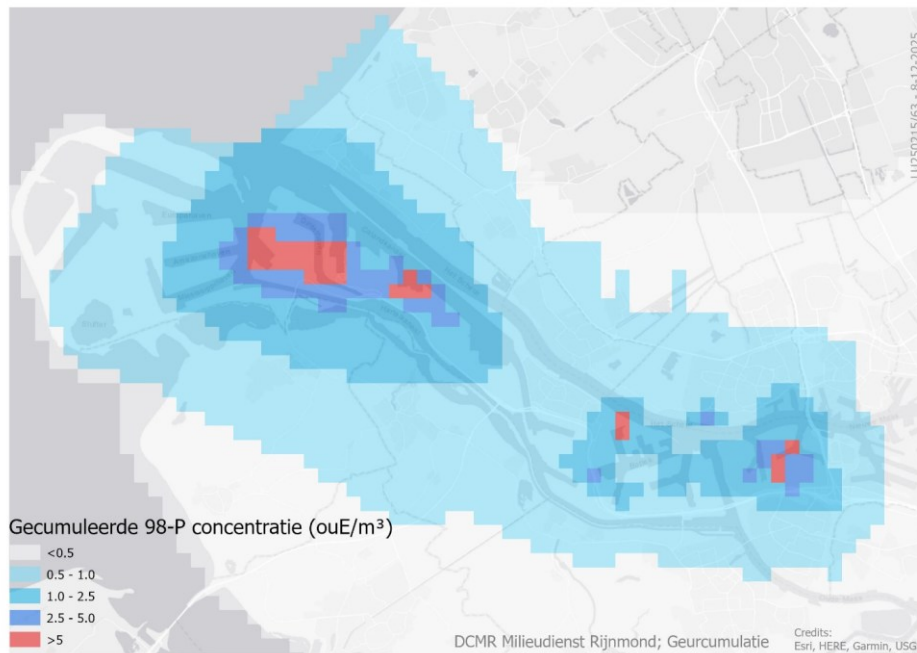
A: Kerngebied

B: Overige gebieden

De geuraanpak zoals hier gepresenteerd geldt alleen voor het zwaar(st) belaste kerngebied (gebied A in bovenstaande figuur) binnen de Rijnmond, i.e. het gebied dat ruwweg begrensd wordt door de A20 in het noorden en de A15/Groene Kruisweg in het zuiden en door de Willemspoortunnel in het oosten.

De notie dat er in Rijnmond sprake is van cumulatie van geuren bestaat al heel lang. Ook toen er nog sprake was van een landelijk voorgeschreven geurnorm, die per inrichting gehaald moest worden, werd er bij de beoordeling van de geuruitworp en de daaruit volgende geur- belasting geen rekening gehouden met de reeds aanwezige geuren uit andere inrichtingen.

Door DCMR is in 2021 berekend hoe de geuremissies van individuele bedrijven in het kerngebied Rijnmond cumuleert. Deze berekening is gedaan op basis van gegevens uit de vergunningen van 43 bedrijven in de regio Rijnmond. Bij het berekenen van het aantal Odour units wordt de bijdrage per uur per bedrijf bij elkaar opgeteld. Het resultaat is een zogenaamde gecumuleerde 98 percentiel contour, waarbij de berekende geurwaarde 2% van de tijd kan worden waargenomen. Het resultaat van deze berekening is te zien in de afbeelding hieronder. Op de geurkaart zijn kleine lokale geurbronnen zoals een lokale horecazaak niet meegenomen. Op de kaart hieronder is het gebied te zien waar DCMR geurcumulatie verwacht van de grote industrie.

Bijlage III Vooronderzoek (kerngebied Rijnmond)

Het Rijnmondgebied kent een flink aantal bedrijven en industrieterreinen waar het geuraspect relevant is. Het gaat hierbij zowel om complexe bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is, als om bedrijven waarvoor de gemeente bevoegd gezag is. (Landelijke) ervaringen met beroepsprocedures wijzen uit dat de Raad van State sterk hecht aan een goede onderbouwing van de geurparagraaf in de milieuvergunning. Al menig besluit is vanwege gebrek aan motivatie vernietigd. Handhaving van een geursituatie waarbij het voortraject onvoldoende is ingevuld, leidt vaak tot bijna onoplosbare problemen. Het is daarom van groot belang dat tijdens een vergunningprocedure het vooronderzoek nadrukkelijk aandacht krijgt en dat tevens een uniforme transparante werkwijze gehanteerd wordt.

Geurrelevantie

Door in een vroeg stadium de geurrelevantie te onderkennen kan bij de (vergunning)procedure hierop ingespeeld worden. Een zeer geurrelevante milieubelastende activiteit zal in de aanvraag ruim aandacht aan het aspect geur moeten besteden teneinde een goed beeld van de toekomstige geursituatie te geven. Er zijn verschillende informatiebronnen beschikbaar om een indeling ja/nee naar geurrelevantie te kunnen maken. Uit de aanvraag en eventueel uit andere informatiebronnen zal moeten blijken of bij de milieubelastende activiteit(en) van het bedrijf geur vrijkomt en of dit in deze specifieke situatie geurwaarneming en/of geuroverlast kan veroorzaken. Als er geen geur vrijkomt bij de milieubelastende activiteit is deze aan te merken als niet geurrelevant. Als er bij de milieubelastende activiteit geur vrijkomt, is de activiteit te kenschetsen als geurrelevant.

De volgende informatiebronnen zijn beschikbaar voor de indeling ja/nee geurrelevantie van een milieubelastende activiteit:

- Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- Overige informatiebronnen (gegevens over soortgelijke bedrijven, de aard van uitgestoten stoffen, klachtenoverzichten,)

In het vooronderzoek wordt verder getoetst of voldoende gegevens beschikbaar zijn voor verdere beoordeling. De volgende aspecten kunnen hierbij worden meegenomen, maar de opsomming is niet limitatief:

- In het kerngebied van de Rijnmond hanteren wij het streven: "buiten de terreingrens mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn".
- Standaard opnemen van een voor de situatie geschikt vangnetvoorschrift.
- Indien er geen geuremissie is, of te verwachten is, zijn maatregelen niet nodig.

- Nieuwe geuremissie dient te worden voorkomen.
- Bestaande geuremissie dient zoveel mogelijk beperkt te worden.
- Voor een rechtvaardig toetsingskader per situatie is meestal maatwerk per vergunningprocedure nodig.
- In principe worden in de vergunning middelvoorschriften opgenomen voor (geur)emissiebeperkende voorzieningen.
- Bedrijven worden gestimuleerd om permanent te blijven werken aan verdere verbetering van de situatie.
- De omgeving waar de ontvanger is gesitueerd bepaalt mede de beschermingsgraad.
- De bescherming wordt gebaseerd op de gemiddelde mens onder gemiddelde omstandigheden.
- Als toetsingskader voor geur worden normaliter **geen** geuremissie- of geurimmissie waarden (ou_e/uur , ou_e/m^3) vergund.
- Eventuele uitgevoerde geuremissie metingen en daaraan gekoppelde verspreidingsberekeningen dienen alleen ter indicatie van de (potentiële) geurbelasting.
- De standaardmaatregelen voor categorie I bedrijven zijn niet bij voorbaat voldoende in het kerngebied van de Rijnmond; er kan dan gemotiveerd afgeweken worden.
- De bestaande hindersystematiek voor geur is meestal niet toepasbaar vanwege de onvoldoende mogelijkheid voor de beoordeling van cumulatie.
- Mate van bedrijvigheid: kleinschalige versus grootschalige bedrijven.
- De in de aanvraag opgenomen maatregelen van het (complexe) bedrijf tegen geurverspreiding.
- BBT afweging.
- Brancheplannen.
- Stand van bedrijfsinterne milieuzorg (BIM).
- Stand van good housekeeping van het betreffende bedrijf.
- Een nauwkeurige beschrijving van het proces waarbij geur vrijkomt: hoeveelheid, aard en karakter van de geuremissie.
- Aanwezigheid van discontinue en/of incidentele geurbronnen (denk hierbij ook aan lossen en beladen van schepen en tankauto's binnen het (complexe) bedrijf) en van diffuse bronnen.
- Indicaties omtrent (potentiële) hinder door bijvoorbeeld naar het aantal geregistreerde klachten van de milieubelastende activiteit te kijken of eventueel de geursituatie nader in te laten schatten d.m.v. geuremissiemetingen en geurverspreidingsberekeningen.
- Indicaties omtrent (potentiële) hinder door bijvoorbeeld naar het aantal geregistreerde klachten te kijken van vergelijkbare reeds bestaande bedrijven.
- Indicatie van de omvang van incidentele emissies van het betreffende bedrijf door de incidentgevoeligheid van het bedrijf te onderzoeken.
- Ruimtelijke plannen moeten worden meegenomen.

Mogelijkheid van getalsmatige toetsingscriteria

In het vooronderzoek kan voor sommige gevallen, indien het technisch en logistiek haalbaar geacht

wordt, als indicatie van de geurbelasting gebruik gemaakt worden van een geuremissiebepaling met een verspreidingsberekening. Voor zulke gevallen bestaat dan eventueel de mogelijkheid de drie maatregelniveaus te vertalen in geurconcentraties en percentielen. Deze kunnen indicatief als toetsingscriteria opgenomen worden. Hierbij wordt de volgende vertaalslag gehanteerd in de Rijnmond aanpak:

- **Maatregelniveau I:**

“Buiten de terreingrens mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn.”

De richtwaarde ligt in de ordegrootte van $0,5 \text{ ou}_e/\text{m}^3$ als 99,9 percentiel bij de terreingrens

- **Maatregelniveau III**

“Ter plaatse van een geurgevoelige locatie of geurgevoelig gebouw mag geen geuroverlast veroorzaakt worden door de milieubelastende activiteit.”

De richtwaarde ligt in de ordegrootte van $0,5 \text{ ou}_e/\text{m}^3$ als 98 percentiel ter plaatse van een geurgevoelig gebouw of locatie van type 1 of type 2

- **Maatregelniveau II**

“Ter plaatse van een geurgevoelige locatie of geurgevoelig gebouw mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn.”

De richtwaarde ligt in de ordegrootte van $0,5 \text{ ou}_e/\text{m}^3$ als 99,9 percentiel ter plaatse van een geurgevoelig gebouw of locatie van type 1 of type 2

Bescherming?

In het kerngebied Rijnmond worden, net als in de rest van de Provincie, in ieder geval de volgende gebouwen en locaties als geurgevoelige bestemmingen beschouwd die moeten worden beschermd tegen niet aanvaardbare geurhinder:

- a. gebouwen als genoemd in artikel 5.91 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
- b. gebouwen en locaties opgenomen in tabel 2 van bijlage 1.

In tabel 2 van bijlage 1 zijn de bestemmingen ingedeeld naar geurgevoeligheid: type 1 betreft de meest geurgevoelige bestemmingen, type 2 minder geurgevoelige bestemmingen en type 3 de minst geurgevoelige bestemmingen.

Er kan alleen maar sprake zijn van hinder op plaatsen waar mensen overlast kunnen ondervinden, deze plaatsen worden geurgevoelige gebouwen of geurgevoelige locaties genoemd. In principe zijn dus alle plaatsen waar mensen zich gedurende langere tijd bevinden geurgevoelig. Echter, niet voor alle

geurgevoelige gebouwen of geurgevoelige locaties wordt hetzelfde maatregelniveau nagestreefd. Het maatregelniveau ligt hoger (dus minder geurbelasting) voor gebouwen en locaties van type 1 en minder hoog voor gebouwen en locaties van type 2. In de geuraanpak Rijnmond wordt in eerste instantie gestreefd naar een zo hoog mogelijke bescherming van alle geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties.

Voor type 3-bestedingen, bijvoorbeeld industrieterreinen, mag de ernstige geurhinder grens niet worden overschreden. In lijn de Handreiking Geur en Industrie hanteert het bevoegd gezag voor deze categorie een maximaal toelaatbare geurbelasting van tweemaal de grenswaarde (per activiteit).

Geurmaatregelen

Een vergunningverlener zal per bedrijf dat in potentie geur(hinder) kan veroorzaken maatwerk moeten leveren voor het vaststellen van toereikende vergunningvoorschriften. Hierbij wordt de situatie van de milieubelastende activiteit bekeken aan de hand van het vooronderzoek, de mate van potentiële hinder, of de vergunningaanvraag een bestaande dan wel nieuwe milieubelastende activiteit betreft en het gewenste maatregelniveau. Hierbij kunnen eventueel ook uitgevoerde verspreidingsberekeningen gebruikt worden voor het verkrijgen van een toetsingskader. Essentieel bij een vergunningprocedure is dat er in een vroegtijdig stadium een toetsing plaatsvindt van de "optimale" geurbeperkende maatregelen (BBT) op basis van BREF's, bijzondere regelingen, het Bal, etc. In eerste instantie geeft de aanvrager aan welke maatregelen redelijkerwijs zullen worden genomen. Het overzicht van de mogelijk te nemen geurbeperkende maatregelen moet getoetst worden door de vergunningverlener. Hiermee wordt dan in eerste instantie bepaald welk geurmaatregelniveau bereikt kan worden en of aanvullende inspanningen moeten worden verricht. Hierbij wordt een afweging gemaakt waarbij tevens gekeken wordt naar de technische, financiële, sociaaleconomische en planologische aspecten voor de specifieke situatie en leidt dus uiteindelijk tot een maatregelenpakket dat aan de vergunning kan worden verbonden. Aan de hand van de systematiek van paragraaf 4.2 van deze toelichting wordt dan het maatregelniveau bepaald dat in de vergunning wordt vastgelegd. Deze afweging leidt tot het aanvaardbaar hinderniveau en inherent tot specifieke vergunningvoorschriften aan de hand van de beste beschikbare technieken. Veelal wordt ervoor gekozen om bij bestaande bedrijven in de vergunningen overwegend (technische) middelvoorschriften op te nemen waarmee naar verwachting de reguliere geur in de woonomgeving niet waarneembaar zal zijn. Middelvoorschriften zijn echter altijd dusdanig opgesteld dat naar verwachting het doelvoorschrift van een voor de situatie geschikt vangnetvoorschrift gehaald kan worden.

In zéér uitzonderlijke gevallen (zie GeurNeutralisatieMiddelen, hoofdstuk 6 van deze toelichting) kan ervoor gekozen worden om het gebruik van geurneutralisatiemiddelen toe te staan door deze op te nemen als middelvoorschrift in de vergunning.

Bijlage IV Voorbeelden vergunningvoorschriften (kernegebied Rijnmond)

Maatwerk

- 1 Het bevoegd gezag kan maatwerk stellen met betrekking tot:
 - a. het doen van onderzoek naar de mogelijkheid tot het treffen van aanvullende maatregelen of voorzieningen ten behoeve van het voorkomen en beperken van geur buiten de terreingrens
 - b. het treffen van maatregelen ter voorkoming en beperking van geur buiten de terreingrens.

Toelichting: In situaties waarbij in de praktijk blijkt dat geurwaarneming vaker of sterker aanwezig blijkt dan verwacht, kan het bevoegd gezag aanvullend onderzoek en/of aanvullende maatregelen eisen.

Commentaar: Dit voorschrift kan feitelijk in alle vergunningen met geurrelevante activiteiten worden opgenomen. Er wordt alleen gebruik van gemaakt als de geurbelasting blijkt af te wijken van de verwachting. Als gevolg van de nadere eisen kunnen zo nodig in een aparte procedure aanvullende voorschriften aan de vergunning worden verbonden.

Zorgplicht met Maatwerk

- 2 De vergunninghouder treft alle maatregelen of voorzieningen ter voorkoming van geuroverlast en ter beperking van geurwaarneming buiten de terreingrens, die redelijkerwijs mogelijk zijn. Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen met betrekking tot:
 - a. het doen van onderzoek naar de mogelijkheid tot het treffen van aanvullende maatregelen of voorzieningen ten behoeve van het voorkomen en beperken van geur buiten de terreingrens
 - b. het treffen van maatregelen ter voorkoming en beperking van geur buiten de terreingrens.

Toelichting: Dit voorschrift legt de zorgplicht vast voor de vergunninghouder om voortdurend aandacht te besteden aan het voorkomen van geuroverlast en het beperken van geur in de omgeving. Onder mogelijke maatregelen worden bijvoorbeeld verstaan:

- bronmaatregelen (gebruik van andere grondstoffen e.d.);
- emissiebeperkende voorzieningen;
- organisatorische maatregelen ter voorkoming van diffuse emissies.

In situaties waarbij in de praktijk blijkt dat geurwaarneming vaker of sterker aanwezig blijkt dan verwacht, kan het bevoegd gezag aanvullend onderzoek en/of aanvullende maatregelen eisen.

Commentaar: Dit voorschrift kan feitelijk aan alle vergunningen worden verbonden waarin maatregelniveau II en III zijn vastgelegd en streeft feitelijk naar maatregelniveau I. Zo nodig kunnen in een

aparte procedure aanvullende voorschriften aan de vergunning worden verbonden.

Vastleggen maatregelen en middelen

Commentaar: Hiervoor kan geput worden uit de bestaande hulpmiddelen zoals [de handreiking Bruidsschat Omgevingswet](#), Handboek milieuvergunningen en de bekende (software) voorschriftenpakketten.

Vastleggen maatregelniveau

- 3 Buiten de terreingrens mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn.

Toelichting: Onder geurwaarneming wordt hier verstaan het duidelijk waarnemen van eenlucht door een of meerdere daartoe door het bevoegd gezag aangewezen ambtenaren. Van de geur dient te worden vastgesteld dat deze overeenkomt met de milieubelastende activiteit en niet van andere bronnen uit de directe omgeving afkomstig is.

- 4 Ter plaatse van geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties type 1 mag geen geur afkomstig van de milieubelastende activiteit waarneembaar zijn.

Toelichting: Onder geurwaarneming wordt hier verstaan het duidelijk waarnemen van eenlucht door een of meerdere daartoe door het bevoegd gezag aangewezen ambtenaren. Van de geur dient te worden vastgesteld dat deze overeenkomt met de van de milieubelastende activiteit en niet van andere bronnen uit de directe omgeving afkomstig is.

- 5 Ter plaatse van geurgevoelige gebouwen en geurgevoelige locaties type 2 mag geen geuroverlast veroorzaakt worden door de milieubelastende activiteit.

Toelichting: Onder geuroverlast wordt hier verstaan het binnen een tijdsbestek van (bijvoorbeeld) een kwartier langdurig of herhaaldelijk waarnemen van een duidelijke geur door een of meerdere daartoe door het bevoegd gezag aangewezen ambtenaren, die de geurbeleving bovendien als negatief beoordelen. Van de geur dient door diezelfde personen te worden vastgesteld dat deze overeenkomt met de geur van de gebruikte ingrediënten of processen in de milieubelastende activiteit en niet afkomstig is van andere bronnen uit de directe omgeving. Er zal geen sprake zijn van geuroverlast bij "vleugen" geur die bovendien moeilijk herkenbaar zijn als afkomstig van de milieubelastende activiteit.

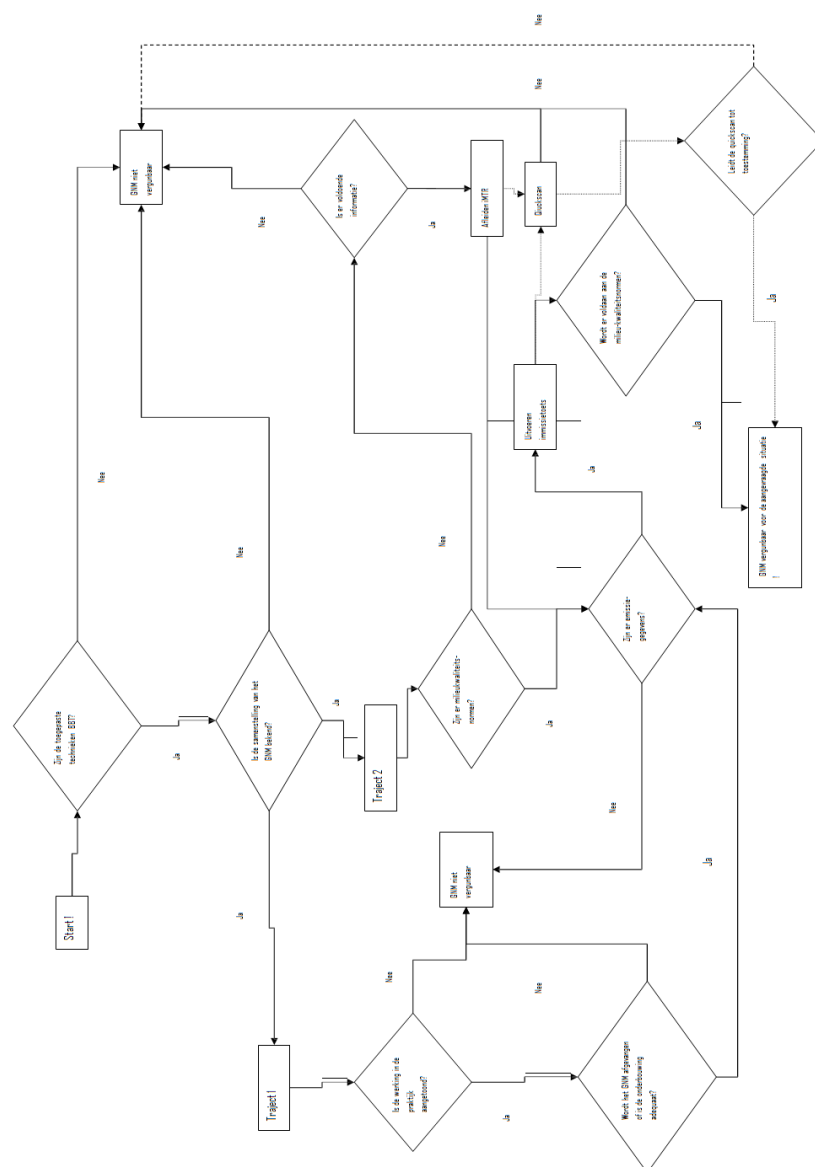
Mogelijk onderzoeksvoorschrift of maatwerk.

- 6 Binnen .. maanden na het van kracht worden van deze vergunning moet de vergunninghouder de rapportage van een onderzoek ter goedkeuring aan het bevoegd gezag voorleggen, waarin is aangegeven met welke maatregelen en/of voorzieningen de geuremissie kan worden teruggebracht tot het niveau van "geen geur waarneembaar bij geurgevoelige gebouwen of geurgevoelige locaties categorie". In de onderzoeksrapportage moeten in ieder geval de volgende aspecten zijn opgenomen:
- alle mogelijke geurreducerende maatregelen (inclusief procesgeïntegreerde);
 - de invloed van de maatregelen/voorzieningen op de $0,5 \text{ ou}_e/\text{m}^3$ 98 percentiel en de $0,5 \text{ ou}_e/\text{m}^3$ 99,9 percentiel contouren;
 - het effect van de maatregelen op de geurimmissie-concentratie ter plaatse van de bestaande geurgevoelige gebouwen of geurgevoelige locaties;
 - de investerings- en exploitatiekosten van de maatregelen;
 - het vaststellen van de technische en financieel-economische haalbaarheidsgrenzen van de betreffende maatregelen en/of moet de vergunninghouder laten verifiëren door een onafhankelijke deskundige. De onderbouwde bevindingen van deze deskundige maken deel uit van de onderzoeksrapporten.

Commentaar: Voorbeeld waarbij naar aanleiding van constatering van "te veel" geurbelasting een aanvullend onderzoek wordt verlangd gericht op verdere geurbeperking.

- 7 Uiterlijk twee maanden voorafgaand aan de uitvoering van het onderzoek uit voorschrift 6 moet een onderzoeksopzet ter goedkeuring aan het bevoegd gezag worden gezonden. Omtrent de onderzoeksstrategie kunnen binnen vier weken na overlegging van deze onderzoeksopzet door het bevoegd gezag nadere eisen worden gesteld. Het onderzoek moet met in acht neming van deze nadere eisen worden uitgevoerd.

Bijlage V Stappenschema voor toepassing Geurneutralisatiemiddelen

Bijlage VI Verklarende woordenlijst

Aanvaardbaar hinderniveau	De resultante van het uitgebreide afwegingsproces uitgevoerd door het bevoegd bestuursorgaan. De aspecten die bij dit proces een rol kunnen spelen zijn de historie van het bedrijf in zijn omgeving, de aard en waardering van de geur, het klachtenpatroon en andere beschikbare informatie over de hinder en (mogelijke) emissies, de technische en financiële consequenties van mogelijke maatregelen, de consequenties voor werkgelegenheid, etc.
Awb	Algemene wet bestuursrecht
BBT	Beste beschikbare technieken ter vermindering van emissies voor een bepaald proces of een bepaalde bedrijfstak. Deze zijn onder meer vastgelegd in BAT (Best Available Techniques) referentie documenten van de Europese Commissie. De oude term ALARA uit de Wet milieubeheer is vervangen door BBT (Best Beschikbare Technieken; de Nederlandse benaming voor BAT).
C	Geurconcentratie.
Europese odour units	De maat voor geurconcentraties per kubieke meter ($\text{ou}_\text{E}/\text{m}^3$) in reukloze lucht in laboratoria gemeten volgens de NEN-EN 13725. Eén $\text{ou}_\text{E}/\text{m}^3$ komt overeen met 2 ge/m^3 (de 'oude' eenheid van geur).
Geurbelasting	De uurgemiddelde geurconcentratie in de leefomgeving. Dit is de geurconcentratie uitgedrukt in Europese odour units per kubieke meter lucht bij een bepaalde percentielwaarde ($\text{ou}_\text{E}/\text{m}^3$ als x-percentiel).
Geurcontour	Lijn die punten met een gelijke geurbelasting met elkaar verbindt (isoconcentratielijn).
Geuremissie	Uitworp van geur uit een bron, uitgedrukt in Europese odour units per uur.
Geurgevoelig gebouw of geurgevoelige locatie	Gebouwen en andere locaties waar mensen zich bevinden en waar blootstelling aan geur tot hinder kan leiden en waar bescherming tegen geurhinder is het kader van Om-vergunningverlening en/of planvorming aan de orde is.

Geurimmissie	Geurbelasting, uitgedrukt in percentielwaarde, op de leefomgeving, ten gevolge van de geuremissie van een of meer bronnen.
Grenswaarde	De als grenswaarde voorgestelde waarde in de Handreiking Geur en Industrie: een geurbelasting door een activiteit die in het algemeen leidt tot een risico op 10% ernstige hinder. Uitgangspunt is dat – ongeacht de aard van de geur – een geurbelasting van meer dan 5,0 ouE/m ³ (98-percentiel) en 20 ouE/m ³ (99,9-percentiel) kan leiden tot meer dan 10% ernstige hinder.
Kerngebied Rijnmond	Dat deel van het Rijnmondgebied waar een apart geurhinderbeleid van toepassing is; zie kaart in Bijlage II.
MBO	Milieubelevingsonderzoek.
MTR	Maximaal toelaatbaar risico.
ouE/m ³	zie: Europese odour units.
Percentiel	Tijdfractie van het jaar dat een bepaalde geurconcentratie wordt overschreden. Een geurbelasting van 1 ouE/m ³ als 98-percentiel geeft bijvoorbeeld aan dat de geurconcentratie van 1 ouE/m ³ gedurende 2 % van de tijd (minder dan 176 uren per jaar) wordt overschreden.
RO	Ruimtelijke ordening.
Standaardwaarde	De als standaardwaarde voorgestelde waarde in de Handreiking Geur en Industrie: een geurbelasting door een activiteit die nog enige hinder kan veroorzaken maar in het algemeen niet leidt tot ernstige geurhinder (0 tot 3% ernstige gehinderden volgens leefbaarheidsonderzoeken). Vertaald naar geurbelastingen gaat het om een geurconcentratie van 0,5 ouE/m ³ als 98 percentiel (continue bronnen) en om een geurconcentratie van 2,0 ouE/m ³ als 99,9 percentiel (niet continue en/of fluctuerende bronnen).
Streefwaarde	De als streefwaarde voorgestelde waarde in de Handreiking Geur en Industrie: een geurbelasting door een activiteit waarbij in het algemeen geurhinder wordt voorkomen of deze verwaarloosbaar laag is. Vertaald naar geurbelastingen gaat het om een geurconcentratie van 0,5 ouE/m ³ als 99,5 percentiel (continue bronnen) en om een geurconcentratie van 1,0 ouE/m ³ als 99,9 percentiel (niet continue en/of fluctuerende bronnen).

T	tijdfractie.
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
Ow	Omgevingswet

Bijlage VII Lijst met referenties

1. Handreiking Geur industrie 2025, Geurbeheer in de industrie: handreiking voor effectief geurbeleid.
2. Uitvoering Stankbeleid, Plan van Aanpak, Provincie Zuid-Holland, augustus 1995.
3. Handreiking Luchtkwaliteit en Ruimtelijke Ordening, module stank, Provincie Zuid-Holland, februari 2002.
4. Gezondheidseffectscreening Stad & Milieu, Handboek voor een gezonde inrichting van de woonomgeving, Ministerie VROM, versie 1.4, september 2008.
5. Geur en Gezondheid, GGD-richtlijn medische milieukunde, RIVM rapport 2015-0106.
6. Memo: Voorstel voor de 90-percentiel toetsingswaarden in cumulatiesituaties, 23 april 2005 Hugo van Belois.
7. Miedema, H.M.E. et al. (2000) – Exposure–annoyance relationships for odour from industrial sources. *Atm. Environm.* 34, pp 2927–2936.
8. Activiteiten en Milieuzonering: VNG-handreiking, oktober 2024.
9. Milan, B., H. van Belois en S. Veenstra (2009) – Regio Rijnmond zet geurhinder op de kaart. Milieudossier 2009–4.

heeft opmaak toegepast: Engels (Verenigde Staten)

Toelichting bij het besluit van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland van xx januari 2027, PZH-2027-??? tot wijziging van beleidsregels voor de uitvoering van het geurhinderbeleid van de provincie Zuid-Holland (Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland 2026)

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd gezag voor complexe bedrijven als bedoeld in het Besluit activiteiten leefomgeving. Daarnaast zijn Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor de toepassing van het geurhinderbeleid bij de vergunningverlening, het stellen van maatwerk en het toezicht (waaronder het toezicht op de specifieke zorgplicht);

Vanuit het oogpunt van rechtszekerheid is het gewenst inzicht te bieden in de aard en wijze waarop Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland voor milieubelastende activiteiten de geurhinder beoordelen bij de omgevingsvergunningverlening en bij de toepassing van de specifieke zorgplicht;

Deze beleidsregel vormt een inhoudelijke voortzetting van het op 1 januari 2024 vastgestelde "Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland – Actualisatie 2024". De aanleiding voor de wijziging van deze beleidsregel is drieledig. Ten eerste is met de intrekking van de NVN 2818:2019 'Geurkwaliteit – Sensorische bepaling van de hedonische waarde van een geur met een olfactometer' een beoordelingsmethodiek vervallen die door Gedeputeerde Staten werd gehanteerd voor de beoordeling van het aanvaardbaar geurhinderniveau. Ten tweede onderkennen Gedeputeerde Staten, op grond van artikel 5.92, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, de noodzaak tot verdere concretisering van het beoordelingskader voor geurhinder in situaties waarbij sprake is van cumulatie van geurbelasting afkomstig van meerdere bronnen. Ten derde onderschrijven Gedeputeerde Staten de op landelijk niveau brede consensus over de noodzaak tot betere afstemming van geurbeleidskaders, met name over de toe te passen numerieke toets- en percentielwaarden en hun onderlinge verhoudingen. Inhoudelijk is het provinciale geurhinderbeleid niet ingrijpend gewijzigd. In sommige gevallen is er sprake van een beperkte versoepeling en soms van een licht aanscherping. Deze wijziging bevat beleidswijzigende elementen die bijdragen aan een zorgvuldiger beoordeling van geurhinder en slechts in beperkte mate gevolgen hebben voor de vaststelling van het aanvaardbaar geurhinderniveau.